

STRATEGIJA RAZVOJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE GRADA PLETERNICE

srpanj, 2018.

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1. ZAKONSKA REGULATIVA POLJOPRIVREDNOG SEKTORA	5
1.2. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ	7
1.3. PROMETNA POVEZANOST	8
2. ZATEČENO STANJE POLJOPRIVREDNOG SEKTORA	10
2.1. POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO, KUĆANSTVA I GOSPODARSTVA	10
2.2. KORIŠTENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA	16
2.3. STOČARSTVO	18
2.4. ISPLAĆENI POTICAJI TEMELJEM OSNOVNOG PLAĆANJA U 2014. i 2015. GODINI	21
3. ZATEČENO STANJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA.....	24
3.1. ANALIZA CORINE LAND COVER PODATAKA.....	24
3.2. ANALIZA PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE	25
3.3. ANALIZA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA.....	27
3.4. EVIDENCIJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U ARKODU	32
3.5. ANALIZA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA	34
3.6. ANALIZA PODRUČJA KOJE SE NALAZI U ŠUMSKO-GOSPODARSKOJ OSNOVI	35
3.7. RASPOLAGANJE DRŽAVNIM POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM	37
4. RAZVOJ POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	38
4.1. SWOT ANALIZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	40
4.2. MISIJA	41
4.3. VIZIJA	41
4.4. STRETEŠKI CILJEVI RAZVOJA POLJOPRIVREDE	41
4.5. MJERE ZA OSTVARENJE STRATEŠKIH CILJEVA	41
4.5.1. MJERA 1 : UČINKOVITO UPRAVLJANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM.....	42
4.5.2. MJERA 2: INTENZIVNI RAZVOJ SVINJOGOJSKE PROIZVODNJE SA NAGLASKOM NA AUTOHTONU PASMINU CRNE SLAVONSKE SVINJE	48
4.5.3. MJERA 3: RAZVOJ GOVEDARSKJE PROIZVODNJE - MLIJEČNO I TOVNO GOVEDARSTVO	53
4.5.4. MJERA 4: PLAN RAZVOJA RATARSKE, POVRTLARSKE, VOĆARSKE, VINOGRADARSKE I PČELARSKE PROIZVODNJE PRVENSTVENO NA EKOLOŠKIM OSNOVAMA	56
4.5.5. MJERA 5: UNAPREĐENJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA ZA KORIŠTENJE MJERA RURALNOG RAZVOJA.....	58
4.5.6. MJERA 6: POMOĆ LOKALNIM PROIZVOĐAČIMA U EDUKACIJI I RAZVOJU.....	64
4.5.7. MJERA 7: BRENDIRANJE	65
4.5.8. MJERA 8 : RURALNI TURIZAM	66
5. PLAN IMPLIMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE	67

5.1.INSTITUCIONALNI OKVIR I IZVORI FINANCIRANJA	68
5.1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR	68
5.1.2. IZVORI FINANCIRANJA	68
5.2. PRAĆENJE I EVALUACIJA	69
6. ZAKLJUČAK.....	70
POPIS TABLICA	71
POPIS SLIKA	72
POPIS GRAFOVA.....	72
POPIS PRILOGA	73

1. UVOD

Poljoprivreda i šumarstvo najvažnije su djelatnosti u raspolaganju zemljištem i prirodnim resursima europskih ruralnih područja koja čine 90% teritorija Europske unije. Poljoprivreda u Republici Hrvatskoj trebala bi doprinijeti održivom razvoju kroz trajno proizvodnje dovoljno zdrave, visoko vrijedne hrane i sirovina za preradu, koristeći proizvodne metode koje ne uzrokuju štetu u prirodi. Razvoj poljoprivredne proizvodnje važan je za oblikovanje i stabilizaciju ekonomsko-društvenog razvoja, distribuciju hrane, povećanje BDP-a i zapošljavanje u sektoru poljoprivrede. Uz granu turizma poljoprivreda u Republici Hrvatskoj treba biti razvojni i ekonomski prioritet.

Zemljišna politika je dio poljoprivredne politike koji se odnosi na poljoprivredno zemljište (Grahovac, 2007.). Ona obuhvaća vlasništvo na poljoprivrednom zemljištu, veličinu posjeda, posjedovnu strukturu, uređenje zemljišta i drugo. Bavi se pitanjima dodjele prava korištenja i prodaje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, unaprjeđivanjem gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, zaštitom poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja što dovodi do konkurentnosti i profitabilnosti proizvodnje.

Grad Pleternica može temeljiti daljnje jačanje poljoprivredne proizvodnje na izradi strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivrednu proizvodnju obavljaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti i subjekti malog gospodarstva.

Prvi korak u izradi strategije je izrada analize zatečenog stanja u poljoprivrednom sektoru koja će dati pregled stanja tog sektora na području Grada. Potrebno je analizirati dva segmenta:

- osnovni resurs u poljoprivredi – poljoprivredno zemljište, i
- poljoprivrednu proizvodnju – povijest i sadašnje stanje

kako bi se dao detaljan uvid u problematiku poljoprivredne proizvodnje na području Grada.

Detaljnom i objektivnom analizom razvoja postojeće poljoprivredne proizvodnje i poljoprivrednih proizvođača postavlja se čvrsti temelj za razvitak buduće i unaprijeđene poljoprivredne proizvodnje te osmišljavanje strategije razvoja Grada. Poljoprivredna proizvodnja neodvojivo je vezana uz osnovni resurs poljoprivredno zemljište. Kako bi se dobio detaljan uvid u stanje poljoprivrednog sektora u analizi se obrađuju javno dostupni podaci vezani uz stanje poljoprivrede zabilježeno u Popisu stanovništva 2001., Popisu poljoprivrede 2003., Popisu stanovništva 2011., stanje s podacima iz 2015. i trenutno stanje s podacima iz 2016. godine.

Drugi korak je prijedlog strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje koja obuhvaća izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće infrastrukture u ruralnom području kao uvjet razvoja poljoprivrede. Ona mora sadržavati realne ciljeve ostvarive kroz sljedećih pet godina, a usto je potrebno definirati i materijalne uvjete za njenu uspješnu realizaciju. Strategija je usmjerena na:

- Konkurentnost i učinkovitost poljoprivredne proizvodnje
- Povećanje poljoprivredne proizvodnje
- Povećanje ekološke proizvodnje
- Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u privatnom i državnom vlasništvu
- Promidžba domaćih proizvoda

- Poticanje ekološke proizvodnje
- Organiziranje tržišta i promicanje poljoprivrednih proizvoda
- Učinkovitog i transparentnog upravljanja poljoprivrednim zemljištem
- Povlačenje financijskih sredstava iz Europske Unije.

1.1. ZAKONSKA REGULATIVA POLJOPRIVREDNOG SEKTORA

Sektor poljoprivrede uređuje veliki broj zakonskih i podzakonskih akata Republike Hrvatske i Europske unije te se u nastavku navode samo neki od osnovnih koji su vezani uz sektor poljoprivrede.

1. **Zakon o poljoprivredi (NN 30/15)** – Ovim se Zakonom određuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike, izravna potpora, pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda, mjere informiranja i promocije, pravila o jakim alkoholnim pićima, prikupljanje podataka i izvješćivanje o cijenama poljoprivrednih proizvoda, državna potpora, prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda i dopunske djelatnosti, standardi kvalitete za hranu i hranu za životinje, doniranje hrane i hrane za životinje, ekološka i integrirana proizvodnja, sustavi kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda, javne službe na području poljoprivrede, istraživački rad, obrazovanje te razvojno-stručni poslovi, baze podataka, uvjeti za proizvodnju i stavljanje brašna na tržište, sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka, administrativna kontrola i kontrola na terenu te upravni i inspekcijski nadzor.
2. **Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 29/18)** - Ovim se Zakonom utvrđuju uvjeti za obavljanje gospodarske djelatnosti poljoprivrede i s njom povezanih dopunskih djelatnosti koje se obavljaju na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (u daljnjem tekstu: OPG) kao organizacijskom obliku, način i uvjeti za upis u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: Upisnik OPG-ova), odgovornost, prava i obveze nositelja OPG-a i članova OPG-a, utvrđuju se nadležna tijela i nadzor u primjeni Zakona.
3. **Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18)** - Ovim se Zakonom uređuje sljedeće: održavanje i zaštita poljoprivrednog zemljišta, korištenje poljoprivrednog zemljišta, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta i naknada, raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: u vlasništvu države), Zemljišni fond, upravni i inspekcijski nadzor te prekršajne odredbe.
4. **Zakon o veterinarstvu (NN 82/13, 148/13)** – Ovim se Zakonom uređuje zaštita zdravlja životinja, provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva, unapređivanje reprodukcije životinja, veterinarska zaštita okoliša, službene kontrole i inspekcijski nadzor u području veterinarstva.
5. **Zakon o stočarstvu (NN 70/97, 36/98, 151/03, 132/06, 14/14, 30/15)** - Ovim se Zakonom uređuju uzgoj i proizvodnja uzgojno valjanih životinja, oplođivanje domaćih životinja, trgovina uzgojno valjanim životinjama, zoohigijenski uvjeti držanja domaćih životinja, zaštita okoliša u uzgoju i iskorištavanju domaćih životinja, kakvoća stočne hrane i proizvoda životinjskog podrijetla, ustroj i provedba uzgoja uzgojno valjanih životinja i druga pitanja važna za učinkovitost i promicanje stočarstva.
6. **Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14)** - Ovim se Zakonom uređuje Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida, sustav izobrazbe profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika, sustav distribucije i

prodaje pesticida, rukovanje pesticidima, skladištenje i postupanje s ambalažom pesticida i ostacima u ambalaži, vođenje zbirke podataka i vođenje evidencija, uporaba i redoviti pregled strojeva za primjenu pesticida, informiranje javnosti i podizanje razine svijesti o pesticidima, mjere za smanjenje rizika od uporabe pesticida i temeljna načela integrirane zaštite bilja, posebni postupci i uporabe pesticida, obavješćavanje javnosti, posebne mjere zaštite okoliša, smanjenje uporabe pesticida i smanjenje rizika u određenim područjima, pokazatelji rizika, izvješćivanje i razmjene informacija, ovlaštene stručne institucije i zadaće ovlaštenih stručnih institucija, naknade i prekršaji te nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

7. **Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2018. godinu (NN 19/18)** - Ovim se Pravilnikom propisuje podnošenje jedinstvenog zahtjeva i način provedbe mjera iz programa izravnih plaćanja, te detaljni uvjeti i postupci za ostvarivanje:
 - a. osnovnog plaćanja, dodjelu i korištenje prava na plaćanja iz nacionalnih rezervi, prijenos prava na plaćanja
 - b. plaćanja za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, preraspodijeljenog plaćanja, plaćanja za mlade poljoprivrednike, proizvodno vezane potpore i programa za male poljoprivrednike,
8. **Pravilnik o Upisniku poljoprivrednih gospodarstava (NN 76/11, 42/13)** - Ovim se Pravilnikom propisuju način i uvjeti upisa i promjena u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava, način usklađivanja sa svim upisnicima, registrima ili evidencijama što ih vodi ministarstvo nadležno za poljoprivredu ili ustanove u poljoprivredi te oblik i sadržaj obrasca prijave za upis i promjene.
9. **Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 17/18)** - Ovim Pravilnikom propisuju se uvjeti, sadržaj, te način vođenja evidencije uporabe poljoprivrednog zemljišta.
10. **Pravilnik o ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji ("Narodne novine", br. 19/16)** - Ovim se Pravilnikom propisuju zadaće ministarstva nadležnog za poljoprivredu za provedbu Zakona o poljoprivredi, kojim se uređuje provedba Uredbi iz članka 2. ovoga Pravilnika, pravila proizvodnje, uvjeti za ovlašćivanje kontrolnih tijela, obveze i zadaće kontrolnih tijela, način i uvjeti za upisa u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji, vođenje baze podataka za poljoprivredni reprodukcijski materijal, pravila za izuzeća od proizvodnih pravila, pravila za skraćivanje prijelaznog razdoblja, katalog sankcija i pravila za sadržaj, veličinu i izgled nacionalnog znaka za označavanje ekoloških proizvoda.
11. **Pravilnik o određivanju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima (NN 34/15, 65/15, 91/15, 19/17)** - Ovim se Pravilnikom određuju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima sukladno članku 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 1305/2013). Status pripadnosti područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima utvrđen je na razini jedinica lokalne samouprave temeljem »Studije određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama« za potrebe provedbe mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. Područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima

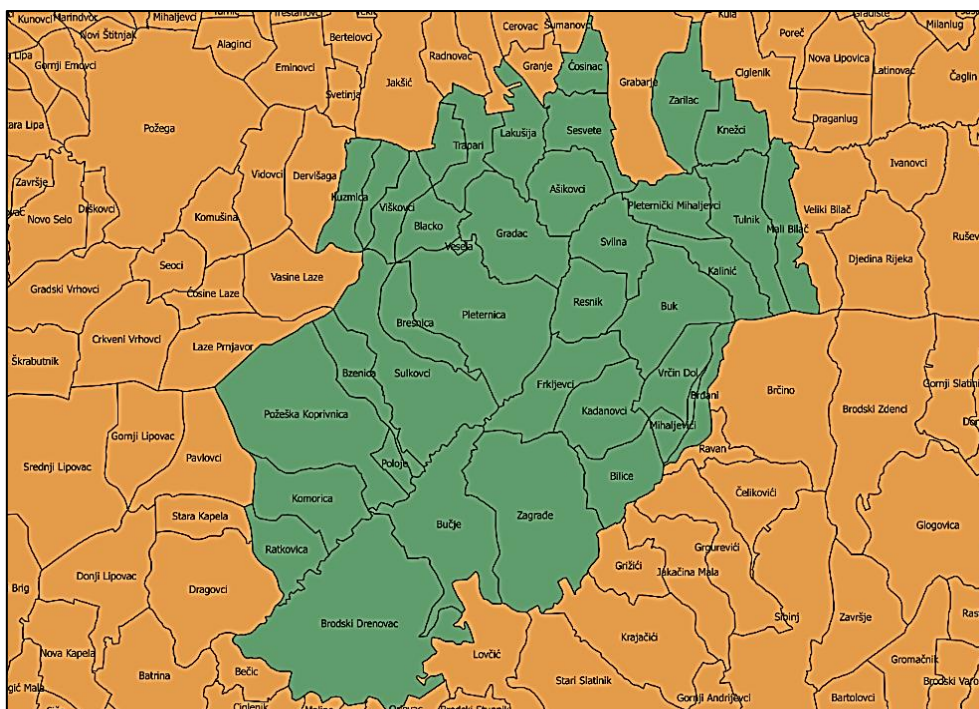
razvrstavaju se na sljedeće kategorije: gorsko planinsko područje – GPP, područje sa značajnim prirodnim ograničenjima – ZPO i područje s posebnim ograničenjima – PPO.

1.2. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ

Grad Pleternica sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku pripada u regiju Kontinentalne Hrvatske, a po upravno-teritorijalnom ustrojstvu Republike Hrvatske čini dio prostora Požeško-slavonske županije kako je prikazano na slici 1.

Slika 1: Smještaj grada Pleternice, Izvor: obrada autora

Slika 2: Naselja grada Pleternice, Izvor: obrada autora

Grad Pleternica prema Popisu stanovništva iz 2011. godine ima ukupno 11.323 stanovnika, prostire se na površini od 206,2 km² od 38 naselja: Ašikovci, Bilice, Blacko, Brđani, Bresnica, Brodski Drenovac, Bučje, Buk, Bzenica, Čosinac, Frkljevci, Gradac, Kadanovci, Kalinić, Knežci, Komorica, Koprivnica, Kuzmica, Lakušija, Mali Bilač, Mihaljevići, Novoselci, Pleternica, Pleternički Mihaljevci, Poloje, Ratkovića, Resnik, Sesvete, Srednje Selo, Sulkovci, Svilna, Trapari, Tulnik, Vesela, Viškovci, Vrčin Dol, Zagrađe i Zarišlac prikazana na slici 2. (www.pszupanija.hr, www.pleternica.hr).

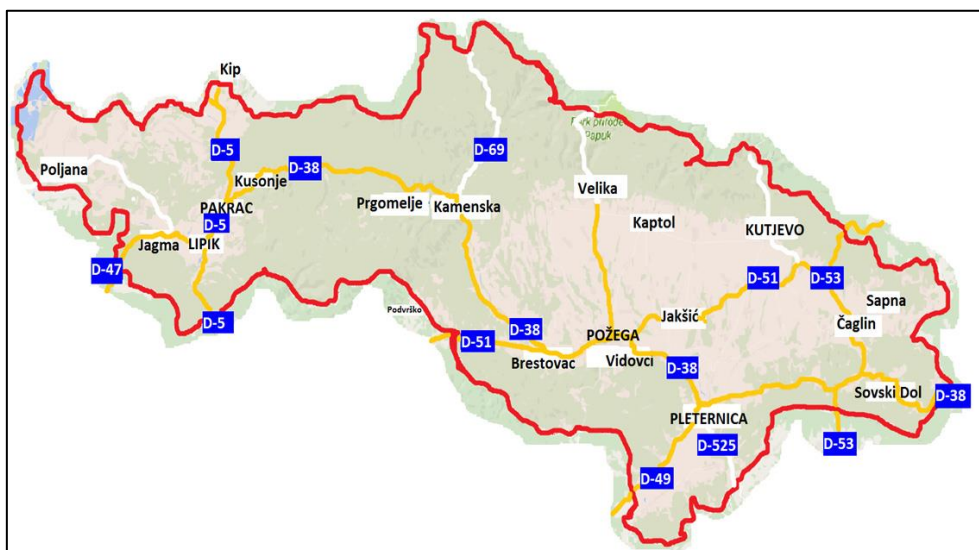
1.3. PROMETNA POVEZANOST

Grad Pleternica ima vrlo povoljan prometni položaj. Do izlaza na autocestu A3 (Bregana – Lipovac) ima samo 18 km, a isto toliko ima i do željezničke pruge Zagreb-Vinkovci. Udaljenost do graničnog prijelaza Slavonski Brod/Bosanski Brod (BiH) iznosi 35 km. Sam grad Pleternica nalazi se na križanjima pet cesta i dvije željezničke pruge. Željeznica vodi ka Požegi (Velikoj) i ka Našicama (Osijeku) te na jug ka Novoj Kapeli (priključak na prugu Zagreb – Vinkovci). Ceste vode prema Požegi, Našicama, Đakovu, Slavonskom Brodu i Lužanima (priključak na autocestu A-3 (Bregana-Lipovac). Kako je prikazano na slici 2a kroz Pleternicu prolaze sljedeće državne ceste:

D38 (Pakrac /D5/ – Požega – Pleternica – Đakovo /D7/) – državna cesta kojoj je duljina 120,7 km. To je cesta koja se proteže duž cijele županije, ide preko glavnoga županijskog središta, grada Požege te se prolaskom kroz Požeško-slavonsku županiju spaja na autocestu A5 (Slavonika). D38 je bitna cesta koja povezuje gradove i općine unutar Požeško-slavonske županije.

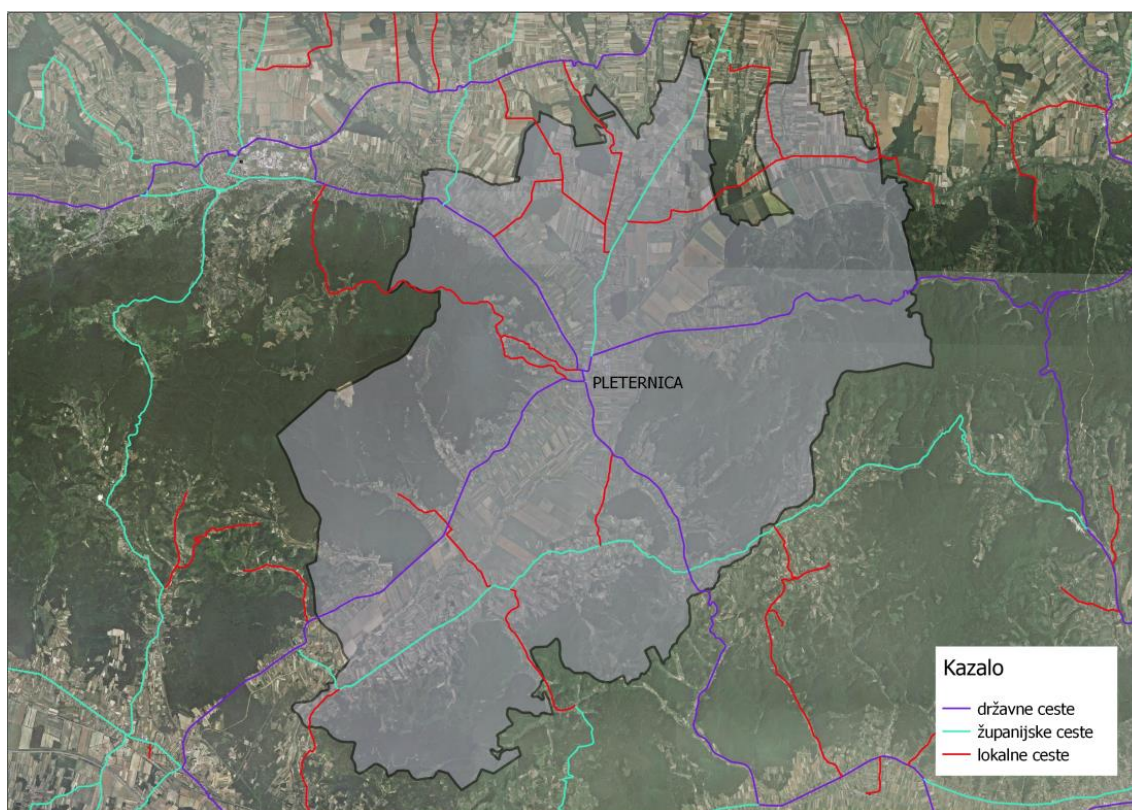
D49 (Pleternica – čvorište Lužani /A3/) – državna cesta u duljini 19,2 km. Cesta koja je od velike važnosti za pleternički kraj i općenito za Požeško-slavonsku županiju služi kao poveznica grada Pleternice s autocestom A3 na izlazu Lužani. Pridonosi gospodarskom rastu grada Pleternice i okolnoga kraja.

D525 (Pleternica /D49/ – čvorište Sl. Brod zapad /A3/ – Sl. Brod /D53/) – državna cesta u duljini od 25,6 km. D525 je cesta koja spaja županijsko središte Brodsko-posavske županije, grad Slavonski Brod, s gradom Pleternicom.

Slika2a: Prikaz mreže državnih cesta u Požeško-slavonskoj županiji, Izvor: <https://dr.nsk.hr/islandora/object/fpz%3A449/datastream/PDF/view>

Na slici 2b prikazan je mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta koje prolaze kroz Pleternicu.

Slika2b: Prikaz mreže državnih, županijskih i lokalnih cesta koje prolaze kroz Pleternicu

Udaljenost Pleternice prema drugim gradovima u RH:

- Zagreb: 180 km, Split: 590 km kroz Hrvatsku ili 370 km kroz BiH
- Rijeka: 340 km; Osijek: 120 km; Slavonski Brod: 30 km
- Varaždin: 240 km; Pula: 440 km

2. ZATEČENO STANJE POLJOPRIVREDNOG SEKTORA

U povijesnom pregledu podataka poljoprivredne proizvodnje obrađeni su podaci o poljoprivrednom stanovništvu i kućanstvima koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, o korištenom zemljištu i vrstama poljoprivredne proizvodnje te o podaci o poljoprivrednim gospodarstvima na području Grada Pleternice. Cilj povijesnog pregleda je prikazati povijesni trend poljoprivredne proizvodnje na području Grada kako bi se postavili kvalitetni temelji za donošenje učinkovite strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. U obradi podataka korišteni su javno dostupni podaci Državnog zavoda za statistiku, Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Hrvatske poljoprivredne agencije.

2.1. POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO, KUĆANSTVA I GOSPODARSTVA

Prema podacima Popisa stanovništva 2001. i 2011.g, te podacima Popisa poljoprivrede 2003 obrađeni su podaci o ukupnom poljoprivrednom stanovništvu, veličini i broju kućanstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dan je pregled broja i strukture poljoprivrednih gospodarstava od 2011-2015.g.

U razdoblju od 2001.-2011. vidljiv je pad sveukupnog broja stanovništva na području Pleternice za 12 %. Od sveukupnog broja od 12.883 stanovnika u 2001. broj stanovnika se smanjio za 1560 na 11.323 stanovnika u 2011.g., i to najviše ženskog stanovništva (811), prikazano u tablici 1.

Prosječna starost označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva grada Pleternice iz koje je vidljiv prosjek starosti stanovništva, a to je 40 godina starosti. Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih od 0 do 19 godina. Koeficijent starosti jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost od 12% smatra se da je stanovništvo zašlo u proces starenja. Prikazani indeks starenja 2001.-2011. ukazuje da je stanovništvo grada Pleternice kontinuirano u procesu starenja.

Tablica 1: Broj stanovnika i prosječna starost 2001-2011.g.

Godina	Spol	Ukupno	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
2001	sv.	12.883	36,8	71,1	20,9
	m	6.369	34,9	54,5	16,6
	ž	6.514	38,7	88,6	25,1

2011	sv.	11.323	39,8	87,1	22,9
	m	5.620	37,9	67	18,5
	ž	5.703	41,7	108,8	27,3

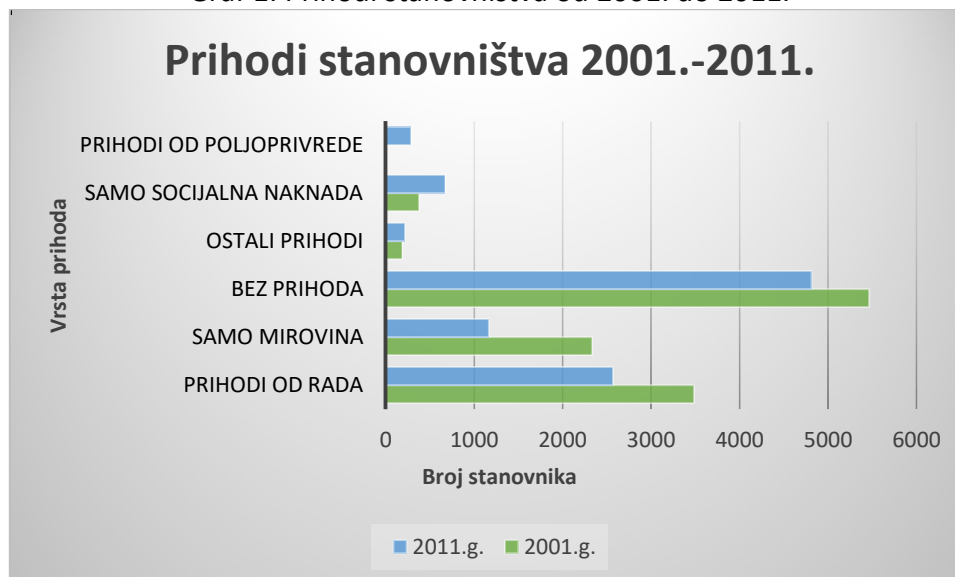
Prema podacima o vrsti prihoda stanovništva u razdoblju od 2001.-2011. vidljiv je pad prihoda od rada i porast korisnika socijalne naknade kako je prikazano u tablici 2 i grafu 1. Podaci o prihodima od poljoprivrede dostupni su samo za 2011.g.

Tablica 2: Prihodi stanovništva 2001-2011.g.

Godina	Prihodi od rada	Samo mirovina	Bez prihoda	Ostali prihodi	Samo socijalna naknada	Prihodi od poljoprivrede
2001	3.487	2.336	5.466	192	377	
2011	2.573	1.169	4.816	220	675	287

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Graf 1: Prihodi stanovništva od 2001. do 2011.

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Podaci o aktivnom i uzdržavanom poljoprivrednom stanovništvu postoje samo iz Popisa stanovništva 2001. Prema tim podacima u 2001.g. u Pleternici je bilo sveukupno poljoprivrednog stanovništva 697 osoba od kojih se 342 aktivno bavilo poljoprivredom dok je uzdržavanog poljoprivrednog stanovništva bilo 355 osoba kako je prikazano u tablicama 3 i 4.

Tablica 3: Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Pleternice

Spol	Ukupno poljoprivredno stanovništvo	Aktivno poljoprivredno stanovništvo			
		Svega	Obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i ne zapošljavanju radnike	Obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i zapošljavanju radnike	Pomažući članovi
m	412	287	214	1	14
ž	285	55	31	0	13
Ukupno	697	342	245	1	27

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Tablica 4: Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Pleternice

Spol	Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo							
	Svega	Kućanice	Djeca od 0-6 godina	Djeca od 7-14 godina koja se ne školuju	Učenici osnovnih škola	Učenici srednjih škola	Studenti	Nesposobni za rad
m	125	0	38	2	56	14	6	3
ž	230	97	51	0	51	19	6	6
Ukupno	355	97	89	2	107	33	12	9

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

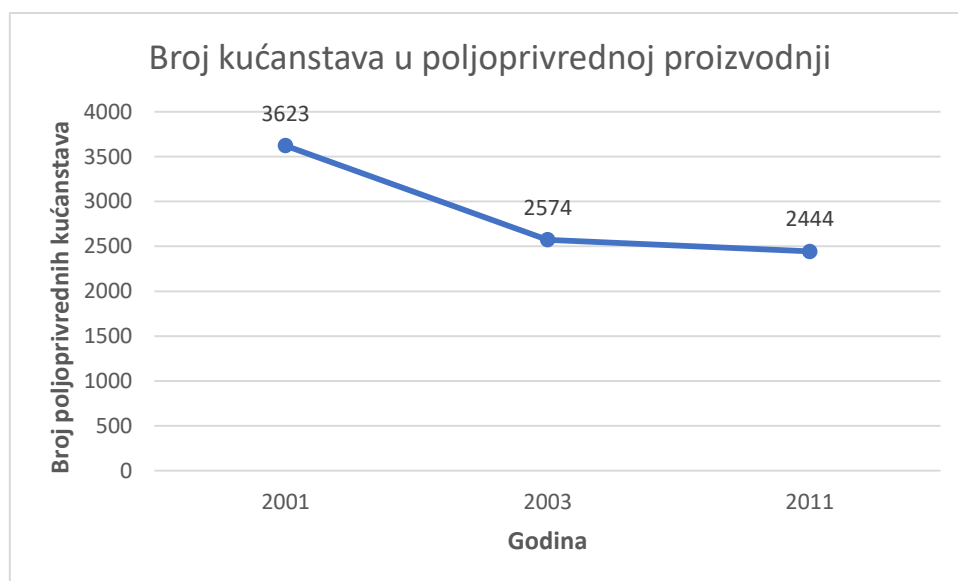
U Pleternici je od 2001-2011.g. vidljiv trend opadanja broja poljoprivrednih kućanstava. Sveukupni broj kućanstava na području grada Pleternice se smanjio sa 3776 na 3534 kućanstva (za 242 kućanstva odnosno za 6 %) dok se broj kućanstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom smanjio za 1.179 kućanstava odnosno za 32 % kako je prikazano u tablici 5 i grafu 2. Detaljan prikaz broja kućanstava prema kategoriji korištenja poljoprivrednog zemljišta za 2001., 2003. i 2011.g. nalazi se u prilogu 3, 4 i 5.

Tablica 5: Sveukupan broj kućanstava i broj poljoprivrednih kućanstava

Godina	Sveukupno kućanstava	Broj kućanstava u poljoprivrednoj proizvodnji
2001.	3.776	3.623
2003.	-	2.574
2011.	3.534	2.444

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Graf 2: Broj poljoprivrednih kućanstava kroz godine

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

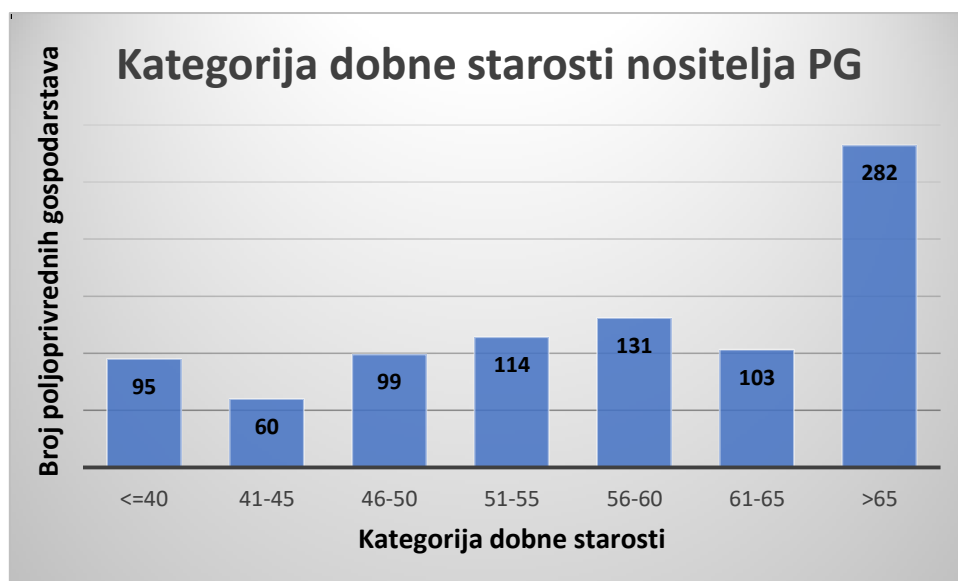
Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju vidljiv je pad broja poljoprivrednih gospodarstava koja su upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na području Pleternice u 2016.g. u odnosu na 2015.g. i to sa 899 PG u 2015. na 884 PG u 2016.g..

U 2015.g. registrirana su 899 poljoprivredna gospodarstva, od toga je 899 nositelja muškog roda i 221 nositelja ženskog roda. Od sveukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava 890 je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Detaljan prikaz broja i vrste poljoprivrednih gospodarstava po naseljima za 2015.g. nalazi se u prilogu 7 .

U 2016.g. 884 poljoprivredna gospodarstva od toga 875 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (662 nositelja muškog roda i 222 nositelja ženskog roda), 5 obrta i jedno trgovačko društvo. Detaljan prikaz broja i vrste poljoprivrednih gospodarstava po naseljima za 2016.g. nalazi se u prilogu 1 .

Nositelji poljoprivrednih gospodarstava su najviše u kategoriji dobne starosti +65 godina i to 282 PG (31,90 %). U grafičkom prikazu 3 prikazan je broj PG prema kategorijama dobne starosti nositelja PG.

Graf 3: Broj PG prema kategoriji dobne starosti nositelja PG

Izvor: Podaci www.apprrr.hr, obrada autora

Nositelji poljoprivrednih gospodarstava na području grada Pleternice najviše imaju srednju stručnu spremu, a za 266 PG ne postoje podaci. U grafičkom prikazu 4 prikazan je broj i školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava. Detaljan prikaz broj poljoprivrednih gospodarstava sa stručnom spremom po naseljima nalazi se u prilogu 2.

Graf 4: Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava

Izvor: podaci www.apprrr.hr, obrada autora

Od sveukupnog broj gospodarstava upisanih u Upisnik poljoprivredni gospodarstava u 2015. i 2016. ne koriste sva gospodarstva poljoprivredno zemljište odnosno nisu svi upisani u ARKOD evidenciju korištenja poljoprivrednog zemljišta. U 2016.g. je ta razlika bila manja nego u 2015.g, vidljivo iz tablice 6.

Tablica 6: Broj poljoprivrednih gospodarstava

Godina	Broj PG	Broj PG koji koriste	Razlika
--------	---------	----------------------	---------

		poljoprivredno zemljište	
2015.	899	816	83
2016.	884	847	37

Izvor: podaci www.apprrr.hr, obrada autora

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju vidljiv je pad broja poljoprivrednih gospodarstava koja su upisana u ARKOD evidenciju i koriste poljoprivredno zemljište od 2011.-2015. U 2011.g. postojala su 824 PG dok ih je 2015.g. bilo 816. U 2016.g. vidljivo je povećanje za 31 PG koje je upisano u ARKOD da koristi poljoprivredno zemljište kako je prikazano na grafu 5. Detaljan prikaz broj PG koja koriste poljoprivredno zemljište prema naseljima nalazi se u prilogu 6.

Graf 5: Broj poljoprivrednih kućanstava

Izvor: Podaci www.apprrr.hr, obrada autora

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore u gradu Pleternici registrirana su 2 trgovačka društava koja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti imaju registriranu djelatnost poljoprivredu, šumarstvo ili ribarstvom, 10 obrta kojima je pretežita djelatnost poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo. U tablici 7 prikazana su navedena trgovačka društva.

Tablica 7: Trgovačka društva i obrti na području grada Pleternice

Naziv	Glavna djelatnost	Adresa
GALA VOĆE d.o.o.	Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	Vinogradska 1 , 34310 Pleternica
JORGOVAN j.d.o.o.	Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	Matije Antuna Relkovića 12, 34310 Pleternica

ČOLAK, obrt za proizvodnju, usluge i trgovinu	uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	Gradac, Kralja Zvonimira 27
JELKO, obrt za proizvodnju	uzgoj ostalih životinja	Novoselci 79
"NOVAK DMD" poljoprivredno gospodarstvo,	uzgoj svinja	Novoselci 7
OBRT DORO	uzgoj žitarica	BRESNICA 2A
OBRT "VALA"	uzgoj žitarica	LAKUŠIJA 21
Poljoobrt "AGROS"	uzgoj žitarica	Zarilac 58, Pleternica
POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO KOVAČEVIĆ	uzgoj muznih krava	Poloje 6
TEMA, obrt za proizvodnju i usluge	uzgoj ostalih jednogod. usjeva	Blacko 19
VAREŠAK, proizvodnja peradi i jaja za rasplod	uzgoj peradi	Požeška Koprivnica 10

Izvor: podaci www.hgk.hr, www.hok.hr, obrada autora

U gradu Pleternici registrirano je 9 ekoloških proizvođača koji su prikazani u tablici 8.

Tablica 8: Certificirani ekološki proizvođači na području grada Pleternice u 2015.

EKOLOŠKI PROIZVOĐAČI	VRSTA PROIZVODNJE	ADRESA
MARIJAN KRANJČIĆ	Biljna proizvodnja	BUČJE 1, 34310 PLETERNICA
BLAŠKOVIĆ ĐURO	Ekološka aronija	IVANA ŠVEARA 8, Pleternica
KOVAČEVIĆ DAMIR	Nema podataka	POLOJE, 6, Pleternica
KOVAČEVIĆ ZVONKO	Mještovita proizvodnja	E. PODUBSKOG, 66, 34310 Pleternica
MARKOVIĆ PAVAO	Uzgoj muznih krava	Bučje, 51, 34315 Pleternica
MIJO GUČIĆ	Biljna proizvodnja	STJEPANA RADIĆA 99, 34310 Pleternica
KRZNARIĆ DAVOR	Nema podataka	NOVOSELICI 37 B, 34310 Pleternica
BELLO SEBASTIJAN	Nema podataka	EUGENA PODUBSKOG 40, 34310 Pleternica
JUKIĆ IVAN	Biljna proizvodnja	TRAPARI 22, 34310 Pleternica

Izvor: www.mps.hr, obrada autora

2.2. KORIŠTENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Prema podacima Popisa poljoprivrede 2003. najveća površina poljoprivrednog zemljišta je zemljište u vlasništvu privatnih osoba te najviše korišteno kao oranica i vrtovi te livade. Neobrađenog zemljišta je 205,15 ha dok je šumskog zemljišta 468,68 ha, prikazano u tablici 9, 10 i 11.

Tablica 9: Korištenje poljoprivrednog zemljišta 2003.g.

Grad Pleternica	Korišteno poljoprivredno zemljište (ha)	U vlasništvu (ha)	Uzeto u zakup (ha)	Dano u zakup (ha)	Ostalo zemljište (ha)
Ukupno	4.940,28	4.495,6	919,44	474,76	1.034,63

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Tablica 10: Korištenje poljoprivrednog zemljišta po kulturama 2003.g.

Grad Pleternica	Oranica i vrtovi (ha)	Povrtnjaci (ha)	Livade (ha)	Pašnjaci (ha)	Rasadnici i košaračka vrba (ha)	Voćnjaci (ha)	Vinogradi (ha)
Ukupno	4.090,05	45,37	505,21	72,76	2,37	165,07	59,45

Prema podacima Popisa stanovništva 2011 najveća površina poljoprivrednog zemljišta se koristi kao oranica i vrtovi. Vidljiv je pad korištenja zemljišta kao oranica za 648,42 ha u odnosu na 2003.g.

Tablica 11: Način korištenja zemljišta u 2011.g.

Grad Pleternica	Oranice (ha)	Voćnjaci (ha)	Vinogradi (ha)	Maslinici (ha)	Livade i pašnjaci (ha)
Ukupno	3.441,63	383,6	134,86	3,46	700,23

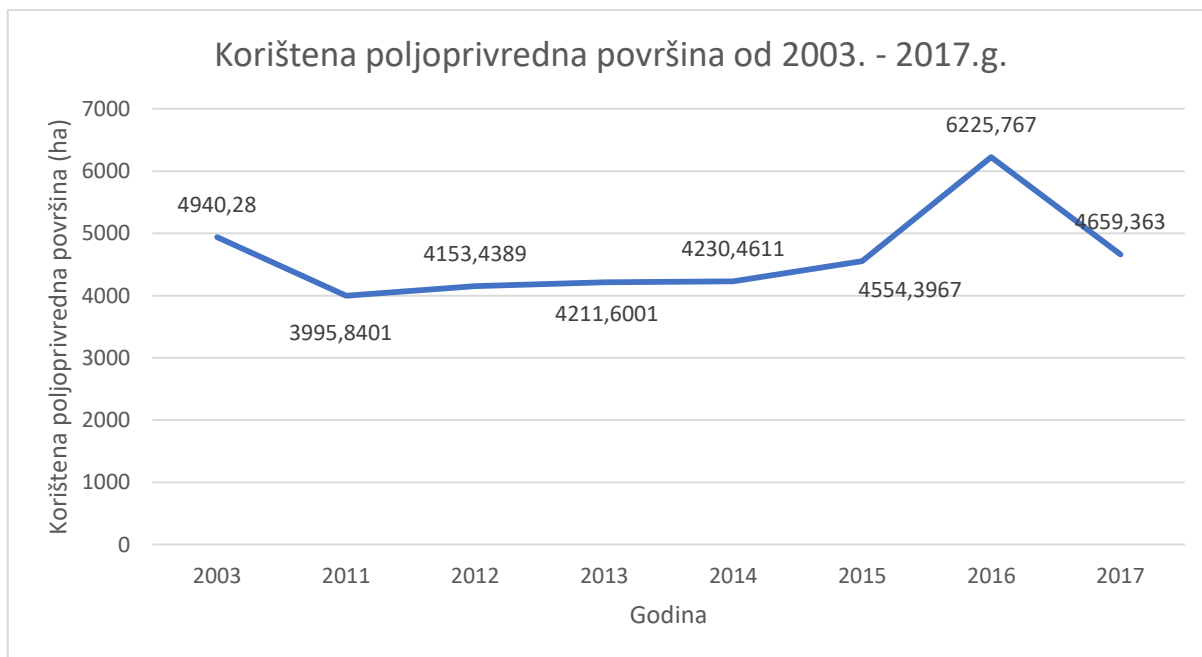
Prema podacima Popisa stanovništva 2001. i 2011.g, Popisa poljoprivrede 2003 te podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju obrađeni su podaci o ukupnom korištenom poljoprivrednom zemljištu i kategorijama korištenja zemljišta.

Prema podacima Popisa poljoprivrede i ARKOD evidencije na području Pleternice:

- U 2003.g. postojala su 2.574 poljoprivredna kućanstva koja su koristila 4.940,28 ha poljoprivrednog zemljišta
- na datum 31.12.2011. bilo je upisano 824 poljoprivrednih gospodarstava koja su koristila 3.995,8401 ha poljoprivrednog zemljišta
- na datum 31.12.2012. bilo je upisano 819 poljoprivrednih gospodarstava koja su koristila 4.153,4389 ha poljoprivrednog zemljišta
- na datum 31.12.2013. bilo je upisano 819 poljoprivredno gospodarstvo koje je koristilo 4.211,6001 ha poljoprivrednog zemljišta.
- na datum 31.12.2014.g. bilo je upisano 818 gospodarstava koja su koristila 4.230,4611 ha poljoprivrednog zemljišta,
- na datum 31.12.2015.g. bilo je upisano 816 gospodarstava koja su koristila 4.554,3967 ha poljoprivrednog zemljišta.
- Na datum 31.12.2016.g. bilo je upisano 847 gospodarstava koja su koristila 6.225,767 ha poljoprivrednog zemljišta
- Na datum 31.12.2017.g. bilo je upisano 860 gospodarstava koja su koristila 4.659,363 ha poljoprivrednog zemljišta

Iz grafa 6 vidljivo je opadanje korištenja poljoprivrednog zemljišta od 2003.-2011.g. za 944,44 ha te ponovno povećanje za 2.229,93 ha od 2011.-2016.g. te opadanje u 2017.g. Detaljan popis korištenih površina po naseljima prikazan je u prilogu 8.

Graf 6: Korištena poljoprivredna površina od 2003.-2017.

Izvor: Podaci www.apprr.hr, obrada autora

2.3. STOČARSTVO

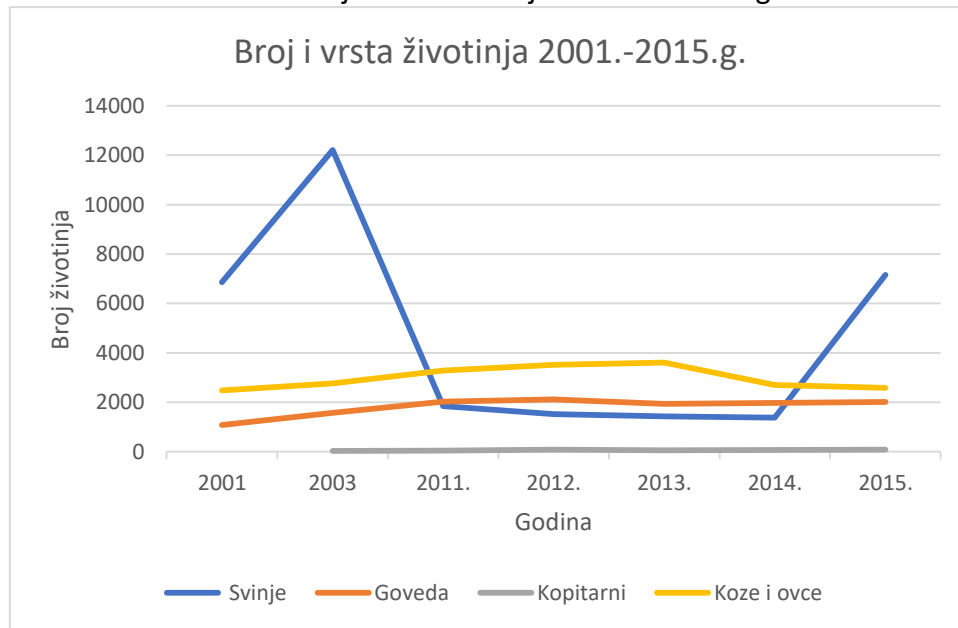
Prema podacima Popisa stanovništva 2001. i 2011.g., Popisa poljoprivrede 2003. i podataka Hrvatske poljoprivredne agencije od 2011.-2015.g. obrađeni su podaci o broju životinja. Podaci o broju peradi postoje samo za 2001. i 2003. te poslije nisu dostupni jer HPA ne vodi podatke u Jedinственном registru životinja za sve vrste peradi te one nisu uvrštene u grafički prikaz. Iz podataka je vidljiv porast broja svinja od 2001.-2003.g., njihova stagnacija od 2011.-2014.g. te veliki porast u 2015.g. prikazano u tablici 12 i grafičkom prikazu 7.

Tablica 12: Broj životinja od 2001-2015.g.

Godina	Svinje	Goveda	Kopitari	Koze i ovce	Perad	Ukupno
2001	6.859	1.086	0	2.479	30.552	40.976
2003	12.212	1.573	30	2.762	49.425	66.002
2011	1.841	2.024	46	3.277	0	7.188
2012	1.522	2.111	76	3.523	0	7.232
2013	1.435	1.94	53	3.613	0	7.041
2014	1.382	1.978	70	2.705	0	6.135
2015	7.154	2.007	83	2.585	0	11.829
2016	7.587	1.702	109	2.719	0	12.117
2017	6.618	1.906	94	2.637	0	11.255
Ukupno	46.61	16.327	561	26.3	79.977	169.775

Izvor: Podaci www.hpa.hr, obrada autora

Graf 7: Broj i vrsta životinja od 2001.-2015.g.

Izvor: podaci www.hpa.hr, obrada autora

Prema podacima Popisa poljoprivrede 2003. i Popisa stanovništva 2011. vidljiv je trend opadanja broj kućanstava koja se bave uzgojem životinja. U 2003. najviše kućanstava, njih 2.139 bavilo se peradarstvom te su se 1.483 kućanstva bavila uzgojem svinja dok se u 2011. najviše kućanstava, njih 1.607 bavilo se peradarstvom te 748 kućanstava koja su se bavila uzgojem svinja, prikazano u tablici 13.

Tablica 13: Broj kućanstava s domaćim životinjama 2003.-2011.g.

Godina	Kućanstva s govedima	Kućanstva s ovčama i kozama	Kućanstva sa svinjama	Kućanstva s peradi
2003.	413	358	1.483	2.139
2011.	151	343	748	1.607

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije u Jedinostveni registar domaćih životinja upisano je u 2016. godini sveukupno 6135 grla stoke, prikazano u tablici 14.

Tablica 14: Broj grla stoke u 2016. godini

Grad Pleternica	Broj gospodarstava	Broj životinja
Goveda	108	1.702
Konji	38	108
Koze	35	308
Magarci	1	1
Ovce	160	2.411
Svinje	713	7.587
Ukupno	1055	12.117

Izvor: Podaci www.hpa.hr, obrada autora

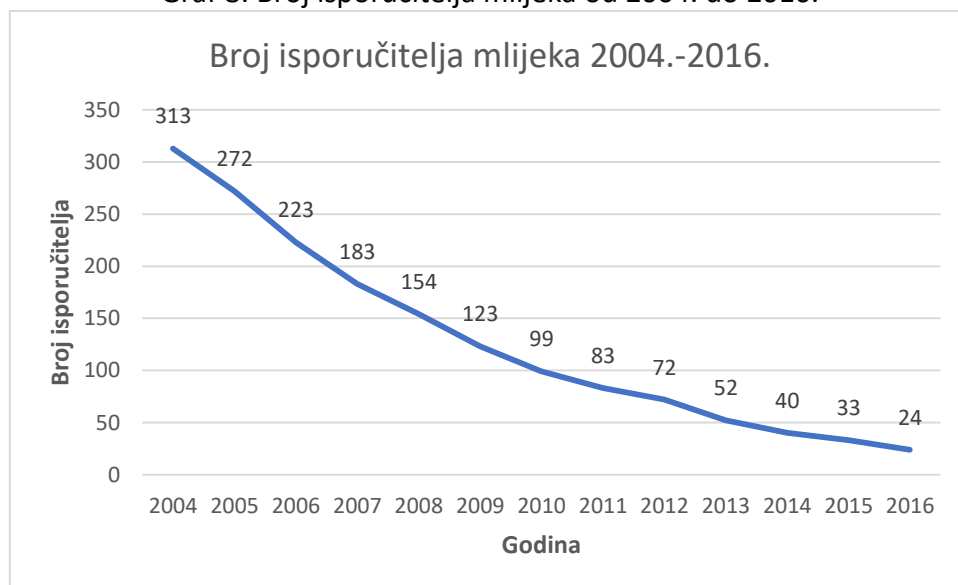
U tablici 15 i grafičkom prikazu 8 i 9 navedeni su podaci Hrvatske poljoprivredne agencije broju isporučitelja i isporučenim količinama mlijeka u gradu Pleternici u razdoblju od 2004. do 2015. godine. Broj isporučitelja mlijeka u 12 godina smanjio se za 92 %. (sa 313 na 24 isporučitelja). Količine isporučenog mlijeka smanjile su se za 44 % (sa 2.104.443 litre na 1.185.029 litara). Količine isporučenog mlijeka predstavljaju ukupno proizvedene količine mlijeka u svakoj pojedinoj godini koje je isporučeno u mljekare. Podaci ne sadrže proizvedene količine mlijeka koje se prodaje na kućnom pragu u prerađenom ili neprerađenom obliku te količine mlijeka koje gospodarstvo koristi za osobnu potrošnju.

Tablica 15: Prikaz broja isporučitelja i količine mlijeka od 2004-2016.g.

Godina	Broj isporučitelja	Količina mlijeka
2004	313	2.104.443
2005	272	2.191.294
2006	223	2.393.365
2007	183	2.268.981
2008	154	2.257.422
2009	123	2.342.324
2010	99	2.106.405
2011	83	2.099.880
2012	72	1.982.607
2013	52	1.550.572
2014	40	1.524.595
2015	33	1.407.607
2016	24	1.185.029

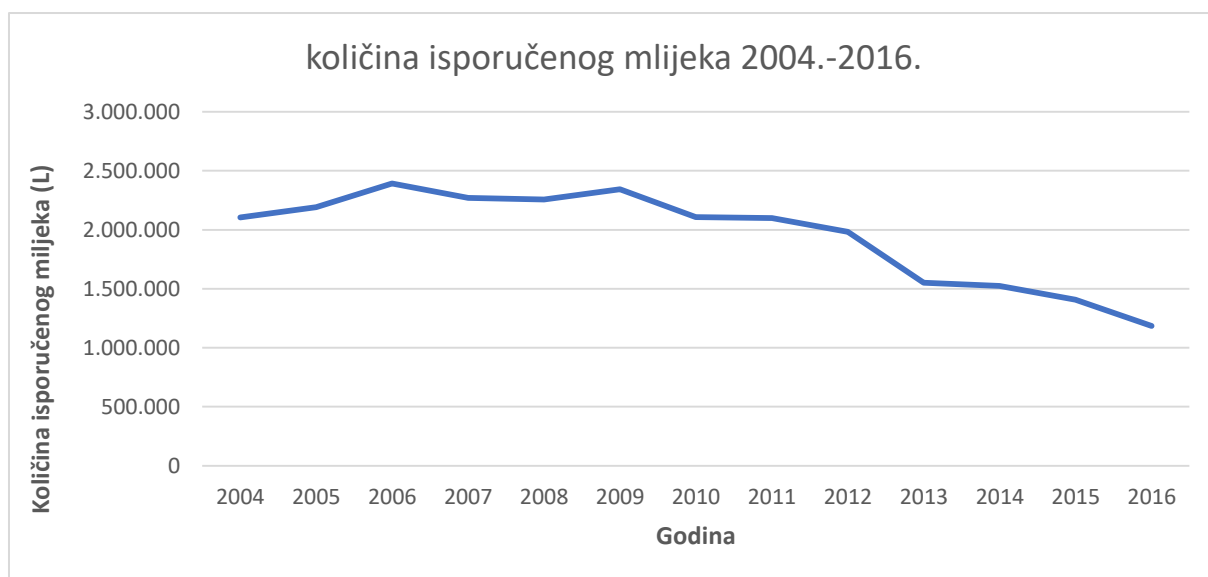
Izvor: Podaci www.hpa.hr, obrada autora

Graf 8: Broj isporučitelja mlijeka od 2004. do 2016.

Izbor: Podaci www.hpa.hr, obrada autora

Graf 9: Količine mlijeka od 2004. do 2016.

Izbor: Podaci www.hpa.hr, obrada autora

2.4. ISPLAĆENI POTICAJI TEMELJEM OSNOVNOG PLAĆANJA U 2014. i 2015. GODINI

Pravne i fizičke osobe koje se bave poljoprivrednom djelatnošću, imaju mogućnost podnijeti zahtjev za dodjelu potpora na sljedeći način ako:

- su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava,
- je izvršen upis zemljišta u ARKOD sustav za sve vrste potpora po poljoprivrednoj površini,
- je stoka za koju se podnosi zahtjev za potporu u stočarstvu i za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja upisana u Jedinstveni registar domaćih životinja i ostale propisane upisnike te propisno označena.

Jedinstveni zahtjev obuhvaća zahtjeve za:

1. osnovno plaćanje
 - a. dodjelu prava na plaćanja, uključujući dodjelu prava iz nacionalne rezerve i posebne nacionalne rezerve za razminirano zemljište,
 - b. aktiviranje prava na plaćanje;
2. plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš (dalje u tekstu: zeleno plaćanje);
3. preraspodijeljeno plaćanje;
4. plaćanje za mlade poljoprivrednike;
5. program za male poljoprivrednike;
6. proizvodno vezanu potporu za:
 - a. krave u proizvodnji mlijeka, tov junadi, ovce i koze, krave dojilje, povrće (osim krumpira), voće (osim maslina), šećernu repu, proteinske krmne kulture;
7. plaćanja za mjere državne potpore:
 - a. plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima za maslinovo ulje, duhan, mliječne krave, rasplodne krmače; državnu potporu za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se financiraju iz državnog proračuna za integriranu poljoprivrednu proizvodnju i očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja;

8. plaćanja za IAKS mjere ruralnog razvoja iz članka 10. stavka 5. Zakona predviđene Programom ruralnog razvoja: *Mjera 10 Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, Mjera 11 Ekološki uzgoj, Mjera 13 Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima.*

U gradu Pleternici se broj korisnika isplaćenih potpora povećao sa 680 korisnika u 2014.g. na 695 korisnika u 2015.g. Sveukupni iznos isplaćenih potpora temeljem osnovnog plaćanja povećao se sa 10.333.068,79 kuna u 2014.g. na 14.294.722,59 kuna u 2015.g. Najviše korisnika isplaćenih potpora u 2014.g., njih 285, nalazi se u rasponu dodijeljenih potpora u iznosu od 0-5.000,00 kn dok se u 2015.g. najviše korisnika, njih 217, nalazi se u rasponu dodijeljenih potpora u iznosu od 5.001,00-10.000,00 kuna kako je prikazano u tablici 16.

Tablica 16: Isplaćene potpore temeljem osnovnog plaćanja u 2014.g. i 2015.g.

Razred isplate	Broj korisnika u 2014.g.	Broj korisnika u 2015.g.	Sveukupni iznos potpore u 2014.g.	Sveukupni iznos potpore u 2015.g.
0-5.000,00	285	166	909.670,36	589.105,06
5.001,00-10.000,00	192	217	1.366.595,60	1.592.287,96
10.001,00-20.000,00	107	170	1.504.237,68	2.367.464,85
20.001,00-50.000,00	56	88	1.759.013,25	2.595.027,93
50.001,00-100.000,00	20	30	1.417.658,21	2.149.288,02
100.001,00-200.000,00	14	17	1.828.616,27	2.516.280,51
200.001,00-300.000,00	5	4	1.169.107,06	971.824,02
300.001,00-400.000,00	1	1	378.170,36	316.377,80
400.001,00-500.000,00	0	0	0,00	0,00
500.001,00-600.000,00	0	2	1.197.066,44	1.197.066,44
Ukupno	680	695	10.333.068,79	14.294.722,59

U gradu Pleternici u 2015. godini poticaje temeljem osnovnog plaćanja za poljoprivrednu djelatnost ostvarilo je 695 korisnika u iznosu od 14.294.722,59 kuna. Najviše korisnika, njih 217, nalazi se u rasponu dodijeljenih potpora u iznosu od 5.000,01 do 10.000,00 kn kako je prikazano u tablici 17.

Tablica 17: Isplaćeni poticaji na osnovno plaćanje u 2015. godini

Grad Pleternica	Broj korisnika	Sveukupni iznos potpore
0-5.000	166	589.105,06
5.001-10.000	217	1.592.287,96
10.001-20.000	170	2.367.464,85
20.001-50.000	88	2.595.027,93

50.001-100.000	30	2.149.288,02
100.001-200.000	17	2.516.280,51
200.001-300.000	4	971.824,02
300.001-400.000	1	316.377,8
400.001-500.000	0	0
500.001-600.000	2	1.197.066,44
Ukupno	695	14.294.722,59

Temeljem upisa poljoprivrednih gospodarstava u Agronet, u 2015. godini poljoprivredna gospodarstava zatražila su potporu za 4.446,01 ha temeljem zahtjeva za dodjelu potpora. Od toga se najviše odnosilo na osnovno plaćanje za krške pašnjake 4.562,38 ha i livade 1.204,20 ha. U tablici 18 prikazane su tražene površine.

Tablica 18: Tražene površine na jedinstvenom zahtjevu u 2015. Godini

Grad Pleternica	
Traženo	Sektor
111,54	duhan
451,98	krmno bilje
265,59	livade
0,89	ljekovito bilje
48,13	pašnjaci
56,19	plemenita vinova loza
88,97	povrće
353,46	soja
98,4	ugar
86,33	uljanice
202,4	voćne vrste
2682,13	žitarice
Ukupno 4.446,01 ha	

Izvor: www.apprrr.hr, obrada autor

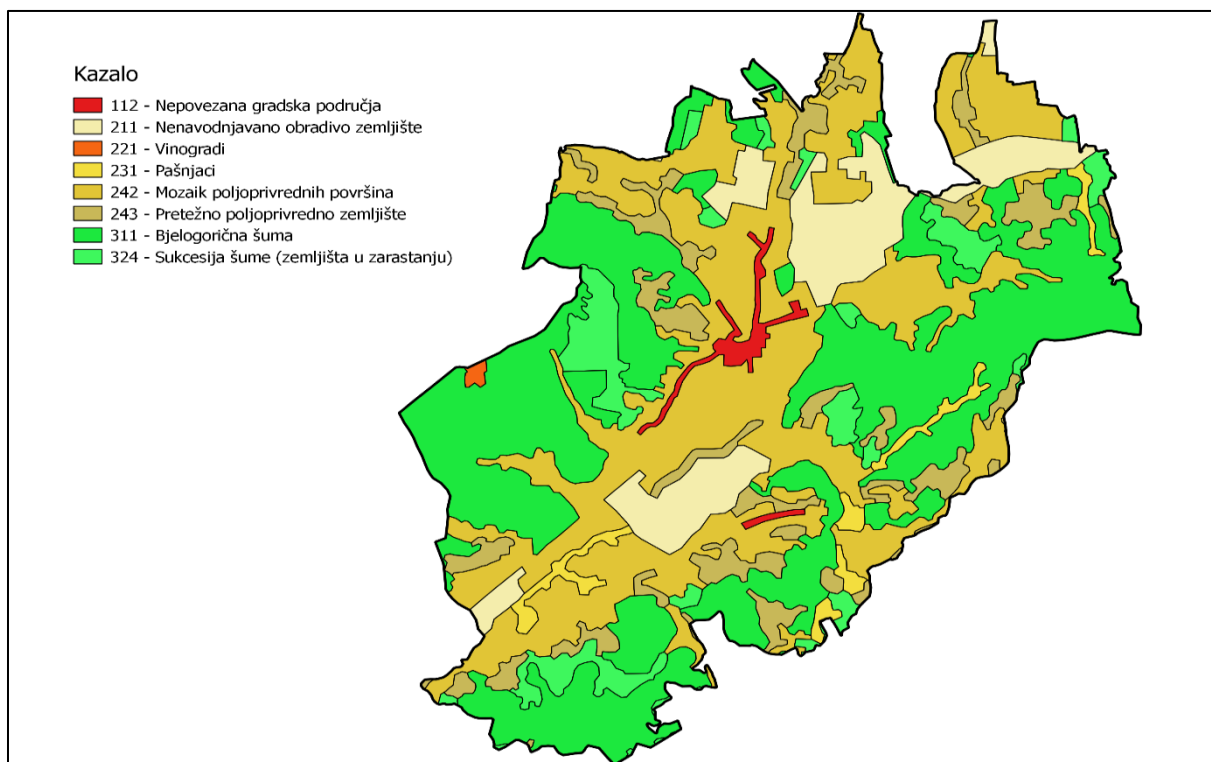
3. ZATEČENO STANJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

3.1. ANALIZA CORINE LAND COVER PODATAKA

CORINE Land Cover Hrvatska (u daljnjem tekstu: CLC Hrvatska) predstavlja digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske za razdoblje 1980.-2006. Baza CLC Hrvatska je konzistentna i homogenizirana s podacima pokrova zemljišta cijele Europske unije. Izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COoRdination of INformation on the Environment) prihvaćenom od strane Europske unije. Na razini EU ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize. CLC Hrvatska javno je dostupna u obliku GIS preglednika na web stranici Agencije za zaštitu okoliša. Prema podacima CLC Hrvatska u gradu Pleternici (slika 3) ima 11.285,63 ha zemljišta koje je prema klasifikaciji CLC Hrvatska nenavodnjavano obradivo zemljište, vinogradi, pašnjaci, mozaik poljoprivrednih površina i pretežno poljoprivredno zemljište sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova. Prema razdjelu površina odnos je sljedeći:

- navodnjavano obradivo zemljište: 1.974,56 ha,
- vinogradi: 29,69 ha
- pašnjaci: 423,24 ha,
- mozaik poljoprivrednih površina: 6.955,83 ha,

- pretežno poljoprivredno zemljište sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova: 1.902,31 ha

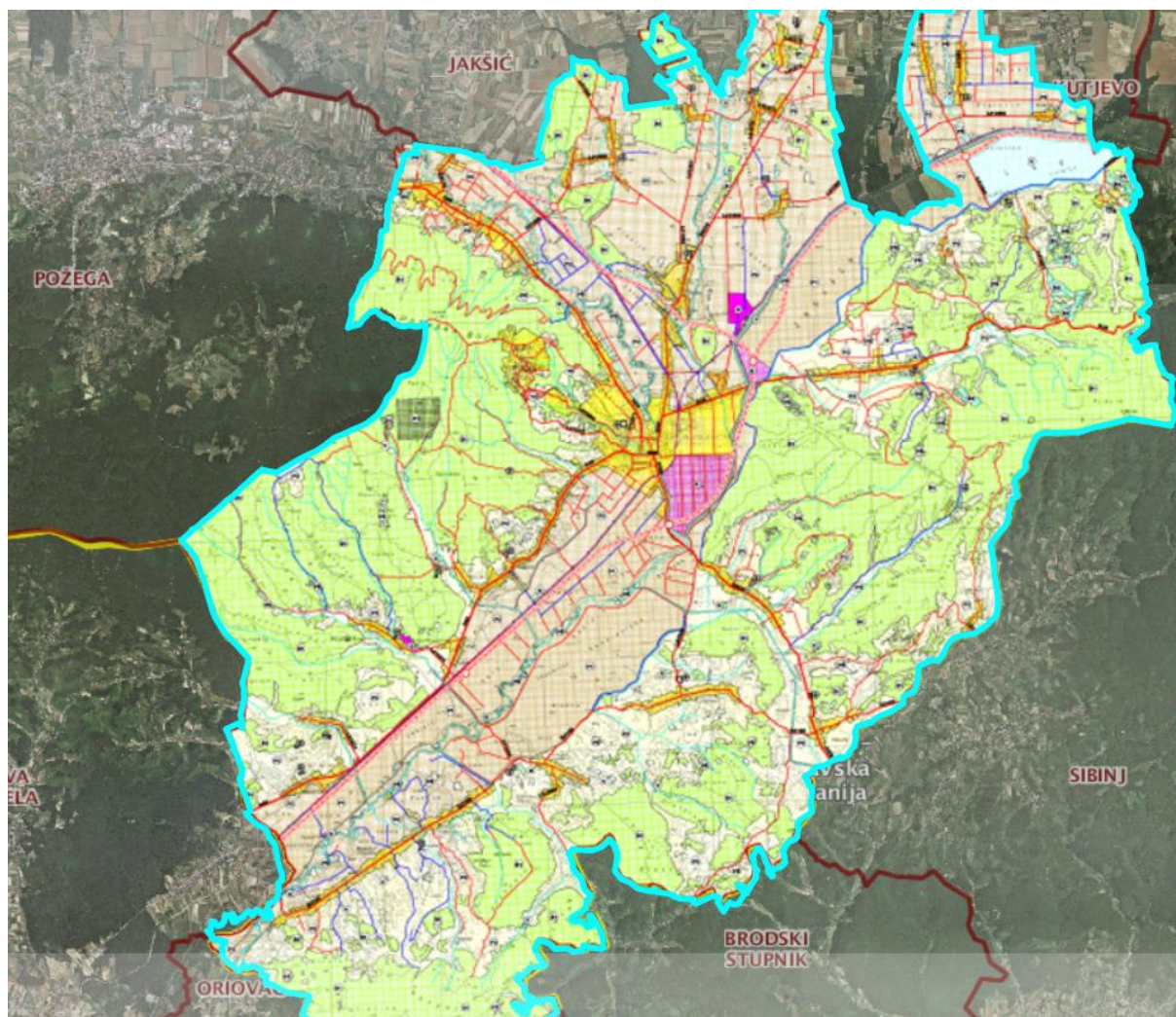

Slika 3: Prikaz CORINE Land Cover-a na području grada Pleternice
Izvor: podaci CLC Hrvatska, obrada autora

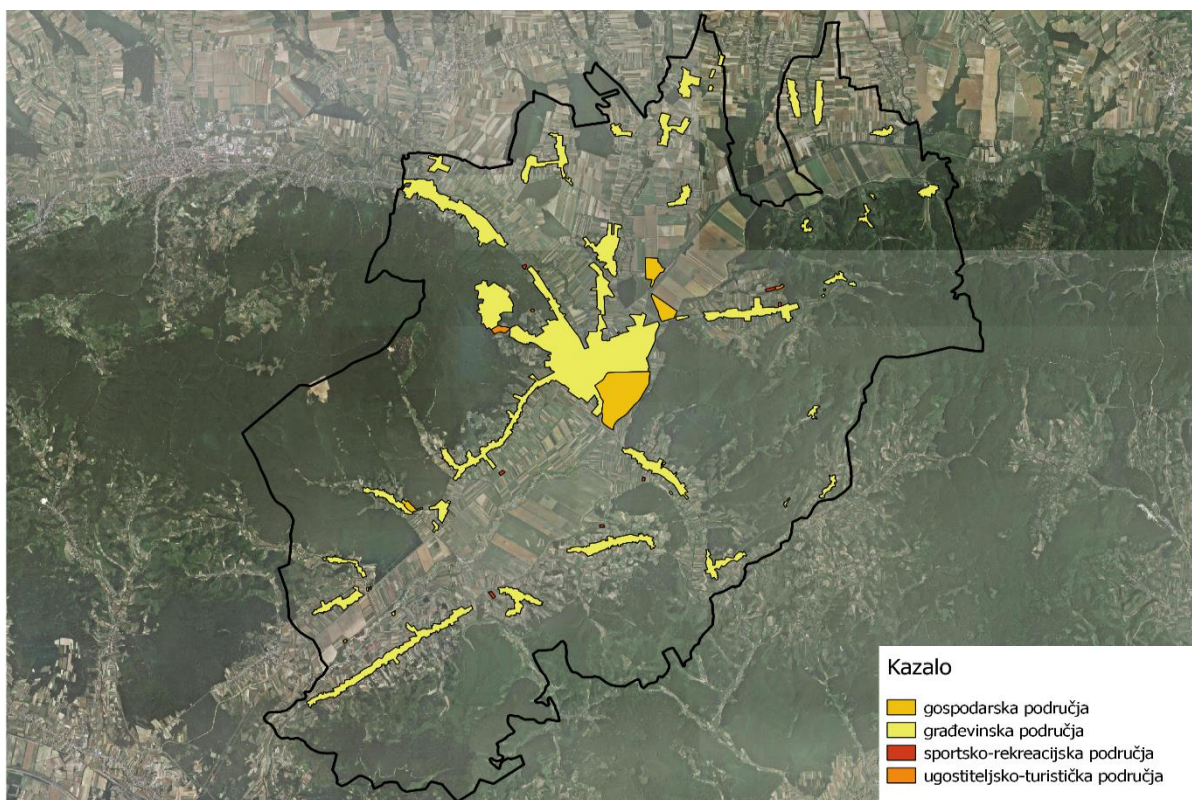
3.2. ANALIZA PROSTORNO-PLANSKE DOKUMENTACIJE

Na području grada Pleternice na snazi je Prostorni plan uređenja Grada Pleternice od 2011.godine. Građevinska područja su sva ona područja unutar granica građevinskog područja, a u gradu Pleternici to su građevinska područja, područja gospodarske namjene, sportsko-rekreacijska područja i ugostiteljsko-turistička područja. Na slici 4 prikazan je prostorni plan grada Pleternice preuzet sa stranica Informacijskog sustava prostornog uređenja Ministarstva prostornog uređenja dok su bojama prikazana određena područja.

Na slici 5 prikazana su izdvojena samo ova područja kako bi se mogla dobiti točna površina građevinskog područja, područja gospodarske namjene, sportsko-rekreacijskih područja i ugostiteljsko-turističkih područja. U tablici 19 vidljiv je rezultat i izračun površine koja se nalazi unutar granica građevinskog područja u gradu Pleternici, a podijeljen prema tipu građevinskog područja. Ukupna površina građevinskog područja je 1.589,53 ha.

Slika 4: Prostorni plan grada Pleternice
Izvor: www.ispu.mgipu.hr

Slika 5: Građevinska područja na području grada Pleternice

Izvor: obrada autora

Tablica 19: Površina građevinskih područja grada Pleternice

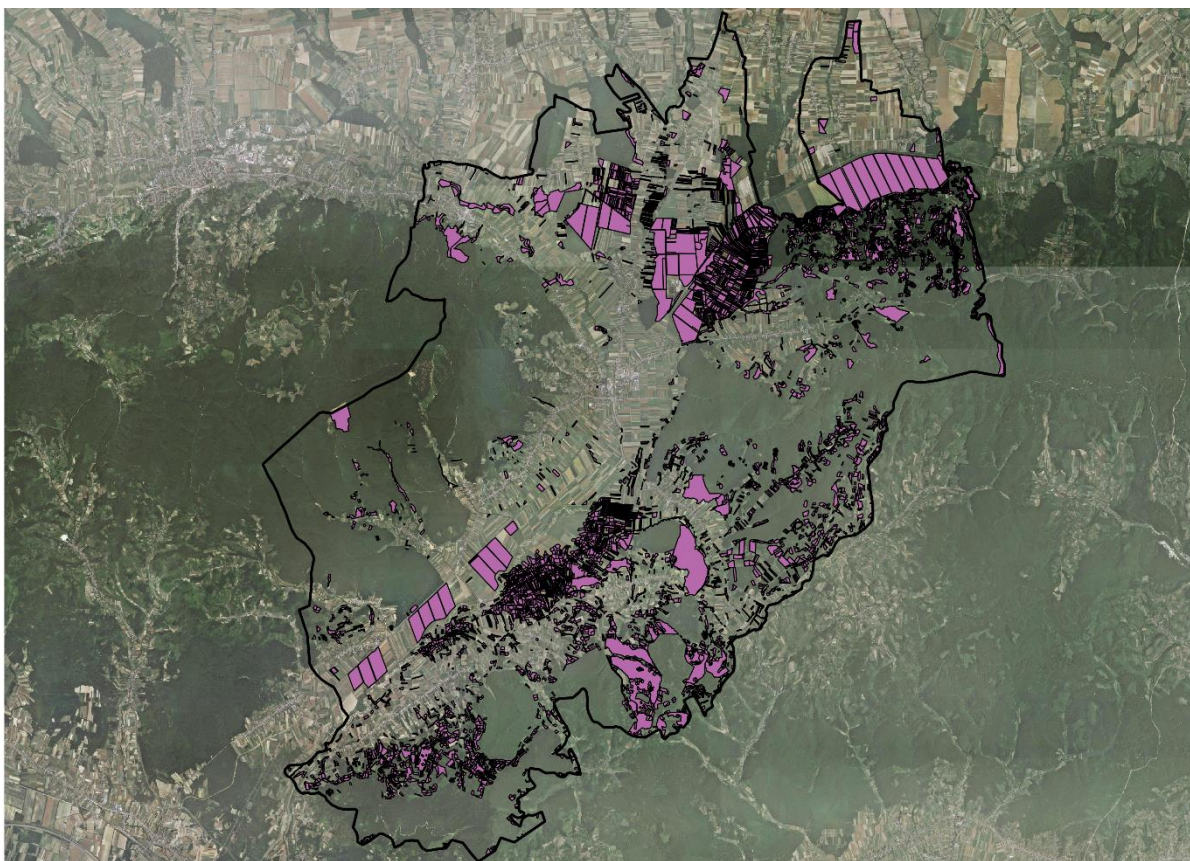
Tip građevinskog područja	Površina građevinskog područja (ha)
građevinsko područje	1.401,75
gospodarsko područje	172,06
sportsko-rekreacijsko područje	7,39
ugostiteljsko-turističko područje	8,33
Ukupno	1.589,53

Izvor: obrada autora

3.3. ANALIZA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Poljoprivredno zemljište je svo ono zemljište koje se nalazi izvan granica građevinskog područja, dakle ukupna površina grada Pleternice umanjena za površinu građevinskih područja. Ukupna površina grada Pleternice, prema granicama Jedinica lokalne samouprave koji su dostupni na Državnom zavodu za statistiku, je 20.620,35 ha, a ukupna površina građevinskog područja je 1.589,53 ha. Iz navedenog i na temelju provedene analize javno dostupnih podataka utvrđeno je da površina poljoprivrednog zemljišta na području grada Pleternice iznosi 19.030,82 ha i to:

- 3.693,71 ha državnog poljoprivrednog zemljišta (slika 6), i
- 15.337,11 ha privatnog poljoprivrednog zemljišta.

Slika 6: Državno poljoprivredno zemljište na području grada Pleternice

Izvor: obrada autora

Najviše državnog poljoprivrednog zemljišta nalazi se u katastarskoj općini Zagrađe 590,42 ha dok se najmanje nalazi u katastarskoj općini Pleternica 7,70 ha, kako je prikazano u tablici 20.

Tablica 20: Površine državnog poljoprivrednog zemljišta po katastarskim općinama

Katastarska općina	Površina državnog poljoprivrednog zemljišta (ha)
Ašikovci	196,56
Blacko	37,48
Brodski Drenovac	316,79
Bučje	291,25
Buk	447,23
Frkljevci	156,92
Gradac	186,05
Kalinić	155,37
Knežci	121,89
Komorica	59,91
Kuzmica	38,73
Lakušija	100,89
Odvorci	181,95
Pleternica	7,70
Požeška Koprivnica	133,57
Ratkovica	64,38

Sesvete	89,41
Sulkovci	24,57
Trapari	59,92
Tulnik	276,26
Zagrađe	590,42
Zarilac	156,46
Ukupno	3.693,71

Izvor: obrada autora

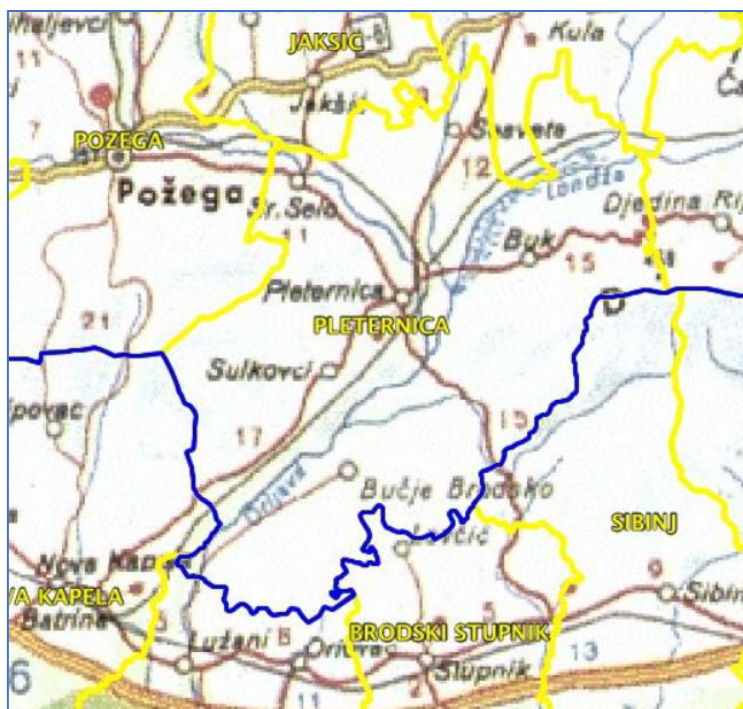
Državno poljoprivredno zemljište nalazi se u katastarskim općinama Ašikovci, Blacko, Brodski Drenovac, Bučje, Buk, Frkljevci, Gradac, Kalinić, Knežci, Komorica, Kuzmica, Lakušija, Odvorci, Pleternica, Požeška Koprivnica, Ratkovic, Sesvete, Sulkovci, Trapari, Tulnik, Zagrađe i Zarilac u 7.872 katastarske čestice. Najviše katastarskih čestica državnog poljoprivrednog zemljišta nalazi se u katastarskoj općini Tulnik kako je prikazano u tablici 21.

Tablica 21: Broj katastarskih čestica državnog poljoprivrednog zemljišta

Katastarska općina	Broj katastarskih čestica državnog poljoprivrednog zemljišta
Ašikovci	236
Blacko	26
Brodski Drenovac	1062
Bučje	901
Buk	973
Frkljevci	508
Gradac	53
Kalinić	621
Knežci	7
Komorica	34
Kuzmica	30
Lakušija	229
Odvorci	532
Pleternica	26
Požeška Koprivnica	72
Ratkovic	47
Sesvete	102
Sulkovci	36
Trapari	81
Tulnik	1351
Zagrađe	924
Zarilac	21
Ukupno	7872

Izvor: obrada autora

Prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje na ovom području ne postoje površine koje se nalaze u minski sumnjivim područjima kako je prikazano na slici 7.

Slika 7: Područje grada Pleternice - minski sumnjiva područja

Izvor: www.hcr.hr

Prema načinu uporabe katastarske čestice upisane u katastarski operat najviše površine državnog poljoprivrednog zemljišta je prema načinu uporabe oranica. Kako je vidljivo iz tablice 4 samo jedan način uporabe nalazi se na 2.942,67 ha od toga:

- Pašnjak od 779,09 ha
- Oranica 1.673,72 ha
- Livada 460,97 ha
- Voćnjak 13,20 ha
- Močvara 1,06 ha
- Ribnjak 5,42 ha
- Vinograd 9,21 ha.

Sve ostale katastarske čestice državnog poljoprivrednog zemljišta imaju više od jednog načina uporabe upisanog u katastarski operat. Za navedene čestice je potrebno provesti usklađenje stvarnog stanja načina uporabe na terenu sa stanjem u službenim registrima, katastru i zemljišnoj knjizi. Dio načina uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu prikazani su u tablici 22. Cijeli prikaz nalazi se u prilogu 11.

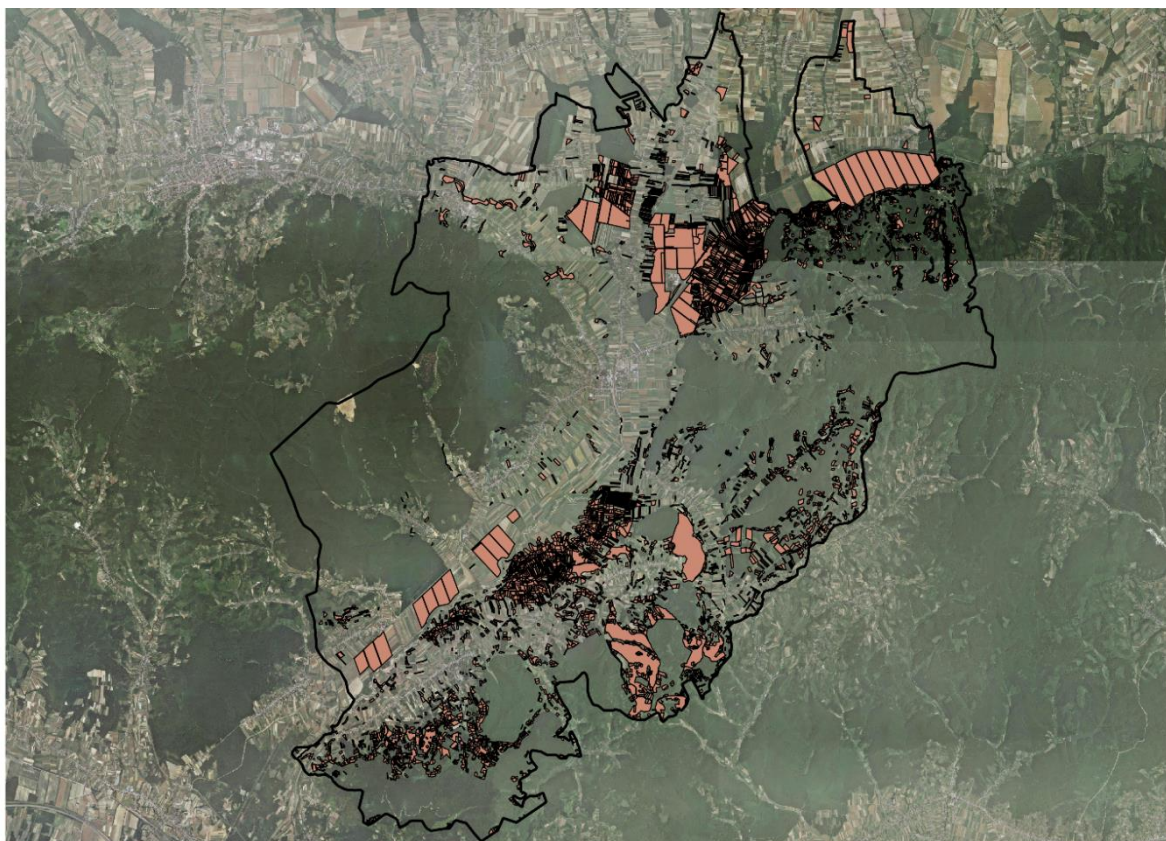
Tablica 22: Načini uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu

Način uporabe u katastarskom operatu	Površina (ha)
dvorište/dvije zgr./oranica	0,12
dvorište/pašnjak	0,07
kanal/livada	0,74
kanal/pašnjak	0,08
livada	460,97
livada/kanal	0,20

livada/livada	19,73
oranica	1.673,72
oranica/šuma	48,34
oranica/šuma/pašnjak	6,33
oranica/vinograd	20,73
oranica/vinograd/pašnjak	0,39
oranica/vinograd/vinograd/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/ oranica/šuma/oranica/livada/pašnjak	17,06
šuma/oranica	34,37
šuma/oranica/oranica	1,56
vinograd	9,21
vinograd/oranica	3,50
vinograd/pašnjak	10,33
vinograd/pašnjak/pašnjak	0,37
voćnjak	13,20
voćnjak/oranica	3,48
voćnjak/oranica/pašnjak	0,40
voćnjak/pašnjak	12,39
voćnjak/pašnjak/voćnjak	0,22
voćnjak/vinograd	0,09
voćnjak/voćnjak	0,13
vododerina/oranica	0,09
vododerina/pašnjak	0,27
.....
.....
Ukupno	3.693,71

Izvor: obrada autora

Prema podacima Hrvatskih šuma koji su javno dostupni na portalu <http://javni-podaci-karta.hrsume.hr/> i prema obradi autora, na području grada Pleternice 7.267,86 ha poljoprivrednog zemljišta nalazi se u šumsko-gospodarskoj osnovi (dalje u tekstu: ŠGO) Hrvatskih šuma i s njime raspolažu Hrvatske šume. Prema obradi podataka koja se vidljiva na slici 8, 3.249,47 ha državnog poljoprivrednog zemljišta na području grada Pleternica su slobodna za raspolaganje za poljoprivrednu proizvodnju.

Slika 8: Državno poljoprivredno zemljište slobodno za raspolaganje za poljoprivrednu proizvodnju, Izvor: obrada autora

3.4. EVIDENCIJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U ARKODU

Upis u ARKOD obavlja se u regionalnim uredima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: APPRRR), u kojima su poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Tijekom upisa poljoprivrednici uz pomoć djelatnika Agencije, na digitalnim ortofoto kartama identificiraju sve parcele koje obrađuju, a ne samo one koje se posjeduju, što znači da poljoprivrednici prijavljuju i parcele koje su dobili u zakup ili na korištenje.

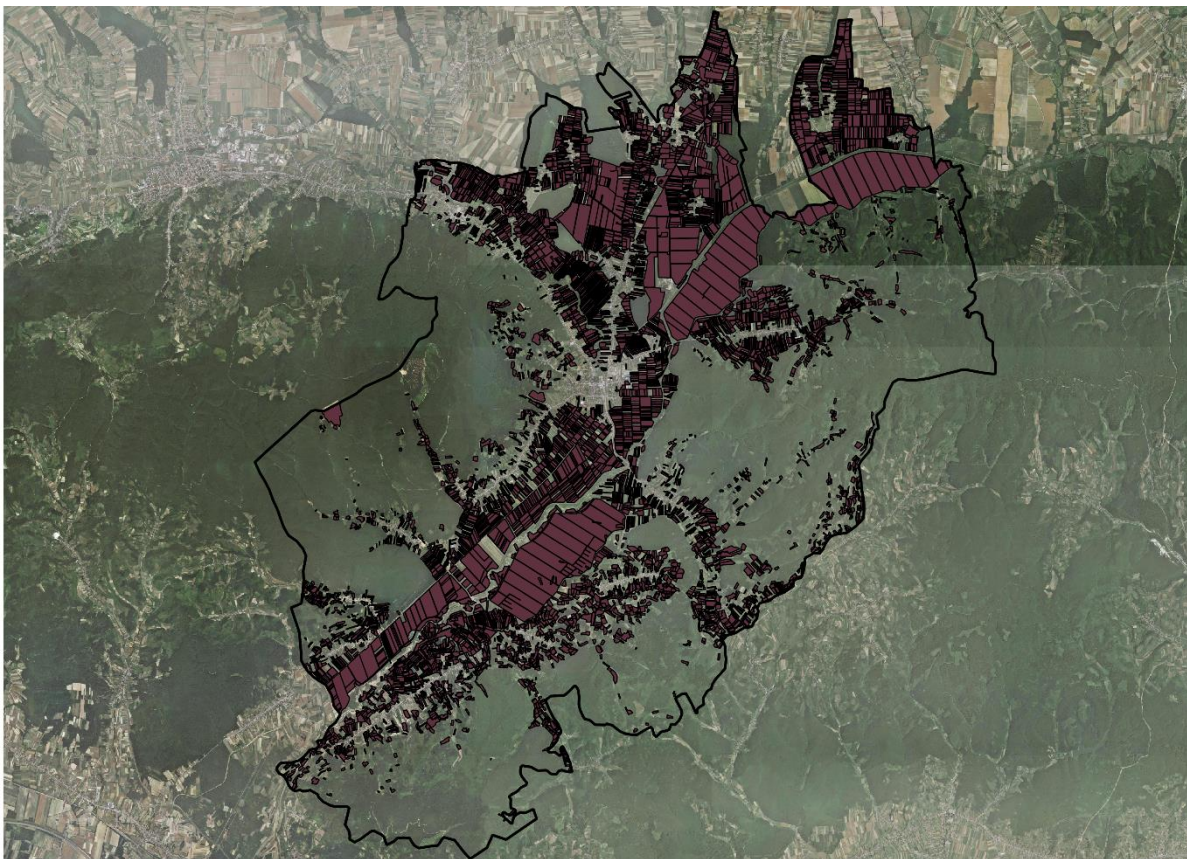
Prema podacima APPRRR na području grada Pleternice u 2016. godini upisano je u ARKOD na korištenje 4.660,0385 ha poljoprivrednog zemljišta u 6.817 ARKOD parcela kako je prikazano u tablici 23 i slici 9.

Tablica 23: Podaci upisani u ARKOD u 2016.

Grad Pleternica	2016. god.	
Naselja	Broj parcela	Površina (ha)
Ašikovci	146	129,3145
Bilice	120	81,2924
Blacko	105	56,9142
Brđani	71	33,0529
Bresnica	103	52,0809
Brodski Drenovac	676	323,0449
Bučje	295	173,3887
Buk	233	129,905
Bzenica	115	57,2379

Ćosinac	64	79,4446
Frkljevci	189	171,5488
Gradac	420	226,393
Kadanovci	160	73,1088
Kalinić	96	49,6433
Knežci	78	68,9554
Komorica	198	81,5285
Kuzmica	92	57,1596
Lakušija	181	188,5
Mali Bilač	24	14,3327
Novoselci	151	148,4538
Pleternica	929	587,0445
Pleternički Mihaljevci	22	10,8138
Poloje	74	138,926
Požeška Koprivnica	158	50,4313
Ratkovica	123	51,2868
Resnik	155	73,3113
Sesvete	83	90,6762
Srednje Selo	52	27,328
Sulkovci	350	293,2598
Svilna	149	90,3254
Trapari	205	128,8387
Tulnik	15	4,8594
Vesela	29	12,1959
Viškovci	107	96,8369
Vrčin Dol	18	8,3132
Zagrađe	464	308,856
Zarilac	367	491,4354
Ukupno	6817	4660,0385

Izvor: www.apprrr.hr, obrada autora

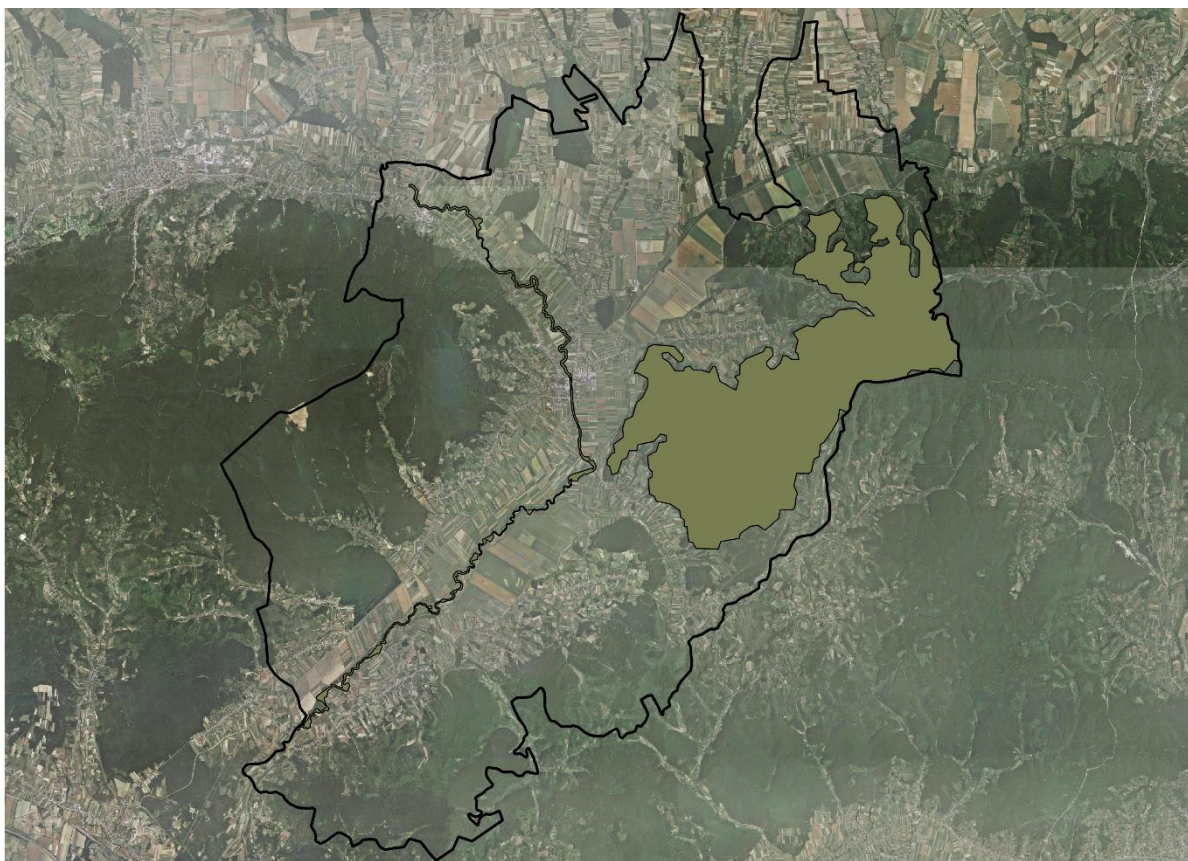

Slika 9: Poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD
Izvor: obrada autora

3.5. ANALIZA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA

Na području grada Pleternice grana se Ekološka mreža RH (mreža Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/13, 105/15) koja čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju, <http://www.dzpz.hr/>).

Dio površine Pleternice nalazi se u posebnim zonama zaštite prirode ili zonama ograničenog raspolaganja. Prikaz tih dijelova vidljiv je na slici 10. U Pleternici dva su takva područja, a to su Orljava i Šume na Dilj gori. Pojedinačne površine ovih dijelova prikazane su u tablici 24. Ukupna površina područja u zonama zaštite ili zonama ograničenog raspolaganja je 2.998,82 ha.

Slika 10: Zaštićena područja na području grada Pleternice

Izvor: obrada autora

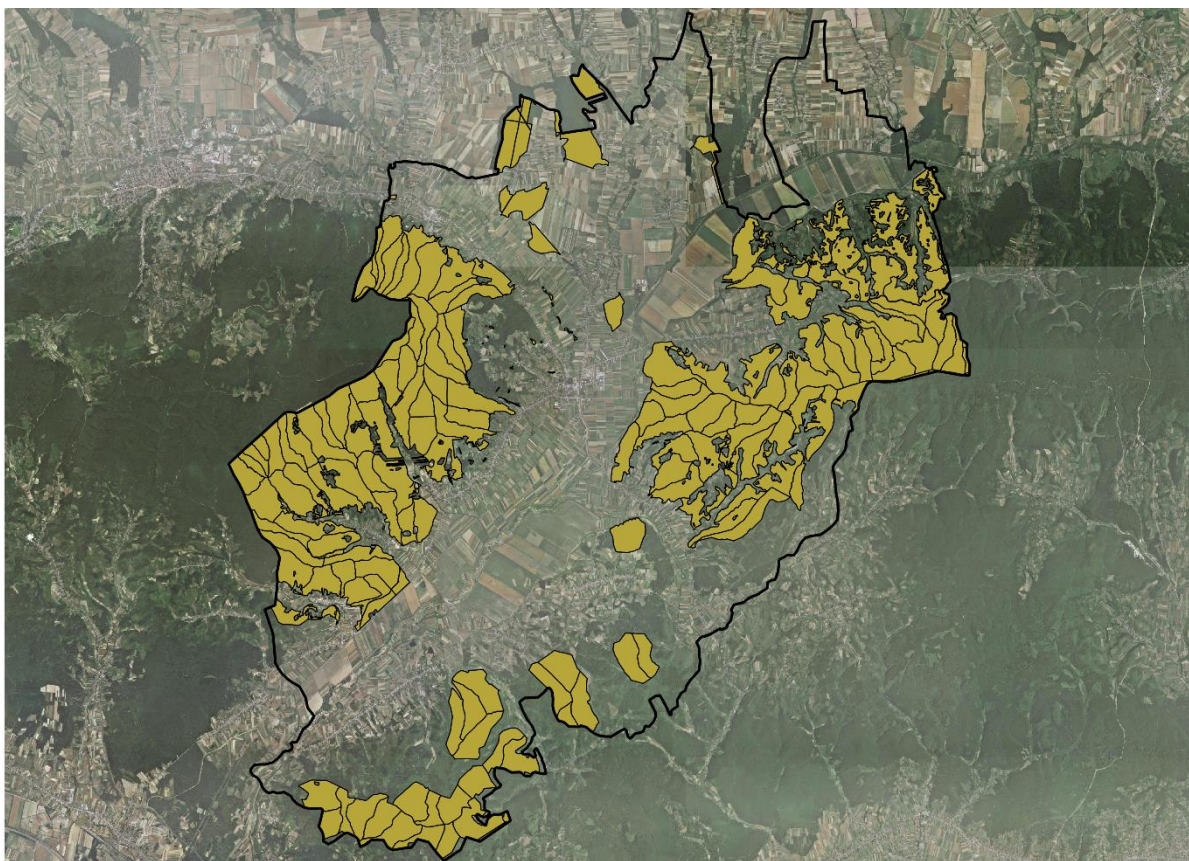
Tablica 24: Površine zaštićenih područja

Naziv	Površina (ha)
Orljava	127,26
Šume na Dilj gori	2.871,66
Ukupno	2.998,82

Izvor: obrada autora

3.6. ANALIZA PODRUČJA KOJE SE NALAZI U ŠUMSKO-GOSPODARSKOJ OSNOVI

Ustrojstvo Hrvatskih šuma je složeno i ono se u prvoj razini dijeli na podružnice uprave šuma. Podružnica se dijeli na šumarije, a šumarija na gospodarske jedinice. Grad Pleternica pripada upravi šuma podružnica Požega, šumarije Pleternica i Požega, u kojima su gospodarske jedinice Sjeverni Dilj Pleternički, Požeška gora, Sjeverna Babja gora i Poljadijske šume, te upravi šuma podružnica Nova Gradiška, šumarija Oriovac, u kojoj su gospodarske jedinice Stupničko brdo-Cerje i Mlada vodica-Puavica. U gradu Pleternici šumska-gospodarska osnova (ŠGO) prekriva područje od 7.267,86 ha. Područja ŠGO vidljiva su na slici 11, a površina po gospodarskim jedinicama prikazana je u tablici 25.

Slika 11: Područja u šumsko-gospodarskoj osnovi
Izvor: obrada autora

Tablica 25: Površina ŠGO po gospodarskim jedinicama

Gospodarska jedinica	Površina (ha)
Stupničko brdo - Cerje	1.191,83
Mlada vodica - Puavica	41,06
Sjeverni Dilj pleternički	2.819,48
Požeška gora	2.383,01
Sjeverna Babja gora	475,16
Poljadijske šume	357,32
Ukupno	7.267,86

Izvor: obrada autora

3.7. RASPOLAGANJE DRŽAVNIM POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske na području grada Pleternice raspolaže se temeljem zakupa na rok od 5 godina, 50 godina, privremenim korištenjem do 5 godina te prodajom izravnom pogodbom.

Dio Ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta na 5 godina i 50 godina sklopljeni su prije donošenja Zakona o poljoprivrednom zemljištu Narodne novine 39/13 kada je raspolaganje poljoprivrednim zemljištem bilo u nadležnosti grada Pleternice. Donošenjem Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13) raspolaganje poljoprivrednim zemljištem prešlo je u nadležnost Agencije za poljoprivredno zemljište koja je raspisivanjem javnim poziva davala poljoprivredno zemljište u zakup na rok od 50 godina. Donošenjem novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13, 48/15) poljoprivrednim zemljištem može se raspolagati sklapanjem ugovora o privremenom korištenju do 5 godina, temeljem članka 48. i to na dva načina: temeljem isteklog ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i temeljem mirnog posjeda uz dostavu potvrde izdane od strane jedinice lokalne samouprave za isto.

Detaljan popis svih ugovora o zakupu državnog zemljišta, sa popisom zakupaca, površinom i iznosima naknada nalazi se u prilogu 10.

4. RAZVOJ POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Prema Strategiji razvoja grada Pleternice 2014.-2020. područja strateškog planiranja razvoja Grada su:

- Gospodarski razvoj i rast
- Poljoprivreda i ruralni razvoj
- Infrastruktura
- Obrazovanje i obuka
- Rekreacija i turizam
- Javne usluge
- Socijalno uključivanje i razvoj građanske inicijative
- Imidž
- Proces planiranja grada

Za područje Poljoprivreda i ruralni razvoj navedeni su sljedeći strateški ciljevi pri čemu su korištene oznake: C - Strateški cilj, P-Prioriteti cilja i M-Mjere unutar prioriteta.

Strateški cilj: C1. Poticanje konkurentnosti gospodarstva	
C1-P2 Ruralni razvoj	
C1-P2-M2 Poticanje razvoja lokalnih poljoprivrednih gospodarstava	
CILJ	<ul style="list-style-type: none">• Povećanje proizvodnje temeljene na brendiranju lokalnih proizvoda• Povećani prihodi poljoprivrednih proizvođača koji su istaknuli svoj proizvod na lokalno i regionalno tržište• Izgradnja i adaptacija imanja te modernizacija opreme unutar postojećih imanja poljoprivrednih i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava prema standardima EU• Izgradnja skladišnih prostora na imanjima• Izgradnja hladnjače za potrebe proizvođača
OPIS / SVRHA	Svrha mjere je potaknuti lokalno stanovništvo i obiteljska gospodarstva da stvaraju proizvode temeljene na autohtonim obilježjima, ali im pridaju suvremene karakteristike koje će njihov proizvod istaknuti i učiniti prepoznatljivim na tržištu. Potrebno je poljoprivrednim subjektima nametnuti nove trendove i suvremene pristupe prema kojima će razvijati svoje proizvode. Također je potrebno poljoprivrednicima pomoći pri izgradnji, adaptaciji i modernizaciji imanja te izgradnji skladišnih prostora za proizvode.
REZULTAT I RAZVOJNI UČINCI	<ul style="list-style-type: none">• Održane edukacije o nastupu i brendiranju lokalnih proizvoda za konkurentno tržište.• Povećan broj lokalnih proizvoda spremnih za tržište.• Povećan broj izgrađenih, nadograđenih, adaptiranih i moderniziranih objekata• Povećan broj skladišnih prostora za domaće proizvode hladnjača
CILJANA SKUPINA	<ul style="list-style-type: none">• Nezaposleni• Poljoprivredna gospodarstva• Potencijalni poljoprivrednici i stanovnici ruralnih područja.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none">• Broj održanih edukacija o brendiranju lokalnih proizvoda• % povećanja identificiranih proizvoda koji samostalno nastupaju na tržištu• broj imanja koja su izgrađena, nadograđena,

	adaptirana te imaju moderniziranu opremu <ul style="list-style-type: none"> • broj gospodarstava koja su spremna ili apliciraju na fondove EU
--	--

Strateški cilj: C1. Poticanje konkurentnosti gospodarstva	
C1-P2 Ruralni razvoj	
C1-P2-M1 Razvoj i poticanje ekološke proizvodnje	
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje proizvodnje ekoloških proizvoda • Povećanje prihoda proizvođača ekoloških proizvoda • Povećan broj novih proizvođača ekoloških proizvoda
OPIS / SVRHA	Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje te poticanje stanovništva i gospodarskih subjekata na iskorištavanje zapuštenih poljoprivrednih zemljišta te razvoj sektora ekološke poljoprivrede. Svrha je mjere podizanje svijesti stanovništva, naročito poljoprivrednika o prednostima ekološke proizvodnje te ih je potrebno informirati o mogućnostima i uvjetima koje moraju zadovoljiti za bavljenje ekološkom proizvodnjom. Kroz razna udruženja potrebno je ujediniti proizvođače sa ekološkim proizvodima te im tako omogućiti zajednički olakšani nastup na tržištu. Također je potrebno otvoriti mogućnost prodaje ekoloških proizvoda na jednom mjestu za sve proizvođače.
REZULTAT I RAZVOJNI UČINCI	<ul style="list-style-type: none"> • Održane informativne radionice i edukacije o prednostima ekološke proizvodnje. • Poljoprivrednici ostvaruju savjetodavne potpore za ekološku proizvodnju • Povećan broj novih ekološki osviještenih poljoprivrednih proizvođača • udruženje ekoloških proizvođača zajednički nastup na tržištu
CILJANA SKUPINA	<ul style="list-style-type: none"> • Nezaposleni • Poljoprivredna gospodarstva • Potencijalni poljoprivrednici i stanovnici ruralnih područja.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> • Broj održanih edukacija vezanih za ekološku proizvodnju • Broj dodijeljenih financijskih potpora poljoprivrednicima • % povećanja broja ekoloških poljoprivrednih gospodarstava • % povećanja ekoloških proizvoda na području grada • broj novih lokacija za prodaju ekoloških proizvoda

Usmjeravanje *poljoprivrede* prema održivom razvoju i visokoprihodovnoj proizvodnji uz poticanje umrežavanja malih poljoprivrednika i potporu distribuciji njihovih proizvoda, s obzirom na lokalnu poljoprivrednu tradiciju, dostupno poljoprivredno obrazovanje i prirodne resurse, ključno je u razvoju konkurentnosti Grada Pleternice na tržištu Europske unije. Kroz podizanje konkurentnosti i proizvodnju proizvoda visoke dodane vrijednosti na održiv i okolišno prihvatljiv način, postići će se pozitivni socio-ekonomski učinci na gospodarstvo i kvalitetu života.

4.1. SWOT ANALIZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

SWOT analiza predstavlja metodu kreiranja strategije pomoću četiri faktora: snage (Strengths), slabosti (Weaknesses), prilike (Opportunities) i prijetnje (Threats). Rezultati SWOT analize trebaju poslužiti u korištenju postojećih resursa za razvoj poljoprivredne proizvodnje te ukazati na greške ili nedostatke te neiskorištene mogućnosti za daljnji razvoj grada Pleternice.

SNAGA	SLABOSTI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zemljopisni položaj grada i prometna povezanost sa svim dijelovima Republike Hrvatske 2. Velika poljoprivredna površina koja daje mnogo potencijala za razvitak poljoprivredne proizvodnje 3. Bogatstvo zemljišnih resursa za vinogradarsku, stočarsku, povrtlarsku, voćarsku i ratarsku proizvodnju 4. Uzgoj crne slavonske svinje 5. Veliki broj poljoprivrednih proizvođača čiji prihodi direktno utječu na razvitak grada 6. Tradicija vinogradarstva, mljekarstva i prerada drvne mase 7. Dio poljoprivrednih površina u vlasništvu Republike Hrvatske dano u raspolaganje 8. Snažni razvoj svinjogojске proizvodnje u recentnom razdoblju 9. Osnovan Poduzetnički inkubator Pleternica – PLINK 10. Osvještenost čelnika JLS za provođenje mjera neophodnih za provođenje strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Starosna i obrazovna struktura poljoprivrednih kućanstava 2. Mala i nerazvijena poljoprivredna gospodarstva koja su teško konkurentna na tržištu 3. Nedovoljna iskorištenost poljoprivrednog zemljišta 4. Zarasle poljoprivredne površine 5. Velika površina zemljišta upisana je pod šumsku osnovu kojima raspolažu Hrvatske šume d.o.o. 6. Nedovoljna edukacija i informiranost poljoprivrednog stanovništva 7. Nemogućnost plasiranja poljoprivrednih proizvoda na domicilnom tržištu, kroz turizam i druge dopunske djelatnosti
PRILIKE	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rast i razvoj poljoprivredne proizvodnje 2. Stavljanje u funkciju neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta 3. Mogućnost razvijanja ekološke proizvodnje 4. Udruživanje proizvođača radi jačanja konkurentnosti kroz snižavanje troškova i lakši plasman na tržištu 5. Rast prodaje domaćih proizvoda na domaćem i stranom tržištu intenzivnijim marketingom i povezivanjem s ugostiteljima i plasmanom proizvoda na tržište 6. Korištenje mjera ruralnog razvoja za jačanje poljoprivredne proizvodnje, korištenje obnovljivih izvora energije i razvoj ruralnog turizma 7. Razvoj ratarske, povrtlarske, voćarske i 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neadekvatan odgovor na jaku konkurenciju na tržištu, domaću i inozemnu 2. Izrazito niska produktivnost poljoprivredne proizvodnje 3. Odlazak mladih iz Grada, prateći negativni trend iseljavanja u inozemstvo 4. Izostanak organiziranog obrazovanja poljoprivrednih proizvođača 5. Izostanak organiziranog utjecaja na poticanje udruživanja proizvođača 6. prestanak broja velikog broja poljoprivrednih gospodarstava 7. Mala kupovna moć lokalnog stanovništva

pčelarske proizvodnje prvenstveno na ekološkim osnovama	
8. Razvoj prerađivačke industrije	
9. Kontinuirana edukacija poljoprivrednih proizvođača	
10. Brendiranje pleterničkih poljoprivrednih proizvoda	

4.2. MISIJA

Pleternica je grad koji osigurava konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju i opstojnost grada stvarajući tako originalne poljoprivredne brandove visoke kvalitete, prije svega ekološke. Misija se sažeto može iskazati: *Pleternica – zdrava poljoprivreda, zdrav grad, zdravi ljudi.*

4.3. VIZIJA

Pleternica želi razviti konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda veće dodane vrijednosti, naročito svinjogojstva i ostalih poljoprivrednih djelatnosti uz značajni udjel ekološke proizvodnje. Takva proizvodnja omogućiti će proizvođačima kvalitetni dohodak, dostojanstveni rad i život, opstojnost života u ruralnom prostoru te privlačnu budućnost za mlade obitelji uz očuvanje okoliša koji će doprinijeti i razvoju ruralnog turizma.

4.4. STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA POLJOPRIVREDE

Na temelju provedene SWOT analize te definirane misije i vizije definiraju se strateški ciljevi razvoja poljoprivrede.

Strateški ciljevi razvoja poljoprivredne proizvodnje grada Pleternice usmjerni su na tri područja i to:

- **CILJ 1: Preusmjeravanje poljoprivredne proizvodnje prema visoko prihodovnim poljoprivrednim proizvodima,**
- **CILJ 2: Poticanje umrežavanja poljoprivrednih proizvođača i prerađivačkih organizacija, i**
- **CILJ 3: Potpora distribuciji poljoprivrednih proizvoda.**

Svi navedeni ciljevi su mjerljivi i moguće je pratiti njihovo ostvarenje. Predviđeni vremenski rok za realizaciju ovih ciljeva je 2018.-2023. godina.

4.5. MJERE ZA OSTVARENJE STRATEŠKIH CILJEVA

Za učinkovito ispunjenje strateških ciljeva potrebno je definirati mjere koje će se provoditi kako bi se strateški ciljevi ostvarili. Mjere za ostvarenje strateških ciljeva razvoja poljoprivredne proizvodnje grada Pleternice su:

1. Učinkovito upravljanje poljoprivrednim zemljištem,

2. Intenzivni razvoj svinjogojске proizvodnje sa naglaskom na autohtonu pasminu crne slavonske svinje
3. Razvoj govedarske proizvodnje - mliječno i toвно govedarstvo
4. Razvoj ratarske, povrtlarske, voćarske i pčelarske proizvodnje prvenstveno na ekološkim osnovama,
5. Unapređenje administrativnih kapaciteta za korištenje Mjera ruralnog razvoja,
6. Pomoć lokalnim proizvođačima u edukaciji i razvoju,
7. Brendiranje.

4.5.1. MJERA 1 : UČINKOVITO UPRAVLJANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Kako bi grad Pleternica mogla planirati održivi razvoj i racionalno korištenja prostora nužno je raspolagati sa kvalitetnim i pouzdanim informacijama o zemljišnim resursima kako bi se mogle donositi pravovremene i ispravne odluke o upravljanju prostorom. U gradu Pleternici nikada nije sustavno napravljena inventarizacija podataka poljoprivrednog zemljišta. Podaci u prošlom razdoblju su neplanski i nesustavno prikupljeni što je rezultiralo nemogućnošću pravilnog raspolaganja poljoprivrednim zemljištem. Na takvu nesustavnost upućuju i podaci prikupljeni i obrađeni u Povijesnom pregledu podataka. U sklopu obrade podataka u Analizi zatečenog stanja po prvi su puta na području grada Pleternice utvrđene površine zemljišta prema službeno dostupnim podacima (prostorno planska dokumentacija, Državni zavod za statistiku, Hrvatske šume i dr.). S obzirom da je utvrđeno da stvarno stanje na terenu, površina poljoprivrednog zemljišta koje se koriste, ne odgovara stanju u službenim podacima potrebno je definirati konkretne postupke za učinkovito upravljanje poljoprivrednim zemljištem na području grada Pleternice i to:

- Uspostava geoinformacijskog sustava grada Pleternice,
- Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem,
- Izuzimanje poljoprivrednih površina iz Šumsko-gospodarske osnove RH,
- Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu, okrupnjavanje i komasacija zemljišta
- Procjena pogodnosti poljoprivrednog zemljišta, klime i reljefa za pojedine vrste proizvodnje

4.5.1.1. USPOSTAVA GEOINFORMACIJSKOG SUSTAVA GRADA PLETERNICE

Preduvjet sustavnoj inventarizaciji i obradi podataka je uspostava namjenskog Geoinformacijskog sustava koji je zasnovan na katastarskoj čestici kao osnovnoj prostornoj jedinici.

Temelji se na jedinstvenom prostornom referentnom sustavu, što omogućava povezivanje podataka unutar sustava s drugim prostorno povezanim podacima. Geoinformacijski sustav (GIS) je složeni računalni sustav za prikupljanje, pohranjivanje, analiziranje, upravljanje i vizualizaciju prostornih podataka. Omogućava modeliranje podataka, topološko modeliranje (graničnost, bliskost, sadržaj), kartografsko modeliranje, vektorsko preklapanje (uniја, presjek, razlika...) te još mnogo operacija koje pomažu u razumijevanju odnosa, uzoraka i trendova. Sustav se sastoji od baze podataka prostornih podataka određenog područja, procedura i tehnika za sustavno prikupljanje, aktualiziranje, obradu i distribuciju podataka

koji će stvoriti temeljnu osnovu za racionalno gospodarenje zemljišnim resursima u svrhu održivog razvitka, daljnjeg razvoja poljoprivrede i namjenskog financiranja poljoprivrednih gospodarstava.

Iz informacijskog sustava bila bi vidljiva veličina, vlasnička struktura, položaj, vrsta raspolaganje katastarskom česticom, cijena i trajanje raspolaganja.

Informacijskim sustavom može se odrediti na kojem području se vrši nova katastarska izmjera, komasacija, koje zemljište je potrebno izuzeti iz šumsko-gospodarske osnove, utvrđivanje zemljišta koje nije šuma, a sve u svrhu preglednosti i nadzora cijelog područja grada Pleternice, privođenja poljoprivrednog zemljišta svrsi, raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, naplate potraživanja temeljem sklopljenih ugovora, pripremu zemljišta za raspisivanje javnih poziva na 50 godina temeljem nove zakonske regulative.

AKTIVNOSTI:

- Osigurati financijska sredstva u proračunu za uspostavu geoinformacijskog sustava,
- Predložiti gradskom vijeću donošenje odluke o uspostavi geoinformacijskog sustava,
- Provesti postupak nabave geoinformacijskog sustava
- Uspostaviti geoinformacijski sustav

4.5.1.2. RASPOLAGANJE DRŽAVNIM POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Novim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18) raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem vraća se u nadležnost jedinica lokalne samouprave. Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspolaže se na temelju Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države (u daljnjem tekstu: Program) koji je temeljni akt upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem. Program su jedinice lokalne samouprave dužne donijeti u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu novog zakona (rok: 09.06.2018.). Program donosi gradsko vijeće na prijedlog gradonačelnika uz prethodno mišljenje županije i suglasnost ministarstva poljoprivrede.

Grad Pleternica ne može raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prije donošenja Programa koje je dobilo potrebne suglasnosti. Za potrebe izrade Programa sve jedinice lokalne samouprave ovlaštene su bez naknade pristupiti podacima i koristiti podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države iz evidencije sudova, tijela državne uprave, zavoda i pravnih osoba čije je osnivač Republika Hrvatska kao i drugih javnih evidencija.

Sukladno Zakonu Program treba sadržavati:

1. ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području jedinice lokalne samouprave,
2. podatke o dosadašnjem raspolaganju poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države na području jedinice lokalne samouprave i vrstu proizvodnje na istom,
3. površine određene za zamjenu u slučaju kada nije moguć povrat imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine,
4. površine određene za prodaju, jednokratno, maksimalno do 25% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države,
5. površine određene za zakup,
 - a. Minirane površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države moraju biti posebno označene i mogu se predvidjeti za zakup

- b. Površine na kojem je izgrađen sustav podzemne odvodnje i one na kojima se planira izgraditi ili je već izgrađen sustav javnog navodnjavanja i ono na kojem postoji višegodišnji nasad moraju biti posebno označene
- c. Površine poljoprivrednog zemljišta za koje nije sređeno zemljišno-knjižno stanje mogu se predvidjeti za zakup
- 6. površine određene za zakup za ribnjake,
- 7. površine određene za zakup zajedničkih pašnjaka,
- 8. površine određene za ostale namjene, odnosno površine koje se mogu privesti nekoj drugoj nepoljoprivrednoj namjeni, jednokratno, maksimalno do 5% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

U gradu Pleternici raspolaže se s ukupno 1614,6440 ha poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske od toga:

- 5 Ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta na rok od 50 godina u površini od 895,5176 ha, od kojih je 65% sredstava Grada u godišnjem iznosu od 212.442,48 kuna,
- 16 Ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta na rok od 5 godina u površini od 178,3119 ha od kojih je 65% sredstava Grada u godišnjem iznosu od 87.609,32 kune, od koji je 15 ugovora isteklo početkom 2017. godine,
- 10 Ugovora o privremenom korištenju poljoprivrednog zemljišta u površini od 361,0459 ha, od kojih je 65% sredstava Grada u godišnjem iznosu od 149.814,85 kuna,
- 3 Ugovora o prodaji u površini od 5,5633 ha, od kojih je 65% jednokratnih sredstava iznosio 39.339,30 kuna.

Višestrukim povećanjem gradskih sredstava može se ulagati u daljnji razvoj ruralnog prostora i održavanje ruralne infrastrukture, temeljem članka 49. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 20/18). Povećanje raspolaganja poljoprivrednim zemljištem dovodi do povećanja prihoda poljoprivrednog stanovništva koji prodajom poljoprivrednih proizvoda i ostvarivanjem prava na potpore povećavaju kućni budžet, koji dovodi do većih rashoda kroz ulaganje u daljnju poljoprivrednu proizvodnju i ostalih tekućih rashoda.

Grad Pleternica ima sklopljenih 10 ugovora o privremenom korištenju poljoprivrednog zemljišta kojima je raspolaganje poljoprivrednim zemljištem dano na rok do 5 godina. Rok do 5 godina dobar je temelj za poljoprivrednu proizvodnju, ali kratko trajanje Ugovora o privremenom korištenju ne dopušta razvitak kvalitetnije poljoprivredne proizvodnje te je potrebno inicirati raspisivanje javnih poziva na zakup na 25 godina.

AKTIVNOSTI:

- Izrada Programa i donošenje na gradskom vijeću
- Ishodovanje mišljenja županije i suglasnosti ministarstva na Program
- Privođenje poljoprivrednog zemljišta u funkciju kroz davanje u zakup i prodaju sukladno novom Programu
- Pripremiti dokumentaciju za raspisivanje javnog poziva za zakup i prodaju za državno poljoprivredno zemljište radi razvitka kvalitetnije i održive poljoprivredne proizvodnje pomoću novouspostavljenog informacijskog sustava
- Uspostaviti evidenciju privatnog poljoprivrednog zemljišta koje se ne koristi

4.5.1.3. IZUZIMANJE POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA IZ ŠUMSKO-GOSPODARSKE OSNOVE RH

Hrvatske šume upisane su kao upravitelj većine zemljišta koje je u vlasništvu Republike Hrvatske, a odnosi se na šume u naravi, pašnjake te ostale kulture zemljišta kako je i navedeno u poglavlju 3.6. *Analiza područja koje se nalazi u šumsko-gospodarskoj osnovi*. Prema zakonskoj regulativi koja uređuje navedeno područje Ministarstvo poljoprivrede može davati u zakup zemljište koje se nalazi u šumsko-gospodarskoj osnovi pravnoj ili fizičkoj osobi na rok do 5 godina, ako je kultura zemljišta isključivo pašnjak koji će se koristiti za ispašu stoke te su prihodi od davanja u zakup takvog zemljišta isključivo prihodi Hrvatskih šuma.

Budući je jedan dio površina zemljišta koje se nalazi u šumsko-gospodarskoj osnovi na terenu nije šuma već je to zemljište pogodno za poljoprivrednu proizvodnju, potrebno je izuzeti takva zemljišta iz šumsko gospodarske osnove. Nakon izuzimanja iz osnove poljoprivrednim zemljištem će se raspolagati kao s poljoprivrednim zemljištem sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu.

AKTIVNOSTI:

- Napraviti detaljnu analizu zemljišta koje je pod upravljanjem Hrvatskih šuma d.o.o., a koje na terenu nije šuma na temelju izvršene Analize i podataka informacijskog sustava,
- Podnijeti Ministarstvu poljoprivrede-Upravi za šumarstvo zahtjev za izuzimanjem definiranog zemljišta iz šumske osnove, radi daljnjeg raspolaganja njime kao poljoprivrednim zemljištem, a u svrhu širenja poljoprivredne proizvodnje,
- Pripremiti dokumentaciju za raspisivanje javnog poziva na 50 godina za izuzeto državno poljoprivredno zemljište radi razvitka kvalitetnije i održive poljoprivredne proizvodnje pomoću novo uspostavljenog informacijskog sustava,
- Raspisati javni poziv za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta; rok ovisi o izmjenama zakonske regulative koja uređuje ovo područje.

4.5.1.4. RJEŠAVANJE IMOVINSKO-PRAVNIH ODNOSA NA ZEMLJIŠTU I OKRUPNJAVANJE ZEMLJIŠTA

Grad Pleternica prostire se na površini od 206,2 km² i sastoji se od 22 katastarske općine. Prema podacima prikazanim u Analizi postoji neusklađenost načina uporabe na terenu i službenih katastarskih kultura. Katastarske čestice izrazito su usitnjene, male prosječne površine i nesređenog imovinsko-pravnog stanja gdje je na pojedinim česticama još uvijek je upisana narodna ili društvena imovina te osobe koje su preminule. Osnovne prepreke postizanju većih prinosa na nekim dijelovima županije čini i nedostatak suvremene mehanizacije, nemogućnost korištenja mehanizacije na malim i nepravilnim parcelama, te u jednom dijelu i nedovoljna educiranost proizvođača.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju od sveukupno 847 PG u 2016.g. koji su upisali u ARKOD 4660,04 ha zemljišta u 6817 ARKOD parcele:

- 449 PG (53%) imaju posjede manje od 3 ha u sveukupnoj površini 682,79 ha (25%) i 141 ARKOD parceli (14%),
- 355 PG (41%) ima posjede u razredu od 3-20 ha u sveukupnoj površini 2133,01 ha (52%) i 2459 ARKOD parcela (45%),
- 41 PG (4%) ima posjede u razredu od 20-100 ha u sveukupnoj površini 1589,84 ha (21 %) i 1024 ARKOD parcela (34%),
- 2 PG (0,2%) ima posjede u razredu od 100-1500 ha u sveukupnoj površini 245,39 ha (1%) i 562 ARKOD parcele (5%)

Takva posjedovna struktura upućuje na zaključak da na području Općine prevladavaju mali i usitnjeni gospodarski posjedi koji ne pružaju uvjete za uspješnu proizvodnju. Takva usitnjena poljoprivredna gospodarstva uzrokuju povećanje troškova obrade, sjetve, zaštite i žetve, odnosno smanjenje dohotka i nekonkurentnost na tržištu.

Postupak koji bi riješio ovu problematiku je komasacija poljoprivrednog zemljišta. Komasacija poljoprivrednog zemljišta provodi se u svrhu okrupnjavanja posjeda i katastarskih čestica u veće i pravilnije, radi njihova ekonomičnijeg iskorištavanja, stvaranja povoljnijih uvjeta za razvoj poljoprivredne proizvodnje, radi osnivanja i izgradnje poljoprivrednih putova, vodnih građevina za melioracije te izvođenja i drugih radova na uređenju zemljišta namijenjenog poljoprivredi. Vrlo je važno napomenuti da komasacija nije samo postupak okrupnjavanja posjeda i stvaranja nove mreže kanala i puteva. Ona je integrirani proces stvaranja povoljnijih uvjeta za razvoj poljoprivredne proizvodnje, povećanja konkurentnosti poljoprivrednika, poboljšanja fizičkih uvjeta svake parcele, poboljšanja ruralnog okoliša, stvaranja osnovnih uvjeta za navodnjavanje i stvaranja transparentnog tržišta nekretnina stvarajući novi katastar i zemljišnu knjigu. Kod ocjene učinaka komasacije moguće je uočiti prednosti na:

1. Na razini poljoprivrednog gospodarstva - IZRAVNE PREDNOSTI:

- ponovno privođenje zapuštenih zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji uslijed izgradnje kvalitetne putne mreže i detaljne odvodnje otvorenim kanalima,
- smanjenje troškova uslijed mogućnosti primjene suvremene mehanizacije na proizvodnim parcelama optimalnih površina i povećanje proizvodne površine,
- smanjenje troškova uslijed racionalnijeg pristupa do proizvodnih parcela koje su uz navedeno uglavnom bliže ekonomskom dvorištu,
- povećanje stupnja plodnosti tla uslijed reguliranja vodnog režima i promjena sjetvene strukture kako zbog mogućnosti primjene suvremene mehanizacije tako i zbog potpunog ili djelomičnog reguliranja vodnog režima,
- primjena suvremenih sustava za navodnjavanje uslijed formiranja proizvodnih tabli optimalnih površina,
- povećanje dohotka poljoprivrednih gospodarstava i povećanje vrijednost poljoprivrednog zemljišta,
- povećanje konkurentnosti poljoprivrednika na hrvatskom i europskom tržištu.

2. Na razini društva - NEIZRAVNE PREDNOSTI:

- pokretanje privatnog sektora koji sudjeluju u postupku komasacije: geodezija, građevina, pravo, agronomija,

- nova zapošljavanja (stavljanjem u funkciju zemljišta, pokretanjem privatnog sektora, predloženim mjerama države za povratak poljoprivrednoj proizvodnji prvenstveno za mlade poljoprivrednike - imamo ideje za projekte!)
- cjelokupne, transparentne, ažurne i točne evidencije zemljišta,
- pravna sigurnost prometa nekretnina, pravilno i ekonomično upravljanje i raspolaganje državnom imovinom,
- povećanje prometa nekretnina i prihoda od poreza na promet nekretnina, smanjenje administrativnih prepreka za investicije,
- povećanje vrijednosti nekretnina i smanjenje sudskih sporova, stvaranje preduvjeta za oporezivanje imovine,
- povećanje proračunskih prihoda države, regionalne i lokalne samouprave (povećanje poreznih prihoda zbog rasta dohotka u poljoprivrednoj proizvodnji, porez na promet nekretnina, prihod po osnovi komunalne naknade)
- sigurno korištenje europskih fondova

AKTIVNOSTI:

- Izraditi tehnički analizu poljoprivrednog zemljišta pogodnog za komasaciju na području grada Pleternice,
- Izraditi Program provođenja komasacije na području grada Pleternice kako bi se ubrzali administrativni postupci za koje je nadležno Ministarstvo poljoprivrede. Program mora sadržavati područja na kojima će se provoditi komasacije, površina, financiranje i rokovi izvršenja,
- Prema navedenom Programu izraditi idejne projekte za katastarske općine na području grada za koje je potrebno provesti komasaciju,
- Pokrenuti postupke komasacije poljoprivrednog zemljišta sukladno mogućnostima zakonske regulative.

4.5.1.5. PROCJENA POGODNOSTI POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA, KLIME I RELJEFA ZA POJEDINE VRSTE PROIZVODNJE

Jedan od osnovnih preduvjeta daljnjeg povećanja površina u funkciji poljoprivredne proizvodnje je utvrditi agroekološke značajke, odnosno napraviti procjenu pogodnosti zemljišta (koja uključuje tlo, klimu i reljef) za njihov uzgoj. Ovi podaci osim toga mogu poslužiti i za planiranje i vođenje agrarne politike općine kao i za potrebe namjenskog sufinanciranja poljoprivrednih gospodarstava na području grada.

Naime, iako je danas izuzetno važno poljoprivrednom zemljištu dodijeliti optimalnu namjenu, kako bi ga se moglo intenzivno iskorištavati kao i zaštititi od mogućeg onečišćenja ili/i oštećenja, na području općine nedostaju upravo informacije o pogodnosti poljoprivrednog zemljišta odnosno o rasprostranjenosti agroekoloških područja za pojedine grane poljoprivredne proizvodnje, koje bi uvažavale pored ostalog i najnovija istraživanja vezana uz onečišćenost poljoprivrednog zemljišta.

Potrebni koraci u provođenju:

- Za površine koje nisu stavljene u funkcije potrebno je napraviti procjenu pogodnosti poljoprivrednog zemljišta za pojedinu kulturu kao i kartu pogodnosti kako bi se utvrdile točne kulture koje se mogu uzgajati
- Napraviti cjelokupnu kartu pogodnosti grada u novo uspostavljenom geoinformacijskom sustavu kako bi se:

- prikazale osnovne značajke prostora s reljefnim i klimatskim značajkama,
- prikazao sadašnji način korištenja zemljišta,
- prikazale temeljne značajke kartiranih jedinica tla,
- prikazalo stanje onečišćenosti poljoprivrednog zemljišta teškim metalima,
- prikazala sadašnja proizvodno-gospodarska obilježja poljoprivredne proizvodnje
- prikazala obilježja tržišne, prometne i komunalne infrastrukture

4.5.2. MJERA 2: INTENZIVNI RAZVOJ SVINJOGOJSKE PROIZVODNJE SA NAGLASKOM NA AUTOHTONU PASMINU CRNE SLAVONSKE SVINJE

Grad Pleternica ima tradicionalno razvijenu stočarsku proizvodnju u kojem se godinama poljoprivredna gospodarstva bave uzgojem stoke od mliječnog i tovnog govedarstva, svinjogojstva ovčarstva, kozarstva i peradarstva. Zadnjih godina ali i u svim analiziranom razdobljima uočljivo je da je svinjogojska proizvodnja kontinuirano najjača stočarska grana u Pleternici koja u 2016 godini čini čak 70% svih stočarskih gospodarstava. Uzimajući u obzir trendove koji vladaju na svjetskom, europskom i hrvatskom tržištu svinjskog mesa uz bogatu tradiciju i mogućnosti za osiguranjem dovoljno kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za uzgoj kukuruza i krmiva za prehranu stoke, te potencijal držanja stoke u otvorenom uzgoju posebno uzgoj crnih slavonskih svinja Pleternica je kao nosioca razvoja svoje poljoprivredne proizvodnje utvrdila svinjogojstvo sa posebnim naglaskom na uzgoja autohtone pasmine Crne slavonske svinje.

Svinjogojstvo je jedna od najrazvijenijih grana poljoprivrede u Europskoj uniji. Svinjsko meso se proizvodi u svim članicama Europske unije pri čemu su značajnije razlike u strukturi proizvođača s obzirom na broj svinja u turnusu. Čak tričetvrtine ukupnog broja svinja je na malom broju farmi (1,5% farmi) ali s vrlo intenzivnom proizvodnjom. Ovo se prvenstveno odnosi na stare razvijenije članice Unije, dok mali uzgajivači svinja prevladavaju uglavnom u novim državama članicama.

Europska unija (EU) je drugi najveći svjetski proizvođač svinjskog mesa i jedan od najvećih izvoznika. Unija proizvodi oko 22 milijuna tona što je 19,5% ukupne svjetske proizvodnje, a izvozi oko 12% vlastite proizvodnje, a najveći izvoznici su Njemačka, Danska, Španjolska, Francuska, Nizozemska i Poljska. U 2016. godini EU je izvezla preko 4.130.000 tona svinjskog mesa. Izvozi se uglavnom u Kinu, Japan, Južnu Koreju i SAD. Do uvođenja sankcija između EU i Rusije, rusko tržište je bilo najveće izvozno tržište za svinjsko meso. Nakon što je 2014. godine Rusija uvela embargo na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU, došlo je do značajnog poremećaja na tržištu svinjskog mesa koji se je osjetio i na proizvodnji i značajnom rastu uvoza svinjskog mesa u RH. EU zadovoljava vlastite potrebe za svinjskim mesom i očekivani stupanj samodostatnosti je 110,86°, a potrošnja per capita - kg je iznosila 39,78 za 2015. godinu.

Primjer uspješne svinjogojske proizvodnje je Danska. Danska proizvodnja svinja i svinjskog mesa postala je prepoznatljiv proizvod na europskom, ali i svjetskom tržištu tijekom posljednjih nekoliko desetljeća. Uz visoke standarde proizvodnje u kvaliteti i sigurnosti

hrane, bogatom genetskom potencijalu i selekciji, poštujući dobrobit životinja postignuta je visoka stopa izvoza u 140 država Svijeta (EU oko 70%), visoka produktivnost (oko 5000 farmi proizvodi 28 milijuna svinja godišnje).

Buduća svjetska proizvodnja svinjskog mesa biti će pod utjecajem ekonomskih i neekonomskih čimbenika. Od ekonomskih najvažnije su promjene na tržištu stočne hrane odnosno cijene kukuruza te porast potražnje kao rezultat porasta broja stanovnika i njihovih dohodaka. Od neekonomskih faktora je utjecaj prehrambenih navika odnosno porast stanovništva koje ne konzumira svinjsko meso iz vjerskih razloga. Zbog relativno kratkog reproduktivnog ciklusa te velike proizvodnje mesa po krmači za očekivati je da će i dalje povećanje svinjogojске proizvodnje biti u zemljama sa većim stopama rasta pučanstva, prvenstveno zemlje Azije.

U Republici Hrvatskoj dolazi do proizvodne koncentracije na mali broj, ali po broju svinja, velikih proizvođača koji mogu cjenovno konkurirati sve većem pritisku iz uvoza. Manji proizvođači postaju nekonkurentni i nestaju. Istovremeno, proizvodnja kukuruza zbog visoke svjetske potražnje većim dijelom ide u izvoz odnosno poskupljuje stočnu hranu. Smanjenje matičnog stada dovodi do smanjenja broja svinja za klanje što Hrvatska nadomješćuje većim uvozom svinja i svinjskog mesa iz drugih zemalja Unije. Zbog svega navedenog stupanj samodostatnosti Hrvatske sa svinjskim mesom je mala i kreće se između 45 do 55%.

Tijekom desetogodišnjeg razdoblja bilježimo smanjenje broja svinja u Hrvatskoj pri čemu se takav trend kreće sve do 2016. godine. Domaća proizvodnja svinjskog mesa se tijekom tog razdoblja kolebala između 121 i 146 tisuća tona pri čemu nismo podmirivali potrebe stanovništva za svježim mesom, ali ni potrebe prerađivačke industrije za kvalitetnom sirovinom. Istodobno se domaće potrebe za svinjskim mesom namiruju uvozom svinja. U 2016 godini i početkom 2017 došlo je do stabilizacije u proizvodnji i na tržištu svinjskog mesa, a cijene su značajno porasle. Tako da se je takvo stanje odrazilo i na pokazatelje u Hrvatskoj gdje je došlo do povećanje proizvodnje, izvoza živih svinja i svinjskog mesa.

U Hrvatskoj je prema podacima HPA u 2016. godini 95.984 poljoprivrednih gospodarstva koji su uzgajali 1.509.141 svinja (prosječno manje od 16 svinja po gospodarstvu). Proizvodnja u odnosu na 2015. godine povećana je za 15 000 svinja. Hrvatska i dalje svoje potrebe podmiruje samo sa 50%, što je svrstava u jednu od najznačajnijih EU država uvoznica svinjskog mesa. Najviše se uvozi iz zemalja članica EU posebice Nizozemske i Njemačke. Osnovni problem koji umanjuje konkurentnost domaćih proizvođača je taj da je trošak izgradnje suvremene farme u Hrvatskoj za 15-20% veći nego npr. u Danskoj ili Nizozemskoj.

Sadašnja svinjogojска proizvodnja ne zadovoljava, kako na razini proizvodnje, tako još više po kakvoći proizvedenoga mesa. Organizacijski se ta proizvodnja odvija u većini na malim proizvodnim jedinicama obiteljske poljoprivrede, na kojima nije moguće provesti učinkoviti sustav uzgoja i proizvodnje. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva drže oko 85% ukupnoga broja krmača i 76% tovljenika. U zadnjih deset godina broj svinja, kao i prirast, smanjuju se, iako u novije vrijeme pokazuje tendenciju blagog porasta ukupnoga broja, kao i prirasta. Ukupna se vrijednost svinjogojstva smanjuje zbog smanjenja realne cijene svinja, koja inače pokazuju ciklička (četverogodišnja) kretanja. Znakovito je za svinjogojску proizvodnju velik

broj malih proizvodnih jedinica, niska razina proizvodnje, nezadovoljavajući pasminski sastav, nekvalitetna hranidba, što rezultira nezadovoljavajućim odnosom mesa i masti svinje, odnosno niskom mesnom jedinicom.

Uzroke nepovoljnoga stanja svinjogojstva, unatoč potporama sektoru, treba tražiti u zaostaloj tehnologiji proizvodnje (niska plodnost krmača i visoki postotak uginuća uzrokovano lošim proizvodnim uvjetima te klanjem velikoga broja odojaka), uz posljedicu nedovoljne i nekvalitetne proizvodnje tovljenika. Od ekonomskih razloga, jedan od značajnih je niska koncentracija proizvodnih jedinica. Veliki broj proizvođača/gospodarstva, odnosno oko 90%, drži manje od pet krmača po gospodarstvu, a svega oko 5% drži više od deset plotkinja. Uz nedovoljan broj krmača čistih pasmina dio je i nezadovoljavajuće kakvoće, na kojima bi se trebao temeljiti genetski napredak u svinjogojstvu i brzo ostvarenje visoke i ekonomične proizvodnje za podmirenje domaćih potreba. U posebno teškim ekonomskim uvjetima su „mali“ proizvođači. Uzroci neuspjeha malih proizvođača su neodgovarajuća agrarna politika, nedostatak infrastrukture (klaonice, kapaciteti za preradu mesa), neorganiziranost malih proizvođača i nesnalaženje u tržišnim uvjetima privređivanja. Stoga je preporuka OPG-ima da usmjere proizvodnju na odabrane pasmine svinja (npr. crna slavonska) te na udruživanje. U nekim europskim zemljama, tipični proizvodi iz domaćih vrsta svinja su dobar primjer jake suradnje između javnih institucija, proizvođača i znanstvenika. Zahvaljujući ovoj sinergiji, proizvod i od domaćih svinja su konkurentni su na tržištu.

Crna slavonska pasmina svinja kao i sveostale europske pasmine svinja vuku podrijetlo od divlje europske svinje *Sus scrofa ferus europaeus*. Svrstavamo je u prijelazne ili kombinirane pasmine svinja. Nastala je na području Slavonije, u okolici Osijeka. Zbog dobrih proizvodnih svojstava brzo se počela širiti. Nakon drugog svjetskog rata bila je najbrojnija pasmina svinja u Slavoniji. Promjenom zahtjeva tržišta, ova pasmina je u drugoj polovici 20. stoljeća bila skoro potpuno potisnuta pred produktivnijim inozemnim pasminama i hibridima svinja.

Crna slavonska pasmina svinja nastala je u 19. stoljeću na imanju vlastelina Pfeiffera u Orlovnjaku u okolici Osijeka. Njezin nastanak vezan je uz potrebu imanja Pfeiffer da se stvori svinja koja će biti ranozrelija, plodnija i s većim prinosom mesa. Isto tako morala je zadržati svojstva otpornosti i prilagođenosti držanju na ispaši. Crna slavonska svinja uzgajala se u slobodnom držanju što podrazumijeva da životinja veći dio vremena provodi na otvorenom krećući se po pašnjacima, livadama ili šumama gdje nalazi dio potrebne hrane. Samo u nepovoljnim uvjetima, u vrijeme prašenja i u vrijeme tova zatvarane su u za to pripremljene objekte. Crna slavonska svinja pripada u srednje velike pasmine svinja (60 – 75 cm visina do grebena). Glava je srednje duga, suha s ugnutim profilom, uši su srednje veličine i poluklopave. Vrat je srednje dug, dosta širok i dobre muskulature. Trup je dosta kratak s dubokim i širokim grudnim košem. Sapi su srednje široke i neznatno oborene. Šunke su srednje obrasle mišićjem. Noge su relativno kratke i tanke. Koža je pepeljaste boje, obrasla crnom srednje dugom i rijetkom ravnom čekinjom. Rilo i papci su crne boje.

Krmače ove pasmine prase prosječno po leglu 7 – 8 žive prasadi, teške pri rođenju od 0,760 do 1,920 kg. Prasad je kod rođenja jednobožno sivkasta, gotovo bez dlake. Krmače odbiju 6 –

7 prasadi prosječne mase od 8,0 – 12,3 kg. Gubici od prašenja do odbića kreću se od 10,00 do 19,95 %. U intenzivnom tovu postižu dnevni prirast od 500 – 550 grama, a za kilogram prirasta troše 4,5 do 5 kg kukuruza.

Program očuvanja crne slavonske pasmine započeo je 1996. godine. Tada je ustanovljeno da je preostalo još samo 46 krmača i 5 nerasta. Veličina efektivne populacije bila je manja od 20. Tada se pasmina nalazila u fazi kritično za opstanak. Danas je ova pasmina uključena u Nacionalni programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj i uzgaja se na području skoro svih kontinentalnih županija. Temeljem Rješenja ministarstva poljoprivrede Udruga uzgajivača crne slavonske svinje Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema „Fajferica“ ima suglasnost da se kao udruga uzgajivača bavi uzgojem uzgojno valjanih svinja pasmine crna slavonska svinja. Aktualan broj krmaca crne slavonske svinje po uzgojnim organizacijama na kraju 2015. godine pokazuje da je najveći broj krmaca na području uzgojne organizacije HPA DonjiMiholjac, 447 krmaca. Zatim slijede uzgojne organizacije HPA Vinkovci sa 377 krmaca, te HPA Virovitica sa 105 krmača. Ukupano 1305 krmača je evidentirano iz registriranih 20 uzgojnih organizacija HPA.

Požeško-slavonska županija počela je također projekt revitalizacije uzgoja crne slavonske svinje **fajferice**. Proizvođačima se odobrava novčana potpora tako da poljoprivrednici koji već uzgajaju ili se namjeravaju uključiti u uzgoj spomenutih svinja odobravaju novačane potpore.

Crne slavonske svinje idealne su i za stavljanje u funkciju neobrađenih poljoprivrednih površina. Velika je prednost uzgoja crne slavonske svinje, autohtone hrvatske pasmine,ekstenzivni uzgoj uz kretanje u vanjskim ograđenim prostorima, a potrebna su znatno manja investicijska sredstva nego kod izgradnje farmi za intenzivan uzgoj. Uzgoj crne slavonske svinje ušao je u Operativni program zaštite autohtonih hrvatskih pasmina, čime se ostvaruje mogućnost financiranja proizvodnje iz europskih fondova.

Projekt razvoja svinjogojске proizvodnje:

- sa sadašnjih 7.587 svinja u petogodišnjem razdoblju podići proizvodnju na 40 000 svinja ili 3.800 tona svinjskog mesa godišnje.
- Projekt uključuje:
 - Nukleus farmu sa 200 krmača i 1600 nazimica.
 - 2 Farme za proizvodnju prasadi sa ukupno 600 krmača po farmi
 - Kooperanski odnosi sa OPG sa ukupno 15 000 svinja veličina ovisna o mogućnostima OPG
 - Projekt uključuje ukupno 1400 krmača i 40 000 tovljenika.

Pleternički inkubator odgovoran je za organizaciju, koordiniranje i upravljanje cjelokupnim projektom, za osnivanje proizvođačke organizacije, organiziranje svih popratinih aktivnosti kao npr. adekvatne veterinarske službe, omogućavanje nabavke stočne hrane i osiguranje dovoljne količine poljoprivrednog zemljišta za svinjogojce koji uđu u projekt.

Proizvođačka organizacija podiže klaonice i rasjekaonu za svinjsko meso. Poželjno bi bilo ponuditi potencijalnom investitoru pomoć oko rješavanja papirologije za izgradnju klaonice i hladnjače koje moraju zadovoljiti higijenske i tehnološke propise.

Ukupna investicija u podizanje nukleus farmi, repro farmi i tovilišta za 40 000 svinja je 15 milijuna eura.

Procjena ulaganja:

- 3000 eura ulaganje po krmači zajedno sa zemljištem - ukupno 500.000 eura
- Farme za 40 000 tovljenika – 14 milijuna eura
- Ulaganje u gnojevku 500.000 eura
- Sveukupno 15 milijuna eura.

Moguće je 50% sredstava financirati iz mjera ruralnog razvoja, a u slučaju osnivanja proizvođačke organizacije dijelove projekta je moguće i 70% financirati iz Mjera ruralnog razvoja. Ukupna investicija za klaonice je 5 milijuna eura.

Poduzetnički inkubator bi trebao razmisliti da se dio Projekta financira i kao CEKOM (Centar Kompetencija) uz uključenje sveučilišne zajednice i poljoprivrednih instituta te lokalnih proizvođača.

Projekt razvoja proizvodnje crne slavonske svinje uključuje proizvodnju sa 100 krmača i 2 800 tovljenika.

Smjernice programa zaštite crne slavonske svinja

Izvorne i zaštićene pasmine svinja su u statusu visoko ugroženih pasmina te treba provoditi slijedeće mjere:

- praćenje populacijske strukture i trendova,
- provođenje uzgojno selekcijskog rada,
- upotpunjavanje karakterizacije vanjštine, proizvodnih obilježja i genetskih odlika,
- razvijanje programa gospodarskog korištenja, promoviranje pasmine i proizvoda,
- usklađivanje preventivnih mjera zaštite zdravlja i opstojnosti pasmina,
- donošenje akcijskih smjernica za krizne situacije (bolesti, prirodne katastrofe i drugo),
- pohranjivanje genetskog materijala u banku gena.

Uvođenjem mjera zaštite i sustavnih uzgojnih postupaka s različitim programima usmjerenim na revitalizaciju pasmine broj rasplodnih jedinki kontinuirano raste. Uzgoj crne slavonske svinje mora se provoditi u uvjetima i na način koji je u skladu s kriterijima dobrobiti i zdravlja svinja te povoljnog učinka na okoliš. U sadašnjim uzgojnim programima naglasak je stavljen na poboljšanje reproduktivnih osobina pasmine povećanjem veličine legla. Povećanje veličine legla crne slavonske pasmine je ključno u usmjeravanju na tržišno orijentiranu proizvodnju koja se zasniva na tradicionalnim suhomesnatim proizvodima.

U program razvoja proizvodnje crne slavonske svinje potrebno je uključiti Poljoprivredni fakultet u Osijeku.

4.5.3. MJERA 3: RAZVOJ GOVEDARSKJE PROIZVODNJE - MLIJEČNO I TOVNO GOVEDARSTVO

Govedarska proizvodnja je najznačajnija stočarska grana i jedna od najvažnijih grana ukupne poljoprivrede u Hrvatskoj. U govedarstvu se od relativno jeftine voluminozne krme mogu proizvesti visokokvalitetni proizvodi mlijeka i meso. Uloga govedarstva je i održavanju plodnosti tla putem svog nus proizvoda - gnoja. U razvijenim poljoprivrednim zemljama stanje razvoja govedarske proizvodnje objektivna je mjera stanja ukupne poljoprivrede.

Govedarski sektor EU jedan je od najrazvijenih. U proizvodnji mlijeka i mesa EU je samodostatna sa više od 100%. U Hrvatskoj je mliječno govedarstvo već godinama u krizi te se smanjuje broj proizvođača mlijeka i broj mliječnih krava te ukupna proizvodnja mlijeka. Za razliku od mliječnog govedarstva, toвно govedarstvo ostvaruje stabilne rezultate, te pokazuje velike potencijale u izvozu u razvijene zemlje EU te zemlje Bliskog istoka.

4.5.3.1.1. MLIJEČNO GOVEDARSTVO

Stožerna točka za razvoj mliječnog govedarstva Grada Pleternice je Mlijeka BIZ koja posluje dvadesetak godina na području Pleternice. U 2017 godini Mljekara BIZ je kapitalno osnažena ulaskom u vlasničku strukturu i preuzimanjem upravljanja od strane udruženih proizvođača mlijeka sa područja požeško-slavonske županije. Mljekaru BIZ je preuzela Zadruga UPO centar Simentalac iz Kutjeva. Novi vlasnici su otkupili dugove, te podigli i unaprijedili proizvodnju.

Proizvodnja mlijeka je od izuzetnog značaja za poljoprivrednu proizvodnju svih zemalja EU. U budućem razdoblju očekuje se značajno povećanje potrošnje mliječnih proizvoda uvjetovano uglavnom potrošnjom na Dalekom istoku koja zadnjih godina raste. A porast potrošnje se očekuje i u razvijenim zemljama sjeverne Amerike i EU. Sve zemlje EU su proizvođači mlijeka. Dana 1. travnja 2015 godine prestale su važiti mliječne kvote u EU. Proizvođači su počeli proizvoditi vrlo velike količine mlijeka za što su se godinama pripremali. Razlog zašto je EU donijela odluku o ukidanju mliječnih kvota je da potrošnja mlijeka na svjetskoj razini raste, te sa proizvodnim ograničenjima EU proizvođači nisu mogli zadovoljiti potrebe u izvozu mliječnih proizvoda. Ruskim embargom od polovine 2014. godine došlo je do značajnih tržišnih poremećaja. Nastali su veliki tržišni viškovi, cijene su u razdoblju druge polovine 2014., 2015. i dio 2016. znatno pale i to je utjecalo da je i hrvatsko tržište preplavilo jeftino mlijeko iz EU zemalja.

EU je za ovaj izuzetno osjetljiv sektor predložila tzv. *Mliječni paket* koji uključuje udruživanje proizvođača mlijeka, pa danas 75% isporuka mlijeka mlijeckarskoj industriji pokrivaju udruženi proizvođači preko proizvođačkih organizacija. Regulirani su i ugovorni odnosi između udruženih proizvođača i otkupljivača, industrija. Takvi ugovori moraju biti od interesa i za jednu i za drugu ugovornu stranu, a država mora imati ulogu regulatora i kontrole da se u okviru tih odnosa poštuju fer tržišni uvjeti. Stalno se unapređuje sustav koji osigurava pravovremene informacije i prati razvoj tržišta radi pravovremenih reakcije na poremećaje. Proizvodnja mlijeka u Hrvatskoj već godinama pada. Najveću razinu dosegla je 1987. godine kada je proizvedeno više od 1 milijarde kg mlijeka. U 2007. godini proizvodnja je bila 834 milijuna kg od kojih je 673 kg predano u otkup prerađivačima. U 2016. godini

proizvodnja pada ispod 600 milijuna kg, a otkup ispod 500 milijuna kg. Hrvatska poljoprivredna agencija je objavila podataka da je 2016. godina završila sa otkupom od 489.645.699 kg mlijeka koje su sa 6811 farmi isporučene otkupljivačima. Broj isporučitelja se u 2016 godini smanjio za 17%, a isporučena količina mlijeka za 4,5%. U 2017 godini proizvodnja mlijeka pada oko 3% u odnosu na ostvarenu proizvodnju 2016 godine.

Proizvodnja mlijeka je jako važna za Hrvatsku poljoprivredu. Proizvodnja mlijeka čini 10% prihoda poljoprivredne proizvodnje. Značaj ovog sektora je velik zbog gospodarskih razloga, ali još više zbog socioekonomskih, očuvanja ruralnih prostora i stanovništva ali i okolišnih razloga. Ovaj sektor je posebno značajan za očuvanje života na posebno ranjivim područjima i za ta područja EU određuje i dodatne poticaje.

Što se tiče visine potpora koje je RH utvrdila za poljoprivrednike iz sektora proizvodnje mlijeka u okviru izravnih potpora, obzirom na raspoloživa sredstva, utvrđene su vrlo visoke potpore. Gotovo 50% dozvoljenih sredstava za isplatu proizvodno vezanih potpora usmjereno je za mliječno govedarstvo. Uz tu potporu izdvajaju se i sredstava za sadnju proteinskih usjeva namijenjena prvenstveno za stočare. Plaćaju se i određene potpore iz prethodnog programskog razdoblja utvrđene za iznimno osjetljive sektore.

Pleternička Mljekara BIZ koju su preuzeli udruženi proizvođači iz Proizvođačke organizacije Simentalac uz potporu Županije i Grada Pleternice je izuzetno dobar primjer nastojanja da se zaustave negativni trendovi u proizvodnji mlijeka. Malim poljoprivrednim proizvođačima se osigurava siguran otkup uz prihvatljivu cijenu jer se uz mlijeko u Mljekari proizvode i drugi proizvodi više dodane vrijednosti koji omogućuju nešto više otkupne cijene za poljoprivredne proizvođače. Kvalitetnim upravljanjem mljekarom, ulaganjem u istraživanje i razvoj novih proizvoda, te osiguranje plasmana kroz lokalnu mrežu uz pomoć projekta Školskog mlijeka te opskrbe drugih lokalnih ustanova te svih vidovi kratkih lanaca opskrbe, osigurava se opstojnost prerade mlijeka i zapošljavanje novih djelatnika.

Županija i Grad Pleternica svojim poticajima Mljekari BIZ kroz sufinanciranje kamata te ostalim pogodnostima za smanjenje troškova poslovanja diraketno utječu na jačanje konkurentnosti i održivo poslovanje.

Poslovni planovi Mljekare BIZ za povećanjem otkupa mlijeka te razvoj novih proizvoda, te proširenje poslovanja na veći broj trgovačkih lanaca, dobar su put da se zaustavi negativan trend u mljekarstvu te da se poveća broj isporučitelja mlijeka u Pleterničkom kraju. Grad Pleternica će aktivno pratiti poslovanje i podupirati ga.

4.5.3.1.2. TOVNO GOVEDARSTVO

U Republici Hrvatskoj toвно govedarstvo zadnjih godina ostvaruje bitno kvalitetnije pokazatelje u proizvodnji, izvozu i dobiti od onih koje ostvaruju poljoprivredni proizvođači od mliječnog govedarstva. Krajem 2017. godine imali smo nešto više od 460 000 goveda od kojih je bilo skoro 170 000 krava.

Podaci o govedarstvu na razini RH pokazuju sljedeće:

- govedarskom proizvodnjom se bavi oko 35 000 gospodarstava,
- proizvodi se 47 500 tona goveđeg mesa te se još uvozi 11 300 tona,
- na liniji klanja klaonički je obrađeno i klasirano ukupno 200 000 goveđih trupova,

- potrošnja po glavi stanovnika je oko 12 kg,
- stupanj samodostatnosti je oko 80%.
- bilježi se snažan rast izvoza u ovom sektoru ali i rast uvoza žive stoke za tov junadi i goveđeg mesa.

Hrvatska ima veliku tradiciju u tovnom govedarstvu i proizvodnji kvalitetne teletine i govedine. Današnji broj goveda je više nego dvostruko manji nego se u Hrvatskoj uzgajalo '70 tih godina prošlog stoljeća kada se je uzgajalo 1 milijun grla (između 1971. i 1979g.).

Kod tovnog govedarstva prisutni su značajni tržišni potencijali za rast proizvodnje iz slijedećih razloga:

- domaća potrošnja je ispod prosjeka EU (HR 12 kg/stanovniku – EU 15,7 kg/stanovniku) mogućnost rasta proizvodnje za domaće potrebe
- za uvoz goveđeg mesa i živih goveda trošimo godišnje oko 100 milijuna eura
- turistička potrošnja koja svake godine raste cca 10%.
- izvoz na tržište EU, gdje postoji potražnja za određenim vrstama teletine – velika mogućnost plasmana na tržište Italije, Austrije, u koje izvozimo i danas, ali i neka druga tržišta EU.
- izvoz na treća tržišta, posljednjih godina snažno je rastao izvoz živih bikova u zemlje Arapskog poluotoka i Sjeverne Afrike. U te zemlje možemo plasirati sve raspoložive količine. Zemlje Sjeverne Afrike (Alžir, Egipat, Libija i Tunis); te zemlje Arapskog poluotoka (Oman, Saudijska Arabija, Ujedinjeni Arapski Emirati) godišnje uvoze 700 000 tona govedskog mesa.
- predviđa se i daljnji rast potrošnje hrane na bazi životinjskih proteina na svjetskoj razini.

Na području grada Platernice započelo se sa podizanjem velike farme tovnje junadi kapaciteta nekoliko tisuća grla od strane privatnog investitora.

U suradnji sa Gradom Pleternica planira se širiti kooperantska mreža proizvođača tovnje junadi koje bi se putem organizatora proizvodnje otkupljivala i plasirala na domaće i inozemnog tržište zajedničkom prodajnom, logističkom i marketinškom mrežom, što bitno smanjuje troškove svakog od pojedinačnih poljoprivrednih proizvođača.

Za razvoj tovnog govedarstva planira se:

- povećanje broja krava za 50% na farmama koje se bave kombiniranom proizvodnjom mlijeka i mesa,
- povećanje stavljanja broja teladi u tov. Cilj je povećanje domaće teladi.
- povećanje prosječnog broja krava na farmi za 100%..
- Povećanje broja krava simentalke pasmine sa daljnjim razvojem uzgojnog programa i križanjima isključivo sa mesnim pasminama
- Povećanje broja krava mesnih pasmina.
- Integracija primarne proizvodnje teladi, tovljača junadi, klaonice i mesne industrije.

Obzirom na strukturu poljoprivrednih površina, veličinu parcela i tradiciju te usklađenost sa svim ostalim strateškim dokumentima razvoja Županije i Grada Pleternice proizlazi da je poljoprivredna proizvodnja u fokusu gospodarskog razvoja a sa druge strane je vrlo

nerazvijena i nema utvrđeni strateški cilj na pojedine konkuretnije i visoko dohodovne kulture koje bi mogle donijeti pristojan dohodak poljoprivrednim proizvođačima.

Obzirom na osnovni cilj razvoja poljoprivredne proizvodnje razvoj stočarstva kroz svinjogojску i govedarsku proizvodnju u ratarskoj proizvodnji trebaju prevladavati ratarske kulture primjerene za stočnu hranu namjenjenu hranidbi životinja krava i svinja za što je naročito značajan kukuruz ali i protenske kultura kao soja, stočni grašak i dr.

Za daljnje jačanje svih vidova stočarstva u Gradu Pleternici i pleterničkom kraju potrebno je pristupiti sljedećim navedenim aktivnostima.

AKTIVNOSTI:

- poticanje na razvoj sustava tehnologije proizvodnje svinjskog i goveđeg mesa temeljenog na nižim razinama investicije u kojima se osigurava dodatna količina tovnе junadi kroz sustav krava-tele
- što prije stvrotiti uvjete za primjenu mjera dobrobiti životinja kojom bi se za dražanje svinja, krava i tovnе junadi osigurala dodatna potpora u suradnji sa HPA
- dodjela neophodnog poljoprivrednog zemljišta kako bi se ojačala stočarska proizvodnja sukladno ovom Strateškom planu.
 - ukupna površina OPG-a registrirana u AKOD sustavu iznosi 4.211,25 ha, a broj parcela iznosi 6169. Prosječna veličina parcele OPG-a iznosi 0,68 ha.
 - od ukupno registriranog poljoprivrednog zemljišta na području grada Pleternice koristi se i obrađuje 10.706 ha za: sjemena svih ratarskih kultura, sjemena krmnog bilja, proizvodnju industrijskog bilja, duhana, proizvodnju hrane za stočarstvo te proizvodnju pšenice, kukruza, šećerne repe, vinove loze, povrća i voća.
- sve farme koje su u poteškoćama prestale sa proizvodnjom mlijeka odmah preorijentirati na proizvodnju teladi za tov ili sustav krava tele (u Europi je svaka treća krava u sustavu krava-tele)
- potrebna je veća promidžba mesnih pasmina u naše govedarstvo ili intenzivnije korištenje simentalca u sustavu krava tele.

4.5.4. MJERA 4: PLAN RAZVOJA RATARSKE, POVRTLARSKE, VOĆARSKE, VINOGRADARSKE I PČELARSKE PROIZVODNJE PRVENSTVENO NA EKOLOŠKIM OSNOVAMA

Od ukupno registriranog poljoprivrednog zemljišta na području grada Pleternice koristi se i obrađuje 10.706 ha za: sjemena svih ratarskih kultura, sjemena krmnog bilja, proizvodnju industrijskog bilja, duhana, proizvodnju hrane za stočarstvo te proizvodnju pšenice, kukruza, šećerne repe, vinove loze, povrća i voća.

Ukupna površina OPG-a registrirana u AKOD sustavu iznosi 4.211,25 ha, a broj parcela iznosi 6169. Prosječna veličina parcele OPG-a iznosi 0,68 ha.

Obzirom na strukturu poljoprivrednih površina, veličinu parcela i tradiciju te usklađenost sa svim ostalim strateškim dokumentima razvoja Županije i Grada Pleternice proizlazi da je poljoprivredna proizvodnja u fokusu gospodarskog razvoja a sa druge strane je vrlo nerazvijena i nema utvrđeni strateški cilj na pojedine konkuretnije i visoko dohodovne

kulture koje bi mogle donijeti pristojan i fer dohodak poljoprivrednim proizvođačima. Obzirom na osnovni cilj razvoja poljoprivredne proizvodnje a to je razvoj stočarstva kroz svinjogojску proizvodnju, u ratarskoj proizvodnji trebaju prevladavati ratarske kulture primjerena za stočnu hranu namijenjenu hranidbi svinja, što je naročito značajan kukuruz.

Obzirom na male čestice, mala poljoprivredna gospodarstva potrebno je raditi na snažnijem razvoju povrtlarstva i uzgoju povrća koje je namijenjeno za prodaju na tržnicama u obližnjim gradovima kao i Slavonskom Brodu i Zagrebu zbog moguće jednostavne i brze dostave zdravog i svježeg povrća.

U vinogradarstvu i voćarstvu potrebno je proizvodnju organizirati u ekološkom uzgoju koja omogućuje više cijene te konkurentniju proizvodnju na malim površinama.

Na području Pleternice i okolici je interesantna kultura koja se sve više uzgaj lijeska zbog isplativosti, osiguranog otkupa od strane PP Orahovica.

U Pleternici djeluju Udruga vinogradara i voća Pleternica, Cluster proizvođa povrća "Zlatna dolina", Udruga uzgajivača ljeske Valis Coryers i Udruga pčelara.

Sve navedene udruge treba uključiti u razvijene programe pojedinih djelatnosti uz vođenje Inkubatora.

Na području grada uočena je potreba za udruživanje poljoprivrednih proizvođača te potreba za razvoj projekata tržišne infrastrukture kao što su razvoj i izgradnja skladišta, distributivnih centara te prerađivačkih kapaciteta u kojima će se formirati cjeloviti proizvodni procesi.

Sve navedeno može se postići konstantnom edukacijom, usavršavanjem te stjecanjem novih znanja koja će dovesti do poboljšanja konkurentnosti i pozitivnog ekonomskog poslovanja.

Činjenica je kako je Pleternica ruralno područje te od svih poslovnih subjekata koji djeluju na području grada, najveći dio pripada OPG te se upravo njih najviše treba poticati u razvoju o kojem ovisi njihova egzistencija.

Za daljnji plan razvoja ratarske, povrtlarske, voćarske, vinogradarske i pčelarske proizvodnje prvenstveno na ekološkim osnovama potrebno je pristupiti sljedećim navedenim aktivnostima.

AKTIVNOSTI:

- organizirati sustave proizvodnje koji će preuzimati proizvode od lokalnih proizvođača te ih prerađivati u gotove proizvode,
- povezati poljoprivredne proizvođače jer je to jedan od način zajedničkog opstanka, formiranja zajedničkih konkurentnih proizvoda i stjecanja zdrave konkurencije na zajedničkom tržištu,
- oformiti njihove proizvode u proizvode spremne za tržište i daljnju prodaju,
- uvođenjem odjela za poljoprivrednike u PLINK-u na jednom mjestu pružiti im savjetodavnu pomoć kako bi opstali i lakše unaprijedili svoje poslovanje,
- kako bi se postigao održivi razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava, povezati ih i umrežiti s većim gospodarskim subjektima koji su u mogućnosti osigurati, logistiku,

stručna znanja, suvremenu tehnologiju i potencijalne resurse za probitak, razvoji i održavanje konkurentnosti na domaćem i inozemnom tržištu,

- Površine državnog poljoprivrednog zemljišta koje nisu stavljene u funkciju poljoprivredne proizvodnje nakon procjene pogodnosti tla planirati raspolaganje zemljištem za ratarsku proizvodnju za potrebe stočarstva,
- potaknuti gospodarstvenike na proširenje ratarske proizvodnje kroz privođenje poljoprivrednoj proizvodnji sve zarasle i neobrađene poljoprivrede površine kojim bi se dalje raspolagalo, od čije zakupnine bi grad mogao ulagati u daljnji razvitak poljoprivrede,
- planirati izgradnju hladnjače za potebe lokalnih proizvođača.

4.5.5. MJERA 5: UNAPREĐENJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA ZA KORIŠTENJE MJERA RURALNOG RAZVOJA

Programom ruralnog razvoja RH za programsko razdoblje 2014 – 2020 godina trebao bi doprinijeti snažnijem jačanju poljoprivredne proizvodnje u RH ali i oporavku života na ruralnom području. Poljoprivreda, odnosno zajednička poljoprivredna politika (ZPP) jedno je od najznačajnijih operativnih područja kojim se bavi Europska unija. Pri tome se ne vodi briga samo o proizvodnji hrane, već i o osiguranju životnog standarda poljoprivrednika, očuvanju ruralnih tradicija i unaprijeđenju ruralnog prostora i usluga.

Uloga poljoprivrednika je velika – njegov glavni zadatak je proizvoditi kvalitetnu i zdravstveno ispravnu hranu po povoljnim cijenama. Najbolji dokaz ovoj tvrdnji je visina sredstava koja je namijenjena provedbi Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) – godišnje Europska unija troši oko 55 milijarde eura, što predstavlja 40% ukupnog godišnjeg proračuna EU. Ruralni razvoj, kao jedan od dva stupa Zajedničke poljoprivredne politike, financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR/EAFRD), a usmjeren je na ostvarivanje razvoja ruralnih sredina, polazeći od činjenice da je 91% prostora u EU ruralno, a 56% stanovništva EU živi u ruralnim sredinama.

Kao korisnici Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, Hrvatskoj je na raspolaganju gotovo 2,4 milijarde eura (2.369.803.830,23 €), i to u periodu 2014. – 2020. odnosno godišnje oko 330 milijuna eura. Koliko je ovaj iznos značajan i velik govore podaci o sredstvima koji su Hrvatskoj bili na raspolaganju prije ulaska u Uniju, a koja su kroz SAPARD i IPARD iznosila najviše 35 milijuna eura godišnje.

U skladu sa Strategijom te s općim ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike identificirana su tri dugoročna strateška cilja koji se vežu za politiku ruralnog razvoja EU u razdoblju 2014-2020:

CILJ 1. Poticati konkurentnost poljoprivrede

CILJ 2. Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama

CILJ 3. Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Za potrebe upravljanja politikom ruralnog razvoja putem Programa ruralnog razvoja (PRR) u okviru općih ciljeva, predstavljeno je 6 prioriteta:

- *Poticanje prijenosa znanja u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima*
- *Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje poljoprivredne održivosti*
- *Promicanje organizacije prehrambenom lancu i upravljanje rizikom u poljoprivredi*
- *Vraćanje, očuvanje i promicanje ekosustava ovisnih o poljoprivredi i šumarstvu*
- *Promicanje učinkovitosti resursa i potpore pomak prema niskom razinom ugljika i klimatskih-elastični gospodarstva u poljoprivredi, prehrambenoj i šumarskog sektora*
- *Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarskog razvoja u ruralnim područjima*

Program ruralnog razvoja RH 2014-2020 (u daljnjem tekstu: PRR), analizom i procjenom potreba, definira prioritete i područja intervencije, izbor relevantnih mjera i dodjelu financijskih sredstava na temelju očekivanih ishoda. Za provođenje utvrđenih ciljeva i prioriteta RH je u Programskom razdoblju 2014 -2020 utvrdila provođenje slijedećih mjera ruralnog razvoja

M1 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja;

M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima

M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

M4 - Ulaganja u fizičku imovinu

M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

M6- Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma

M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija

M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene

M11 - Ekološki uzgoj

M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima

M16 - Suradnja

M17 - Upravljanje rizicima

M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku

M19 - LEADER (CLLD)

M20 - Tehnička pomoć

U okviru navedenih Mjera su utvrđene 34 podmjere i preko 60 operacija za koje se raspisuju Natječaji temeljem kojih će poljoprivrednim proizvođačima, udrugama, Lagovima, Jedinicama regionalne i lokalne uprave pod točno utvrđenim uvjetima iz Natječaja i u okviru raspoloživih sredstava biti odobrena bespovratana sredstava za dio a u nekim slučajevima i 100% iznosa sredstava potrebnih za provođenje njihovih poslovnih planova ili aktivnosti u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Za Grad Pleternicu i poljoprivredne proizvođače potrebno je svakako napomenuti da se posebna pažnja posveti Natječajima za Mjeru 4, Mjeru 6, Mjeru 7 i Mjeru 8.

PRR: MJERA 4

Mjera omogućava brojna ulaganja u primarnu poljoprivredu i preradu poljoprivrednih proizvoda, kao i u djelatnosti usmjerene ka navodnjavanju poljoprivrednih površina i očuvanja krajobraznih vrijednosti.

Podmjera 4.1.

Potpota za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva

Tip operacije

1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava u kojoj se omogućuje:

- ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za životinje, zatvorene/zaštićene prostore, objekte za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala i gljiva, skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda,
- ulaganje u opremu za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda,
- ulaganje u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i opreme i gospodarskih vozila uključujući sektor vinogradarstva,
- ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino,
- ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu, te poboljšanje postojećih sustava/opreme za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu te kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta.

2. Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš koja omogućuje

- ulaganje u građenje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata te ulaganja u poboljšanje učinkovitosti korištenja gnojiva (strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu gnojiva)

3. Korištenje obnovljivih izvora energije

- ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije, objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina, za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu.

Podmjera 4.2.

Potpota za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

Tip operacije:

1. Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima kojom se omogućuje

- ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka, za klanje, rasjecanje, preradu (mesa, jaja), za preradu voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina), aromatičnog, začinskog i ostalog bilja, cvijeća i gljiva, za preradu maslina, komine masline, za preradu žitarica, uljarica i industrijskog bilja, za preradu, punjenje i pakiranje pčelinjih proizvoda, za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda te ulaganje u kupnju mehanizacije, gospodarskih vozila, strojeva i opreme i kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta

Tip operacije

2. Korištenje obnovljivih izvora energije kojim se omogućuje

- ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije, objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina, za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu.

Podmjera 4.3.

Potpota za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva

Tip operacije

1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja

Korisnici

Jedinice područne (regionalne) samouprave kojima se omogućuje

- gradnja cjelovitog sustava navodnjavanja (akumulacije, kanali, površinska i/ili podzemna drenaža kao elementi funkcionalne cjeline projekta, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, itd.)

Tip operacije

2. Komasacija poljoprivrednog zemljišta

Korisnici

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima se omogućuje

- uklanjanje međa i građevina (ograda, bunara i slično), građenje nove mreže poljoprivrednih putova, pripadajućih mostova i propusnih građevina

PRR: MJERA 6**RAZVOJ POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTVA I POSLOVANJA**

Demografska obnova opustošenih ruralnih područja Republike Hrvatske, jedan je od važnijih ciljeva Programa ruralnog razvoja. Kako bi se potakao ostanak mladih u ruralnim područjima odnosno njihov povratak iz gradova, nužno je osigurati primjerene životne i radne uvjete. Upravo je jedan od važnijih ciljeva ove mjere, omogućiti mladima zapošljavanje i izvan poljoprivrednih zanimanja.

Podmjera 6.1.

Potpota mladim poljoprivrednicima kojima se omogućuje osobama starosti između 18 i 40 godina, koje posjeduju odgovarajuće profesionalne vještine i znanja o poljoprivredi:

- kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda ; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

Podmjera 6.2.

Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

- za aktivnosti iz sektora: turizam u ruralnom području; tradicijski, umjetnički obrti, izrada suvenira; usluge u ruralnim područjima; prerada/ trženje proizvoda.

Podmjera 6.3.

Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava kojima se omogućuje

- kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

Podmjera 6.4.

Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

- turizam u ruralnom području; tradicijski, umjetnički obrti, izrada suvenira; usluge u ruralnim područjima; prerada/ trženje proizvoda.

PRR: MJERA 7

TEMELJNE USLUGE I OBNOVA SELA U RURALNIM PODRUČJIMA

Osiguranjem kvalitetne komunalne i društvene infrastrukture, ruralna područja će opet postati poželjna mjesta za život i rad. To je upravo cilj ove mjere.

Podmjera 7.1.

Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000. I druga područja visoke prirodne vrijednosti

Tip operacije

1. Izrada planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima za Općine i gradovi do 10.000 stanovnika.

- Izrada ili izmjena i dopuna prostornog plana uređenja općine ili grada; strateškog razvojnog programa općine ili grada; strateških planova razvoja pojedinih gospodarskih sektora općine ili grada (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, industrija, turizam, trgovina, promet, obrtništvo, građevinarstvo, informatika, energija.).

Podmjera 7.2.

Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije

Tip operacije

1. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda za građenje (gradnja novih/rekonstrukcija postojećih) i/ili opremanje javnog sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, koja se provode u naseljima s najviše 2 000 stanovnika.

Tip operacije

2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta

Podmjera 7.4.

Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

- Ulaganje u građenje i/ili opremanje vatrogasnog doma i spremišta; društvenog doma/ kulturnog centra; planinarskog doma i skloništa; turističkog informativnog centra; dječjeg igrališta; sportske građevine; objekta za slatkovodni sportski ribolov (ribički dom, nadstrešnica i drugo.); rekreacijske zone na rijekama i jezerima; biciklističke staze i trake; tematskog puta i parka; građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtić, rekonstrukcija i opremanje prostora za izvođenje programa predškole u osnovnoj školi te rekonstrukcija i opremanje prostora za igraonicu pri knjižnici, zdravstvenoj, socijalnoj, kulturnoj i sportskoj ustanovi, udruzi te drugoj pravnoj osobi u kojima se provode kraći programi odgojno-obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi); javne zelene površine (park i slično.); pješačke staze; pješačke zone; otvorenog odvodnog kanala (koji nije sastavni dio ceste); groblja (komunalna infrastruktura i prateće građevine); tržnice; javne prometne površine.

PRR: MJERA 8

ULAGANJA U RAZVOJ ŠUMSKIH PODRUČJA I POBOLJŠANJE ODRŽIVOSTI ŠUMA

Za Grad Pleternicu je izuzetno važna Mjere 8 koja se je mjera namjenjena održivom šumarskom sektoru

Podmjera 8.5

Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava

Tip operacije

1. Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Tip operacije

2. Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture

Podmjera 8.6

Potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda

Tip operacije

1. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima
 - Kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za sječu, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva; za proizvodnju šumske biomase; za daljinski

prijevoz drva; za šumsko uzgojne radove za pripremu šumskog tla za sjetvu ili sadnju; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda (silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri, sušare itd.

2. Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drvakoja uključuje kupnju novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za predindustrijsku preradu drva (blanjalice, pile); za proizvodnju peleta i briketa; instalacija i/ili kupnja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u postupcima pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu proizvoda od drva (sušare, parionice, silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri itd.);

3. Marketing drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda

Za Grad Pleternicu je bitno također da se poljoprivredni proizvođači upoznaju sa mjerama ruralnog razvoja koje se navedene ali i sa ostalim mjerama koje mogu biti od velike koristi kao npr:

MJERA 9 USPOSTAVA PROIZVOĐAČKIH GRUPA I ORGANIZACIJA

MJERA 10 POLJOPRIVREDA, OKOLIŠ I KLIMATSKE PROMJEN

MJERA 11 EKOLOŠKI UZGOJE

Program ruralnog razvoja namijenjen je u najvećoj mjeri održivosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja se mogu baviti uzgojem svinja i goveda te biti značajan tovní potencijal. U tu svrhu Grad Pleternica sa svim svojim upravnim odjelima naročito Odjel za gospodarstvo i poljoprivredu te PLINK treba aktivno poticati poljoprivredne proizvođače na edukaciju, organizirati predavanja, radionice i izradu projekta zajedno sa PLINKOM ili županijskom razvojnom agencijom.

AKTIVNOSTI:

- Poticanje poljoprivrednih proizvođača na edukaciju po pitanju mjera PRR
- Organiziranje predavanja, radionica i izrada projekta
- Jačanje usluga savjetodavne službe kao pomoći OPG u suradnji sa PLINK-om
- udruživanje proizvođača – posebna mjera koja omogućuje proizvođačima financiranje raznih unapređenja logistike, transporta, marketinga u iznosu 10% prometa ostvarenog preko proizvođačke organizacije.

4.5.6. MJERA 6: POMOĆ LOKALNIM PROIZVOĐAČIMA U EDUKACIJI I RAZVOJU

Uzimajući u obzir tradiciju, stanje poljoprivredne proizvodnje te dobnu i obrazovnu strukturu poljoprivrednih proizvođača neophodno je kontinuirano, ustrajno i stručno ulaganje u programe edukacije poljoprivrednih proizvođača.

Konkurentnost poljoprivredne proizvodnje danas ovisi o tehnološkim ulaganjima, kvalitetnoj selekciji, hranidbi životinja, genetici, sortama, pravilnoj upotrebi zaštitnih sredstava, pravilnoj gnojidbi te uopće managementu i upravljanju poljoprivrednim gospodarstvom.

Kroz poduzetnički inkubator PLINK će se raditi na sustavnoj edukaciji poljoprivrednih proizvođača. Edukacija i usavršavanje će se provoditi u suradnji sa Savjetodavnom službom ministarstva poljoprivrede, ali i sa srednjoškolskim ustanovama, poljoprivrednom školom u Slavonskom Brodu, Visokim učilištem u Požegi idr.

AKTIVNOSTI:

1. Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj
2. Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike svinjogojce
3. Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja naročito crne slavonske svinje
4. Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike u području stočarstva, povrtlarstva i voćarstva
5. Radionice za subjekte koji su uključeni u kratke lance opskrbe i proizvođačke grupe i organizacije
6. Tečajevi i radionice za korištenje fondova EU od Mjera ruralnog razvoja do Vinske omotnice i Programa za pčelare te uključivanje proizvođača voća u Program školskog voća
7. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru
8. Prakse i metode ekološkog uzgoja
9. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka (od proizvodnih gubitaka uzrokovanih nepovoljnim klimatskim prilikama, životinjskim i biljnim bolestima, najездом nametnika, okolišnim incidentom i sl)
10. Poduzetništvo u ekonomiji znanja – Specijalistička edukacija za poljoprivrednike koja će se organizirati sa Veleučilištem u Požegi

4.5.7. MJERA 7: BRENDIRANJE

EU pridaje veliki značaj proizvodnji tradicionalnih proizvoda što je u uskoj vezi s poticanjem ruralnog razvoja i obiteljskog gospodarstva kao temeljne proizvode jedinice u poljoprivredi. Sustav nadzora i očuvanja postignute razine kvalitete i priprema prema tradicionalnoj recepturi i tehnološkim postupcima jamstvo su kvalitete i tržišne prepoznatljivosti.

Republika Hrvatska zbog posebnosti zemljopisnog položaja, prirodnih i klimatskih uvjeta kao i bogate kulture te tradicije, posjeduje veliki broj autohtonih prehrambenih proizvoda koji zbog tehnoloških, prehrambenih i organoleptičkih specifičnosti, kvalitetom i posebnošću uspješno konkuriraju na hrvatskom tržištu i dio su naše gastronomske ponude. Mnogi od njih su postali prepoznatljivi kao i zemljopisna područja u kojima se proizvode.

Proizvodi se štite zbog:

- više cjenovne kategorije
- stvaranja identiteta i prepoznatljivosti
- izravne veze proizvoda s određenim zemljopisnim područjem daje dodatnu vrijednost i prepoznatljivost tom području, te pridonosi ruralnom razvoju
- osnivanja interesnih udruženja, ako ona još ne postoje u svrhu zajedničkog nastupa na tržištu, odnosno zajedničke promidžbe prehrambenog proizvoda

Proizvodi čija se proizvodnja temelji na tradicionalnim znanjima i vještinama i usko su povezani sa zemljopisnim podrijetlom, danas sve više privlače pozornost potrošača. Za te proizvode su kupci ujedno spremni platiti i višu cijenu pa svakako ostvaruju i viši dohodak svojim proizvođačima. Autohtoni proizvodi su temelj turističke ponude ruralnih prostora. Također su takvi proizvodi dio lokalnog, regionalnog i nacionalnog identiteta.

Zaštita autohtonih proizvoda vrlo je složen postupak koja zahtjeva osim zakonodavnog okvira i veliki napor u području:

- udruživanja proizvođača i marketinške obrade autohtonih proizvoda te
- različitim mjerama potpore proizvođačima.

U tu svrhu mogu se koristiti isredstava iz Mjere 3 ruralnog razvoja SUSTAVI KVALITETE ZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODE I HRANU - Registracijom i zaštitom naziva poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda oznakom. Osim oznaka zaštite izvornosti, tradicije i zemljopisnog porijekla u EU postoje i *vezane uz pojedino administrativno područje marketinške oznake* kojima je svrha promicanje i marketing autohtonih proizvoda.

Obzirom na jačanje svinjogojске proizvodnje i proizvoda od svinjskog mesa naročito crne slavonske svinje od iznimne je važnosti brendirati poljoprivrednu proizvodnu Pleternice na način utvrđivanja brenda Pleternički poljoprivredni proizvod.

U tu svrhu bi se trebao provesti pozivni Natječaj marketinških stručnjaka što je moguće napraviti u suradnji sa fakultetima i poslovnim školama koje educiraju marketinške stručnjake.

U Programu bredniranja uključiti mlade stručnjake kojima bi to mogao biti poseban izazov tzv. *case*, te se na taj način ne bi opteretilo proračun Grada sa prevelikim sredstavima za marketing a mladi stručnjaci bi sigurno imali vrlo otvoren pristup i pogled izvana *out of the box*. Projektni zadatak bi mogao imati radni naziv PLETERNICA područje uzgoja ekološke hrane i hrane autohtonih proizvoda na bazi crne slavonske svinje (*Pleternički black pig*).

4.5.8. MJERA 8 : RURALNI TURIZAM

Dio prostora grada Pleternica sastoji se od ruralnog područja u kojem je osnovno zanimanje poljoprivreda. Uz poljoprivrednu proizvodnju, naglasak bi trebao biti na razvoju ruralnog turizma. Pojam „ruralnog turizma” se često koristi pojmovima poput agroturizma, seoskog turizma, ekoturizma, agroturizma itd. Međutim, ruralni turizam je oblik turizma koji obuhvaća sve aktivnosti na ruralnom području. Osnovna obilježja ruralnog turizma su mirna sredina, odsutnost buke, očuvani okolina, komunikacija s domaćinima, domaća hrana i poslovi na selu.

Ruralni turizam je oblik turizma u Hrvatskoj koji počeo razvijati 1996. godine, kada je ministar turizma, temeljem tada važećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, donio Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu i tada je stvoren pravni okvir reguliranja ove vrste turizma koji pomaže očuvanju lokalnog identiteta tradicije i običaja, štiti okoliš, jača autohtonu, tradicijsku i ekološku proizvodnju. Važnost ruralnog turizma, prije svega, ogleda se u vrlo važnoj interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije, tradicijske gastronomije i turističkih usluga, a korištenjem postojećih resursa ruralnog prostora i sela kao njegovog sastavnog dijela.

Razvojem i ulaganjem u izletišta, smještaj na ruralnom prostoru, tradicijske i druge ruralne kuće za odmor, sobe, apartmani, kampovi, Eko-etno sela i gospodarstava s etno-zbirkama, eko gospodarstava i brendiranje eko proizvodnje smanjila bi se nezaposlenost, povećali prihodi stanovnika, a porasla bi potrošnja i opće zadovoljstvo građana.

Geografski i geološki položaj te površina od 206,2 km², brežuljkasto i nizinsko područje, šume i zemljišta, životinjske i biljne raznolikosti velika su prednost razvoja ruralnog turizma, a time i bavljenje sljedećim aktivnostima: planinarenje, trčanje, pješaćenje, kampiranje, vožnja biciklom, jahanje, lov, odmor. Uz cestu ruža i vina potrebno je uređivati šetnice i biciklističke staze. U suradnji s Hrvatskom željeznicom organizirati vožnje vlakom do Pleternice uz prijevoz bicikla i ostalih rekvizita za pješanje i ribolov uz cjelodnevnu turističku i gastronomsku ponudu.

Kultura i gastronomska ponuda Grada mogli bi se iskoristiti kroz rad na seoskim gospodarstvima uz tečajeve ručnog rada i tečajeve kuhanja radi učenja tradicijskog načina života uz degustaciju hrane i vina Pleterničkog kraja. Bilo bi poželjno uvrstiti ponudu grada Pleternice kao vikend izlete u suradnji s turističkim agencijama i poljoprivrednim gospodarstvima sa smještajnim kapacitetima. Budući je ribolov rasprostanjena aktivnost radi rijeke Londže koja se ulijeva u rijeku Orljavu, a uz glavnu godišnju fišijadu, preporučamo uvođenje ribolova u turističku ponudu kroz naplatu dnevnih karata, gdje će posjetitelji imati mogućnost pecanja do pravljenja i degustiranja svježe riječne ribe ili otvorenje natjecanja na ne samo na loklanoj, nego i na regionalnoj razini. Uz ribu uvijek ide koja čaša dobrog vina, a Pleternica je uvelike poznata po vinima, stoga je zagarantirana odlična ponuda domaćih proizvoda te zadovoljni posjetitelji koji će zasigurno opet posjetiti grad Pleternicu.

5. PLAN IMPLEMANTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE

Provedba strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje kompleksan je i zahtjevan proces. Za njegovo provođenje potrebno je imenovati provedbeno tijelo unutar Grada, definirati mehanizme provedbe, izraditi financijski plan financiranja predviđenih aktivnosti, definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata, te osigurati informiranje javnosti.

Uspješnost provedbe strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje zbog ovisnosti ostvarenja razvojnih projekata o suradnji sa regionalnom i državnom upravom, ustanovama i institucijama, privatnim inicijativama i aktivnostima poljoprivrednika, ne ovisi samo o radu lokalne javne uprave ili predanosti provedbenog tijela.

Strategija razvoja poljoprivrede dio je sveukupnog strateškog plana cjelovitog gospodarskog i društvenog razvitka Grada te često kod provedbe predviđenih mjera koje su u funkciji ostvarenja strateških prioriteta i ciljeva može doći do gubitka dragocjenog vremena i resursa u definiranju konkretnih provedbenih aktivnosti i raspodjela uloga u pripremi i provedbi razvojnih projekata i programa.

Iz tog razloga potrebno je po donošenju strategije pristupiti **izradi Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje**, odnosno izradi dokumenta koji ima operativni karakter. Akcijski plan sadrži jasno rangirane projekte i programe po kriterijima

prihvatljivosti, izvedivosti i spremnosti za provedbu, podjelu odgovornosti i aktivnosti i vremensku dimenziju pojedinih aktivnosti. Izradom Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje osigurava se efikasna operacionalizacija razvojnih projekata i programa, što doprinosi uspješnosti ostvarenja vizije navedene u ovoj strategiji.

5.1. INSTITUCIONALNI OKVIR I IZVORI FINANCIRANJA

5.1.1. INSTITUCIONALNI OKVIR

Premda je najveći broj razvojnih projekata i programa u domeni lokalne javne uprave za ostvarenje vizije razvoja potrebno je uključivanje svih društvenih dionika.

1. Grad Pleternica

Ključnu ulogu u provedbi Strategije razvoja imaju djelatnici Grada. Gradsko vijeće kao predstavničko tijelo usvaja Strategiju, redovito temeljem izvješća prati njenu provedbu i po potrebi predlaže izmjene ili dopune. Za provedbu Strategije razvoja poljoprivrede obično su potrebne izmjene i dopune prostornih dokumenata (ako se planira gradnja objekata za potrebe poljoprivredne proizvodnje) ili alokacije proračunskih sredstava koje usvaja Gradsko vijeće. Uloga gradonačelnika je u imenovanju članova provedbenog tima koji je zadužen za provedbu Strategije, donošenju potrebnih odluka, redovnom praćenju ostvarenja mjera i izvještavanju gradskog vijeća o provedbi projekata i programa. Odjeli Grada u djelokrugu rada kojeg obavljaju, uključuju se u izvršenje aktivnosti pripreme i provedbe projekata i programa, alociraju aktivnosti nadležnim tijelima i surađuju s članovima provedbenog tima.

2. Provedbeni tim

Provedbeni tim sastavljen je od djelatnika Grada i vanjskih suradnika. Njegova uloga u ovoj fazi je savjetodavna i operativna. Provedbeni tim u okviru svog djelokruga i nadležnosti odgovoran je za praćenje promjena u okolini, pripremu, implementaciju, nadzor i evaluaciju projekata. Uz praćenje promjena u okolini i obavljanje projektnih aktivnosti redovito se sastaje sa gradonačelnikom te ga izvještava o stanju ili rezultatima provedbe projekata.

3. Javni i privatni sektor

Dionike javnog sektora čine predstavnici javnih ustanova, institucija, poduzeća i samih poljoprivrednika koji su zaduženi za provedbu dijela razvojnih mjera ili se pojavljuju kao važni partneri u pripremi i/ili provedbi razvojnih projekata. To je gradski PLINK, županijska razvojna agencija, županijski upravni odjeli i zavodi, turističke zajednice, ministarstva, državne agencije, udruženja poljoprivrednika, obrtnika i poduzetnika.

5.1.2. IZVORI FINANCIRANJA

Grad Pleternica ima ključnu ulogu u definiranju financijskog okvira Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. Bitna funkcija Grada sastoji se u izradi financijskog okvira koji će omogućiti realizaciju strateških ciljeva uz minimalno opterećenje gradskog proračuna. Kako bi se ostvarili strateški ciljevi prepoznati u Strategiji, Grad će na optimalan način realizirati financiranje projekata koristeći sredstva iz sljedećih izvora: proračun Grada Pleternice, proračun jedinice regionalne samouprave, sredstva nacionalnih razvojnih programa (Ministarstva, agencije) i EU fondovi te ostali međunarodni izvori financiranja.

Pretpostavka je da će u ukupnom iznosu sufinanciranja u najmanjem postotku sudjelovati sam Grad, u srednjem postotku financirati iz sredstava Požeško-slavonske županije (predviđeno za projekte od županijske važnosti kao što su ruralni turizam). Najveći udio u sufinanciranju projekata otpada na EU fondove, što je realna procjena, uzevši u obzir kapacitete Grada te iznose sufinanciranja za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Procjena je da će u financiranju sudjelovati i zainteresirani privatni investitori kroz mjeru razvoja stočarske proizvodnje.

5.2. PRAĆENJE I EVALUACIJA

Strategija razvoja poljoprivredne proizvodnje odnosi se na višegodišnje razdoblje odnosno predviđeni vremenski rok za realizaciju strateških ciljeva je od 2018.-2023. godine. S obzirom na to vremensko razdoblje, kako bi se osigurala učinkovita i transparentna provedba Strategije, važno je osigurati postojanje stalnog sustava nadzora i evaluacije odnosno sustava praćenja, vrjednovanja i izvještavanja o provedbi Strategije.

Sustav praćenja i izvještavanja provjerava:

- postoji li potreba za određenim mjerama,
- jesu li dostupni resursi za realizaciju mjera optimalno iskorišteni,
- do koje mjere su ciljevi određenih mjera ostvareni,
- postoji li potreba za korekcijama mjera te osigurava li se učinkovita provedba i upravljanje.

Praćenje i izvještavanje o provedbi odvijat će se kontinuirano tijekom čitavog razdoblja na koje se Strategija odnosi. Jednom godišnje provedbeni tim podnositi će izvješća o napretku provedbe strategije koju će potvrđivati gradonačelnica. Izvješća o napretku sadržavat će informacije o provedenim aktivnostima/projektima u sklopu strateških mjera, podatke o nositeljima provedbe, utrošenim u odnosu na planirana financijska sredstva uključujući informacije o njihovim izvorima te ostvarenim i/ili očekivanim rezultatima provedbe mjera. U okviru sustava praćenja provedbe, provedbeni tim koordinirat će prikupljanje, obradu, analizu i pohranu informacija, podataka i pokazatelja, izraditi ocjenu realizacije ciljeva, prioriteta i mjera te uspješnosti upravljanja provedbom. Osim samih članova Provedbenog tima, veliku će ulogu u provedbi strategije imati i svi ostali djelatnici Grada, koji će aktivno sudjelovati u prikupljanju informacija od provoditelja projekata i ostalih aktera lokalnog razvoja dok će Gradonačelnik, između ostalog, biti zadužen za izvještavanje Gradskog vijeća o uspješnosti provedbe Strategije.

Osim izravnog uvida u napredak provedbe, praćenjem će se provjeravati i način korištenja sredstava potrebnih za realizaciju projekata (financijska sredstva i drugi tehnički uvjeti) čime se smanjuje mogućnost nastanka neočekivanih i nepovoljnih situacija te se na pozitivan način doprinosi uspješnosti provedbe Strategije.

Vrednovanje (evaluacija) predstavlja važan proceduralni korak na temelju čije ocjene možemo stvoriti niz korektivnih mjera potrebnih za modifikaciju planiranih aktivnosti s namjerom poboljšanja koherentnosti i učinkovitosti strateškog plana. Za razliku od praćenja, evaluacija ocjenjuje sveukupnu učinkovitost postignutih rezultata, ali omogućuje i jasan

analitički uvid u širi kontekstualni okvir s obzirom na problemsku orijentiranost, usklađenost s razvojnim dokumentima (drugi strateški dokumenti i planovi), opravdanost troškova te iskoristivost dobivenih rezultata s obzirom na ciljne skupine.

Dobro uspostavljen sustav praćenja i evaluacije stvorit će preduvjete za:

- učinkovitije upravljanje provedbom Strategije,
- realizaciju rezultata u zadanom terminskom planu, (iii) identifikaciju uzroka za uspjeh (neuspjeh) pojedine aktivnosti,
- stvaranje poslovnog kredibiliteta potrebnog za daljnje jačanje financijskog okvira i
- prezentaciju ostvarenih rezultata kao primjer dobre prakse u okviru regije.

Osobita vrijednost evaluacije leži u ocjenjivanju postignutog učinka nastalog kao posljedica provođenja strateških mjera. U tom smislu evaluacija može poslužiti kao važan alat prilikom donošenja odluka o nastavku provođenja planiranih aktivnosti ili o potrebi za eventualnom modifikacijom kako bi se izvršio pozitivan utjecaj na kvalitetu konačnog ishoda provedbe. Postupkom evaluacije, osim ocjene o učinkovitosti, možemo također procijeniti i situaciju koja bi nastupila ukoliko bi došlo do djelomične nemogućnosti provedbe Strategije. U takvim slučajevima, evaluacija može doprinijeti prilikom iznalaženja odgovarajućih kompenzacionih aktivnosti koje se zatim mogu uklopiti u modificirane provedbene mjere.

Sustav praćenja i evaluacije definirati će se u Akcijskom planu provedbe Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. Sustav će se temeljiti na jasno definiranim kriterijima za praćenje i evaluaciju koji te će sadržavati sve relevantne podatke potrebne za učinkoviti nadzor nad provedbom aktivnosti / projekata i osiguranje ostvarenja strateških prioriteta i ciljeva.

6. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja poljoprivredne proizvodnje Grada Pleternice, kroz misiju, viziju i strateške ciljeve, predstavlja željenu sliku društveno-gospodarskog stanja Grada Pleternice nakon ostvarenja strateških ciljeva i provedbe zadanih mjera. Ravnoteža svih spomenutih čimbenika i sudionika koji mogu pozitivno doprinijeti održivom rastu poljoprivredne proizvodnje na području Grada Pleternice od presudne je važnosti.

Stoga vizija, kao i strateški ciljevi određeni ovim dokumentom prvenstveno nastoje potaknuti one aktivnosti koje su usmjerene na stvaranje konkurentne poljoprivredne proizvodnje, kvalitetnog dohotka od poljoprivrede, opstojnost života u ruralnom prostoru, stvaranju radnih mjesta i sprječavanju odljeva stanovništva.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Broj stanovnika i prosječna starost 2001-2011.g.....	10
Tablica 2: Prihodi stanovništva 2001-2011.g.....	11
Tablica 3: Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Pleternice	12
Tablica 4: Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Pleternice.....	12
Tablica 5: Sveukupan broj kućanstava i broj poljoprivrednih kućanstava	12
Tablica 6: Broj poljoprivrednih gospodarstava.....	14
Tablica 7: Trgovačka društva I obrti na području grada Pleternice.....	15
Tablica 8: Certificirani ekološki proizvođači na području grada Pleternice u 2015.....	16
Tablica 9: Korištenje poljoprivrednog zemljišta 2003.g.	16
Tablica 10: Korištenje poljoprivrednog zemljišta po kulturama 2003.g.....	17
Tablica 11: Način korištenja zemljišta u 2011.g.	17
Tablica 12: Broj životinja od 2001-2015.g.	18
Tablica 13: Broj kućanstava s domaćim životinjama 2003.-2011.g.....	19
Tablica 14: Broj grla stoke u 2016. godini	19
Tablica 15: Prikaz broja isporučitelja i količine mlijeka od 2004-2016.g.....	20
Tablica 16: Isplaćene potpore temeljem osnovnog plaćanja u 2014.g. i 2015.g.	22
Tablica 17: Isplaćeni poticaji na osnovno plaćanje u 2015. godini.....	22

Tablica 18: Tražene površine na jedinstvenom zahtjevu u 2015. Godini.....	23
Tablica 19: Površina građevinskih područja grada Pleternice.....	27
Tablica 20: Površine državnog poljoprivrednog zemljišta po katastarskim općinama	28
Tablica 21: Broj katastarskih čestica državnog poljoprivrednog zemljišta	29
Tablica 22: Načini uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu.....	30
Tablica 23: Podaci upisani u ARKOD u 2016.....	32
Tablica 24: Površine zaštićenih područja	35
Tablica 25: Površina ŠGO po gospodarskim jedinicama.....	36
PRILOG 3: Broj i veličina kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2001.g.	76
PRILOG 4: Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2003.g.	77
PRILOG 5: Privatna kućanstva prema korištenome poljoprivrednom zemljištu, broju stoke i peradi, 2011.....	77
PRILOG 6: Broj poljoprivrednih gospodarstava upisanih u ARKOD evidenciju korištenja poljoprivrednog zemljišta prema naseljima u 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. i 2016.g.	78
PRILOG 8: Korištena površina poljoprivrednog zemljišta po naseljima u 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. g.....	80
Prilog 11: Načini uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu	85

POPIS SLIKA

Slika 1: Smještaj grada Pleternice.....	7
Slika 2: Naselja grada Pleternice	8
Slika2a: Prikaz mreže državnih cesta u Požeško-slavonskoj županiji,	9
Slika2b: Prikaz mreže državnih, županijskih i lokalnih cesta koje prolaze kroz Pleternicu	9
Slika 3: Prikaz CORINE Land Cover-a na području grada Pleternice.....	25
Slika 4: Prostorni plan grada Pleternice	26
Slika 5: Građevinska područja na području grada Pleternice.....	27
Slika 6: Državno poljoprivredno zemljište na području grada Pleternice	28
Slika 7: Područje grada Pleternice - minski sumnjiva područja.....	30
Slika 8: Državno poljoprivredno zemljište slobodno za raspolaganje za poljoprivrednu proizvodnju..	32
Slika 9: Poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD	34
Slika 10: Zaštićena područja na području grada Pleternice	35
Slika 11: Područja u šumsko-gospodarskoj osnovi.....	36

POPIS GRAFOVA

Graf 1: Prihodi stanovništva od 2001. do 2011.....	11
Graf 2: Broj poljoprivrednih kućanstava kroz godine.....	12
Graf 3: Broj PG prema kategoriji dobne starosti nositelja PG	13
Graf 4: Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava	14
Graf 5: Broj poljoprivrednih kućanstava.....	15
Graf 6: Broj poljoprivrednih kućanstava.....	17
Graf 7: Broj i vrsta životinja od 2001.-2015.g.....	19
Graf 8: Broj isporučitelja mlijeka od 2004. do 2016.....	20
Graf 9: Količine mlijeka od 2004. do 2016.....	20

POPIS PRILOGA

- PRILOG 1: Tip i broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima u 2016.g.
- PRILOG 2: Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima
- PRILOG 3: Broj i veličina kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2001.g.
- PRILOG 4: Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2003.g.
- PRILOG 5: Privatna kućanstva prema korištenome poljoprivrednom zemljištu, broju stoke i peradi, 2011.
- PRILOG 6: Broj poljoprivrednih gospodarstava upisanih u ARKOD evidenciju korištenja poljoprivrednog zemljišta prema naseljima u 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. i 2016.g.
- PRILOG 7: Tip i broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima u 2015.g.
- PRILOG 8: Korištena površina poljoprivrednog zemljišta po naseljima u 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. G
- PRILOG 9: Broj gospodarstva koji se bave stočarstvom i broj životinja prema vrsti stoke i godinama.
- PRILOG 10: Popis ugovora o zakupu državnog zemljišta, sa popisom zakupaca, površinom i iznosima naknada
- PRILOG 11: Načini uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu

PRILOG 1: Tip i broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima u 2016.g.

Naselje	OPG Ukupno	OPG Ženski	OPG Muški	OBRT Zbroj	OBRT Ženski	OBRT Muški	TRGOVAČKO DRUŠTVO Ukupno	TRGOVAČKO DRUŠTVO Ženski	TRGOVAČKO DRUŠTVO Muški	Ukupno
Ašikovci	10	6	4							10
Bilice	14	3	11							14
Blacko	19	5	14							19
Brđani	7		7							7
Bresnica	21	5	16							21
Brodski Drenovac	63	16	47							63
Bučje	39	9	30							39
Buk	26	5	21							26
Bzenica	15	5	10							15
Ćosinac	7	1	6							7
Frkljevci	23	10	13							23
Gradac	55	11	44	1	1					56
Kadanovci	21	4	17							21
Kalinić	9	1	8							9
Knežci	12	1	11	1	1					13
Komorica	22	6	16							22
Kuzmica	13	5	8							13
Lakušija	12	2	10	1		1				13
Mali Bilač	2	1	1							2
Novoselci	22	8	14	2	1	1				24
Pleternica	155	33	122	1		1	1		1	157
Pleternički Mihaljevci	2	1	1							2
Poloje	9	4	5							9
Požeška Koprivnica	23		23	1		1				24
Ratkovica	17	3	14							17
Resnik	25	5	20							25
Sesvete	18	5	13							18
Srednje Selo	16	3	13							16
Sulkovci	51	13	38							51

Svilna	17	4	13							17
Trapari	20	6	14							20
Tulnik	4	1	3							4
Vesela	7	4	3							7
Viškovci	11	2	9							11
Vrčin Dol	1		1							1
Zagrađe	61	26	35							61
Zarilac	26	5	21	1		1				27
Pleternica	875	219	656	8	3	5	1	0	1	884

Izvor: podaci www.apprrr.hr, obrada autora

PRILOG 2: Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima

	OPG						OBRT				TRGOVAČKO DRUŠTVO	Ukupno
Naselje	VSS	Nema podatka	Nezavršena OŠ	OŠ	SSS	VŠS	VSS	Nema podatka	OŠ	SSS	VŠS	
Ašikovci		4	1	3	2							10
Bilice		3	2	5	4							14
Blacko		3	1	7	6	2						19
Brđani		1	1	5								7
Bresnica		6	3	6	6							21
Brodski Drenovac	2	15	11	22	12	1						63
Bučje	1	14	4	14	6							39
Buk		11	5	5	5							26
Bzenica		4	2	4	5							15
Ćosinac			1	3	3							7
Frkljevci		7	2	8	4	2						23
Gradac		16	6	12	19	2				1		56
Kadanovci		9	2	3	7							21
Kalinić		2	2	2	3							9
Knežci		3		7	2			1				13
Komorica		3	2	15	2							22
Kuzmica		3	1	3	5	1						13

Lakušija		1		5	5	1			1			13
Mali Bilač			2									2
Novoselci	1	8	2	6	4	1		2				24
Pleternica	5	51	7	20	62	10		1			1	157
Pleternički Mihaljevci		1		1								2
Poloje				4	5							9
Požeška Koprivnica		7	2	8	6			1				24
Ratkovica		5	1	6	3	2						17
Resnik		7	3	7	7	1						25
Sesvete	1	5	1	4	7							18
Srednje Selo	2	8		2	4							16
Sulkovci		19	9	9	13	1						51
Svilna		6	1	6	4							17
Trapari		9		4	7							20
Tulnik			2		2							4
Vesela		2	5									7
Viškovci		2			9							11
Vrčin Dol					1							1
Zagrađe		20	4	16	21							61
Zarilac	1	5	1	7	11	1		1				27
Pleternica ukupno	13	260	86	229	262	25		6	1	1	1	884

Izvor: podaci www.apprrr.hr, obrada autora

PRILOG 3: Broj i veličina kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2001.g.

	Broj kućanstava	Uzgoj žitarica, industrijskog i krmnog bilja	Uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnog bilja, sjemenja i sadnog materijala	Uzgoj voća i grožđa	Uzgoj puževa, kunića, fazana, činčila i dr.	Uzgoj riba	Uzgoj i iskorištavanje šuma
Ukupno	3,776	1,403	1,271	590	98	4	257
bez zemlje	946	13	32	7	12	-	2
do 0,10 ha	398	9	148	27	10	1	-
0,11 do 0,50 ha	584	116	263	68	14	-	4
0,51 do 1,00 ha	405	181	181	76	7	-	16
1,01 do 3,00 ha	876	605	391	232	33	-	100
3,01 do 5,00 ha	320	265	152	98	13	1	75

5,01 do 8,00 ha	161	140	74	57	5	1	41
8,01 do 10,00 ha	50	45	19	14	3	1	12
preko 10,00 ha	36	29	11	11	1	-	7

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

PRILOG 4: Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje u 2003.g.

	S korištenim poljoprivrednim zemljištem	S oranicama i vrtovima	S povrtnjacima	S livadama i pašnjacima	S voćnjacima, ukupno	S plantažnim voćnjacima	S vinogradima, ukupno	S plantažnim vinogradima	S rasadnicima i/ili košaračkom vrbom i dr.	S neobrađenim poljoprivrednim zemljištem	Sa šumskim zemljištem
Broj kućanstava	2524	1847	1897	791	1844	77	431	103	7	428	727

PRILOG 5: Privatna kućanstva prema korištenome poljoprivrednom zemljištu, broju stoke i peradi, 2011.

	Broj kućanstava	s oranicama	s voćnjacima	s vinogradima	s maslinicima	s ostalim poljoprivrednim zemljištem (livade, pašnjaci i dr.)	s govedima	s ovčama	s kozama	sa svinjama	s peradi
ukupno	3534	1645	603	213	6	536	151	221	122	748	1607
bez zemlje	1641	-	-	-	-	-	8	28	24	89	402
do 0,09 ha	267	195	45	19	-	45	2	6	6	32	121
0,10 do 0,49 ha	470	346	125	49	-	65	6	16	18	73	248
0,50 do 0,99 ha	265	244	72	22	1	53	8	18	15	76	173
1,00 do 2,99 ha	508	485	204	63	3	167	26	63	41	245	366
3,00 do 4,99 ha	176	175	79	27	1	92	28	34	11	109	138
5,00 do 7,99 ha	113	110	45	18	1	61	35	34	3	83	92
8,00 do 9,99 ha	21	20	5	3	-	13	6	6	-	11	17
10,00 do 19,99 ha	38	37	15	9	-	23	19	11	3	17	26
20,00 ha i više	35	33	13	3	-	17	13	5	1	13	24

Izvor: podaci www.dzs.hr, obrada autora

PRILOG 6: Broj poljoprivrednih gospodarstava upisanih u ARKOD evidenciju korištenja poljoprivrednog zemljišta prema naseljima u 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. i 2016.g.

Grad Pleternica	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016
Ašikovci	11	11	10	10	10	10
Bilice	11	10	11	11	13	13
Blacko	18	18	18	18	17	19
Brđani	8	8	7	6	6	6
Bresnica	23	22	21	23	20	20
Brodski Drenovac	56	53	53	51	54	60
Bučje	42	42	41	40	35	37
Buk	30	28	27	27	25	25
Bzenica	16	16	16	16	15	15
Čosinac	9	8	8	8	8	7
Frkljevci	23	23	23	23	23	23
Gradac	47	48	50	51	50	52
Kadanovci	17	16	16	16	15	18
Kalinić	9	9	8	8	7	7
Knežci	13	13	13	13	13	13
Komorica	21	21	21	21	22	22
Kuzmica	12	13	13	13	12	12
Lakušija	14	13	13	14	14	13
Mali Bilač	3	3	3	3	2	2
Novoselci	18	20	22	21	21	23
Pleternica	126	130	133	135	141	148
Pleternički Mihaljevci	3	3	2	2	2	2
Poloje	7	7	7	8	8	9
Požeška Koprivnica	21	23	23	22	23	24
Ratkovica	12	12	13	14	15	16
Resnik	22	23	22	21	23	25
Sesvete	20	18	17	16	14	17
Srednje Selo	16	16	17	15	15	16
Sulkovci	51	49	47	48	47	49
Svilna	17	17	18	18	18	17
Trapari	19	17	17	17	19	18
Tulnik	3	3	3	3	3	3
Vesela	8	7	7	7	7	7
Viškovci	11	11	11	11	11	11

Vrčin Dol	1	1	1	1	1	1
Zagrađe	59	60	60	60	60	61
Zarilac	27	27	27	27	27	26
Ukupno	824	819	819	818	816	847

Izvor: Podaci www.apprrr.hr, obrada autora

PRILOG 7: Tip i broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava po naseljima u 2015.g.

	OPG ženski	OPG muški	OPG ukupno	OBRT ženski	OBRT muški	OBRT ukupno	TRGOVAČKO DRUŠTVO Muški - ukupno	Ukupno
	F	M		F	M		M	
Pleternica	218	672	890	3	5	8	1	899
Ašikovci	5	5	10					10
Bilice	3	11	14					14
Blacko	5	12	17					17
Brđani		7	7					7
Bresnica	4	19	23					23
Brodski Drenovac	17	47	64					64
Bučje	10	31	41					41
Buk	5	22	27					27
Bzenica	4	11	15					15
Ćosinac	1	8	9					9
Frkljevci	11	14	25					25
Gradac	11	43	54	1		1		55
Kadanovci	3	16	19					19
Kalinić	1	8	9					9
Knežci		12	12	1		1		13
Komorica	5	17	22					22
Kuzmica	6	9	15					15
Lakušija	2	11	13		1	1		14
Mali Bilač	1	1	2					2
Novoselci	8	12	20	1	1	2		22
Pleternica	31	126	157		1	1	1	159
Pleternički Mihaljevci	1	1	2					2

Poloje	4	5	9				9
Požeška Koprivnica		22	22		1	1	23
Ratkovica	2	14	16				16
Resnik	5	18	23				23
Sesvete	5	13	18				18
Srednje Selo	3	15	18				18
Sulkovci	15	39	54				54
Svilna	4	14	18				18
Trapari	6	15	21				21
Tulnik	1	3	4				4
Vesela	4	3	7				7
Viškovci	1	9	10				10
Vrčin Dol		1	1				1
Zagrađe	28	35	63				63
Zarilac	6	23	29		1	1	30

PRILOG 8: Korištena površina poljoprivrednog zemljišta po naseljima od 2011. -2017. g

Grad Pleternica	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ašikovci	106.265	114.0298	120.2539	116.9257	120.9821	306.8864	125.6676
Bilice	39.6109	37.5627	42.0871	41.3387	81.3209	109.5626	84.5275
Blacko	50.6525	49.8289	53.3627	52.7995	51.4233	75.9196	59.96617
Brđani	39.6538	39.0509	34.5877	32.1954	32.8077	34.5969	31.95608
Bresnica	61.2241	61.5727	57.7082	61.8634	50.6966	29.3793	54.1399
Brodski Drenovac	256.3678	269.3231	277.1442	286.826	301.8717	334.8352	322.1375
Bučje	172.6482	183.2425	179.0751	179.5419	179.7176	525.2066	175.0743
Buk	116.5948	113.7503	119.5045	120.175	123.5162	104.6	129.7217
Bzenica	58.0218	58.6642	62.0438	59.1137	57.7263	45.7577	52.20516
Čosinac	81.6209	76.9939	80.9652	78.6302	80.4541	141.403	69.76583
Frkljevc	78.0493	95.6227	92.6624	93.3187	171.4131	109.4255	178.3742
Gradac	198.8978	193.5049	199.2778	202.1859	218.0249	399.4063	226.0811
Kadanovci	65.0295	63.125	63.8727	65.0133	65.6816	64.096	78.40724
Kalinić	30.4906	29.762	31.0907	31.1083	33.8561	31.0667	40.3582
Knežci	81.3397	78.0311	77.7151	72.7004	71.9866	236.972	65.07332
Komorica	85.3902	81.2597	81.4029	82.0408	80.6953	153.2667	81.69845

Kuzmica	40.3163	45.9039	45.925	48.4476	56.4903	37.2396	60.0806
Lakušija	172.506	168.1951	167.7078	164.3362	189.0064	222.9232	188.1802
Mali Bilač	17.1321	18.455	18.7046	18.7046	13.8211	19.028	15.06493
Mihaljevići	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.5639	0.00
Novoselci	121.6337	130.9909	132.9626	137.967	145.0139	78.0362	141.8258
Pleternica	410.816	456.6637	497.9125	500.7152	571.2969	448.562	602.2905
Pleternički Mihaljevci	9.508	9.508	9.1323	9.1323	10.6198	21.7017	10.80221
Poloje	107.7142	123.7293	125.9221	131.3212	131.6269	73.34	147.3958
Požeška Koprivnica	45.7713	51.9888	51.5224	50.249	50.9325	154.3842	50.59714
Ratkovica	33.1994	34.1696	38.7531	46.0602	47.9885	168.4695	51.54839
Resnik	74.5635	80.1441	80.6358	71.5209	72.5751	161.6289	69.33885
Sesvete	80.3198	80.0617	75.8536	74.0152	79.6018	261.1037	96.96081
Srednje Selo	53.6102	48.6233	49.8786	47.3492	47.6428	67.265	27.84335
Sulkovci	259.4694	281.5622	284.9798	288.7129	292.2435	320.6489	289.749
Svilna	86.0827	82.7693	81.4211	83.3518	92.7115	345.3375	88.55727
Trapari	100.0814	101.4753	102.3393	102.7458	130.7528	162.285	127.8303
Tulnik	1.38	1.38	2.9152	2.9152	4.8798	15.3871	5.031906
Vesela	11.6662	15.2298	15.7566	11.5846	12.254	9.3242	11.83984
Viškovci	83.8342	86.0507	89.6015	91.1698	71.697	64.8365	120.4274
Vrčin Dol	5.8033	5.8033	5.8932	5.8932	8.1185	13.4238	8.202527
Zagrađe	331.8577	331.1969	310.4062	310.5689	310.2134	385.6456	295.1863
Zarilac	426.7179	454.2134	450.6229	457.9234	492.7365	489.252	475.4553
Ukupno	3995.8401	4153.439	4211.6	4230.461	4554.397	6225.767	4659.363

Izvor: Podaci www.apprrr.hr, obrada autora

PRILOG 9: Broj gospodarstva koji se bave stočarstvom i broj životinja prema vrsti stoke i godinama.

Godina	Vrsta stoke	Broj gospodarstava	Broj životinja
2001	Svinje		6859
	Goveda		1086
	Kopitarni		
	Koze i ovce		2479
	perad		30552

2003	Svinje	1483	12212
	Goveda	413	1573
	Kopitarni	15	30
	Koze i ovce	358	2762
	perad	2139	49425
2011.	Svinje	130	1841
	Goveda	155	2024
	Kopitarni	18	46
	Koze i ovce	121	3277
2012.	Svinje	97	1522
	Goveda	140	2111
	Kopitarni	34	76
	Koze i ovce	127	3523
2013.	Svinje	106	1435
	Goveda	133	1940
	Kopitarni	19	53
	Koze i ovce	135	3613
2014.	Svinje	100	1382
	Goveda	125	1978
	Kopitarni	25	70
	Koze i ovce	159	2705
2015.	Svinje	730	7154
	Goveda	115	2007
	Kopitarni	35	83
	Koze i ovce	200	2585

PRILOG 10: Popis ugovora o zakupu državnog zemljišta, sa popisom zakupaca, površinom i iznosima naknada

Zakupnik/Korisnik	Vrsta ugovora	Katastarska općina	Površina (ha)	Cijena (kn)	Godina isteka ugovora	Status	65% prihoda
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Ašikovci	95,4662	323.000,00	2062.	Aktivan	209.950,00
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Brodski Drenovac	0,4674				

Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Bučje	106,3468				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Buk	231,4121				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Frkljevci	3,9766				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Gradac	71,349				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Kalinić	25,9998				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Kneževi	120,3721				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Sesvete	24,664				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Tulnik	6,1043				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Zagrađe	47,5886				
Kutjevo d.o.o.	Zakup na 50 godina	Zarilac	154,6931				
Marija Abramović	Zakup na 50 godina	Ašikovci	3,5653	1.059,50	2065.	Aktivan	1.059,50
Milko Blašković	Zakup na 50 godina	Sesvete	2,1691	1.034,87	2065.	Aktivan	1.034,87
Željko Vido	Zakup na 50 godina	Ašikovci	0,8948	232,66	2065.	Aktivan	232,66
Željko Vido	Zakup na 50 godina	Gradac	0,4484	165,45	2065.	Aktivan	165,45
Ankica Katanić	Zakup na 5 godina	Ratkovica	20,6447	23.741,40	2017.	Istekao	15.431,91
Đuro Paić	Zakup na 5 godina	Lakušija	15,6643	9.232,70	2017.	Istekao	6.001,25
Franjo Kovačević	Zakup na 5 godina	Brodski Drenovac	6,0623	2.380,13	2017.	Istekao	1.547,08
Igor Majetić	Zakup na 5 godina	Komorica	14,4763	9.005,00	2017.	Istekao	5.853,25
Ivan Bobek	Zakup na 5 godina	Lakušija	2,5432	2.200,00	2017.	Istekao	1.430,00
Ivan Bobek	Zakup na 5 godina	Lakušija	20,3862	14.010,00	2017.	Istekao	9.106,50
Ivan Jurković	Zakup na 5 godina	Brodski Drenovac	2,9631	1.831,75	2017.	Istekao	1.190,63
Ljubo Brizar	Zakup na 5 godina	Blacko	4,1066	1.100,00	2017.	Aktivan	751,00
Marica Zečević	Zakup na 5 godina	Buk	2,1484	415,00	2017.	Istekao	269,75
Mijo Gašparović	Zakup na 5 godina	Gradac	21,6723	16.254,23	2016.	Istekao	10.565,24
Miljenko Pejić	Zakup na 5 godina	Ašikovci	2,1695	1.448,91	2017.	Istekao	941,79
Slavko Bunjevac	Zakup na 5 godina	Lakušija	11,1552	8.001,00	2017.	Istekao	5.200,65

Štefica Pilaš	Zakup na 5 godina	Gradac	27,7845	18.473,95	2016.	Istekao	12.008,06
Vesna Čurčić	Zakup na 5 godina	Lakušija	12,297	10.000,00	2017.	Istekao	6.500,00
Zdravko Novak	Zakup na 5 godina	Gradac	2,1164	2.694,00	2017.	Istekao	1.751,10
Zvonko Jagodić	Zakup na 5 godina	Ratkovica	12,1219	13.940,18	2017.	Istekao	9.061,11
Damir Gilanj	Privremeno korištenje	Sesvete	3,1719	2.328,17	2020.	Aktivan	1.513,31
Damir Kovačević	Privremeno korištenje	Požeška Koprivnica	24,8309	19.417,76	2018.	Aktivan	12.621,54
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Ašikovci	29,5646	127.095,80	2018.	Aktivan	82.612,27
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Bučje	61,1493			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Buk	32,195			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Frkljevci	25,1073			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Kalinić	10,6346			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Sesvete	4,4463			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Tulnik	2,7216			Aktivan	
Kutjevo d.o.o.	Privremeno korištenje	Zagrađe	52,5896			Aktivan	
Željko Bajt	Privremeno korištenje	Ašikovci	4,7181	3.689,56	2018.	Aktivan	2.398,21
Dubrvka Hajduh	Privremeno korištenje	Lakušija	7,1747	4.447,92	2018.	Aktivan	2.891,14
Zvonko Jagodić	Privremeno korištenje	Buk	0,2654	8.241,19	2018.	Aktivan	5.356,77
Drago Novak	Privremeno korištenje	Gradac	14,8421	4.274,88	2018.	Aktivan	2.564,92
Dragutin Polak	Privremeno korištenje	Sesvete	6,4297	3.246,97	2018.	Aktivan	2.110,53
Zdravko Noavak	Privremeno korištenje	Gradac	14,8421	7.228,50	2018.	Aktivan	4.698,52
Zvonko Jagodić	Privremeno korištenje	Komorica	14,4763	50.842,53	2020.	Aktivan	33.047,64
Zvonko Jagodić	Privremeno korištenje	Ratkovica	17,5517		2020.	Aktivan	
Zvonko Jagodić	Privremeno korištenje	Komorica	34,3347		2020.	Aktivan	
Branko Ferković	Prodaja	Brodski Drenovac	1,119	10.320,00	-	Aktivan	6.708,00
Marija Rukavina	Prodaja	Frkljevci	0,4305	4.800,00	-	Aktivan	3.120,00
Marijan Alardović	Prodaja	Brodski Drenovac	4,0138	45.402,00	-	Aktivan	29.511,30

Prilog 11: Načini uporabe državnog poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu

Način uporabe u katastarskom operatu	Površina (ha)
dvorište/dvije zgr./oranica	0,12
dvorište/pašnjak	0,07
kanal/livada	0,74
kanal/pašnjak	0,08
livada	460,97
livada/kanal	0,20
livada/livada	19,73
livada/livada/livada	3,28
livada/livada/livada/livada	0,33
livada/livada/oranica	0,29
livada/livada/oranica/livada/livada/livada	0,45
livada/livada/oranica/oranica	1,09
livada/močvara/oranica	0,38
livada/neplodno	2,48
livada/npl.nepozn./livada	0,84
livada/oranica	18,54
livada/oranica/oranica	0,35
livada/pašnjak	1,81
livada/pašnjak/oranica	0,11
livada/put	0,42
livada/rijeka	0,68
livada/šuma	0,28
livada/voćnjak	0,04
močvara	1,06
močvara/livada	0,21
npl.nepozn./oranica	0,19
npl.nepozn./pašnjak/livada	0,67
oranica	1.673,72
oranica/kanal	0,09
oranica/kanal/oranica	1,07
oranica/kuća i dvorište/šuma	0,45

oranica/livada	23,55
oranica/livada/livada/oranica	1,13
oranica/livada/pašnjak	0,22
oranica/livada/put	0,68
oranica/livada/šuma	1,59
oranica/oranica	94,68
oranica/oranica/npl.nepozn.	0,20
oranica/oranica/oranica	7,89
oranica/oranica/oranica/oranica	2,23
oranica/oranica/oranica/oranica/oranica	1,59
oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/ oranica/oranica/oranica/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma	81,69
oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/pašnjak/oranica	0,78
oranica/oranica/put	0,48
oranica/oranica/šuma	8,16
oranica/oranica/vinograd	1,35
oranica/oranica/vinograd/npl.nepozn./voćnjak	0,44
oranica/pašnjak	48,22
oranica/pašnjak/oranica	2,34
oranica/pašnjak/pašnjak	5,12
oranica/pašnjak/pašnjak/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/ oranica/vinograd/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/šuma/ pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/ oranica/oranica/oranica/oranica/šuma/šuma/šuma	66,37
oranica/pašnjak/pašnjak/oranica/pašnjak	1,45
oranica/pašnjak/pašnjak/pašnjak	0,39
oranica/pašnjak/put	1,14
oranica/pašnjak/vinograd/put	0,56
oranica/potok	0,84
oranica/put	3,70
oranica/šuma	48,34
oranica/šuma/pašnjak	6,33
oranica/vinograd	20,73
oranica/vinograd/pašnjak	0,39
oranica/vinograd/vinograd/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/oranica/ oranica/šuma/oranica/livada/pašnjak	17,06

oranica/voćnjak	1,45
oranica/vododerina	0,59
pašnjak	779,09
pašnjak/kanal	0,07
pašnjak/kanal/oranica	0,36
pašnjak/livada	0,73
pašnjak/močvara	1,12
pašnjak/npl.nepozn.	0,23
pašnjak/oranica	45,72
pašnjak/oranica/oranica	0,96
pašnjak/oranica/pašnjak	3,16
pašnjak/pašnjak	12,65
pašnjak/pašnjak/oranica	0,44
pašnjak/pašnjak/oranica/pašnjak	0,68
pašnjak/pašnjak/pašnjak	1,54
pašnjak/pašnjak/pašnjak/pašnjak/oranica/oranica	5,00
pašnjak/pašnjak/put/oranica/pašnjak/pašnjak	2,24
pašnjak/pašnjak/vinograd	0,43
pašnjak/pašnjak/voćnjak/oranica	0,53
pašnjak/potok	0,25
pašnjak/put/oranica	0,37
pašnjak/šuma	7,67
pašnjak/šuma/oranica	3,81
pašnjak/vinograd	1,70
pašnjak/vinograd/pašnjak	0,32
pašnjak/vinograd/vinograd	0,28
pašnjak/vinograd/voćnjak	0,72
pašnjak/voćnjak	1,33
pašnjak/voćnjak/pašnjak/vinograd/pašnjak/pašnjak	1,91
potok/livada	0,57
potok/pašnjak/oranica	0,22
put/oranica	2,18
put/oranica/livada	1,21
put/pašnjak	0,39

put/pašnjak/oranica/vinograd	1,95
put/vinograd	0,59
ribnjak	5,42
ribnjak/oranica	0,05
rijeka/livada	0,73
rijeka/oranica	0,55
šuma/livada	3,69
šuma/oranica	34,37
šuma/oranica/oranica	1,56
šuma/pašnjak	7,53
šuma/pašnjak/šuma/pašnjak	1,82
šuma/šuma/oranica	20,19
šuma/šuma/pašnjak/šuma	0,74
šuma/šuma/pašnjak/vinograd/oranica/šuma	3,50
šuma/vinograd/vinograd/oranica/oranica/pašnjak/oranica/oranica/oranica/šuma/šuma/šuma/šuma/vinograd/oranica/šuma/oranica/voćnjak/oranica/voćnjak/ oranica/oranica	33,71
vinograd	9,21
vinograd/oranica	3,50
vinograd/pašnjak	10,33
vinograd/pašnjak/pašnjak	0,37
vinograd/pašnjak/pašnjak/vinograd	0,51
vinograd/pašnjak/šuma/vinograd	1,70
vinograd/šuma/pašnjak	0,30
vinograd/vinograd	0,28
vinograd/vinograd/vinograd	0,36
vinograd/voćnjak	0,12
voćnjak	13,20
voćnjak/oranica	3,48
voćnjak/oranica/pašnjak	0,40
voćnjak/pašnjak	12,39
voćnjak/pašnjak/voćnjak	0,22
voćnjak/vinograd	0,09
voćnjak/voćnjak	0,13
vododerina/oranica	0,09

vododerina/pašnjak	0,27
Ukupno	3.693,71